

ADALNÁMSKRÁ TÓNLISTARSKÓLA - TRÉBLÁSTURSHLJÓÐFÆRI

ADALNÁMSKRÁ TÓNLISTARSKÓLA
TRÉBLÁSTURSHLJÓÐFÆRI

2000

Menntamálaráðuneytið

Auglýsing um gildistöku aðalnámskrár tónlistarskóla

1. gr.

Með vísan til 1. og 12. gr. laga nr. 75/1985 um fjárhagslegan stuðning við tónlistarskóla, með áorðnum breytingum, hefur menntamálaráðherra staðfest nýja aðalnámskrá tónlistarskóla sem tekur gildi frá og með 1. júní 2000. Aðalnámskráin kemur til framkvæmda í tónlistarskólum frá og með skólaárinu 2000-2001 eftir því sem við verður komið og skal að fullu vera komin til framkvæmda eigi síðar en að þremur árum liðnum frá gildistöku. Jafnframt falla úr gildi eldri námskrár í tónlistargreinum.

2. gr.

Aðalnámskrá tónlistarskóla er gefin út í tíu heftum og skiptist í almennan hluta aðalnámskrár og níu sérstaka greinahluta.

Í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla er meðal annars gerð grein fyrir hlutverki og meginmarkmiðum tónlistarskóla, skipan tónlistarnáms, greinanámskrám, og skólanámskrám, fjallað um kennslu og kennsluhætti, þætti í hljóðfæra- og tónfræðanámi, námsmat og próf, tengsl heimila og skóla og samvinnu í skólastarfi. Í bókarlok er umfjöllun um námsumhverfi og mat á skólastarfi. Almennur hluti aðalnámskrár tónlistarskóla er birtur sem fylgiskjal með auglýsingu þessari.

Í greinahlutum aðalnámskrár tónlistarskóla, sem gefnir eru út í níu heftum, er fjallað um markmið, inntak og skipulag náms á tilteknum námssviðum. Jafnframt er gerð grein fyrir prófum og gefnar ábendingar um viðfangsefni. Heftin bera þessi heiti:

Ásláttarhljóðfæri
Einsöngur
Gítar og harpa
Hljómborðshljóðfæri
Málmblasturshljóðfæri
Rytmísk tónlist
Strokhljóðfæri
Tónfræðagreinar
Tréblásturshljóðfæri

Heftin eru gefin út af menntamálaráðuneytinu á árinu 2000 og dreift jafnóðum til tónlistarskóla.

Menntamálaráðuneytinu 31. maí 2000

Björn Bjarnason

Guðríður Sigurðardóttir

Til foreldra/forráðamanna nemenda í tónlistarskólum

- Mikilvægt er að nemendur búi við jákvætt viðhorf til tónlistarnámsins, að foreldrar/forráðamenn sýni náminu áhuga og að þeir fylgist með framvindu þess.
- Hljóðfæranám byggist að miklu leyti á daglegri og reglubundinni þjálfun og er því að verulegu leyti heimanám. Án markvissra æfinga verður árangur rýr.
- Nauðsynlegt er að nemendur geti æft sig þar sem þeir verða fyrir sem minnstri truflun og hafa ekki á tilfinningunni að þeir truflfi aðra.
- Ungum nemendum þarf að hjálpa við að skipuleggja æfingatímamann.
- Árangursríkara er að ungir nemendur æfi sig oft og skemur í senn en sjaldnar og lengur.
- Tónlistarnám þarf að vera ánægjulegt og ánægjan felst ekki síst í stolti nemandans yfir eigin framförum og aukinni færni.
- Eðlilegt er að áhugi nemenda sé ekki alltaf samur og jafn. Ef nemandi sýnir merki um uppgjöf er mikilvægt að kennari og foreldrar/forráðamenn leiti orsaka og lausna. Stundum er nóg að skipta um viðfangsefni til að áhuginn glæðist á ný.
- Hlustun er afar mikilvægur þáttur í öllu tónlistarnámi. Með því að hlusta á vel flutta tónlist fá nemendur nauðsynlegar fyrirmyndir. Foreldrar/forráðamenn geta lagt sitt af mörkum með því að hvetja nemendur til að hlusta á fjölbreytta tónlist við margs konar aðstæður og með því að fara með þeim á tónleika þegar tækifæri gefast, bæði innan tónlistarskólans og utan.

**AÐALNÁMSKRÁ TÓNLISTARSKÓLA
TRÉBLÁSTURSHLJÓÐFÆRI**

2000

Menntamálaráðuneytið

Menntamálaráðuneytið : námskrár 33

September 2000

Útgefandi: Menntamálaráðuneytið
Sölvhólsgötu 4
150 Reykjavík
Sími: 560 9500
Bréfasími: 562 3068
Netfang: postur@mrn.stjr.is
Veffang: www.mrn.stjr.is

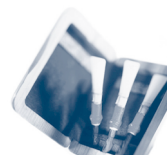
Hönnun og umbrot: XYZETA / SÍA
Ljósmyndun: Kristján Maack
Myndskreytingar: XYZETA / SÍA
Prentun: Oddi hf.

© 2000 Menntamálaráðuneytið

ISBN 9979-882-55-7

EFNISYFIRLIT

Formáli	7
Blokkflauta	9
Nokkur atriði varðandi nám á blokkflautu	9
Grunnnám	10
Markmið í grunnnámi	
Verkefnalisti í grunnnámi	
Grunnpróf	
Miðnám	20
Markmið í miðnámi	
Verkefnalisti í miðnámi	
Miðpróf	
Framhaldsnám	28
Markmið í framhaldsnámi	
Verkefnalisti í framhaldsnámi	
Framhaldspróf	
Samleikur	35
Grunnnám	
Miðnám	
Framhaldsnám	
Bækur varðandi hljóðfærið	39
Þverflauta	41
Nokkur atriði varðandi nám á þverflautu	41
Grunnnám	41
Markmið í grunnnámi	
Verkefnalisti í grunnnámi	
Grunnpróf	
Miðnám	49
Markmið í miðnámi	
Verkefnalisti í miðnámi	
Miðpróf	

Framhaldsnám	58
Markmið í framhaldsnámi	
Verkefnalisti í framhaldsnámi	
Framhaldspróf	
Samleikur	67
Grunnnám	
Miðnám	
Framhaldsnám	
Bækur varðandi hljóðfærið	70
Óbó	73
Nokkur atriði varðandi nám á óbó	73
Grunnnám	74
Markmið í grunnnámi	
Verkefnalisti í grunnnámi	
Grunnpróf	
Miðnám	81
Markmið í miðnámi	
Verkefnalisti í miðnámi	
Miðpróf	
Framhaldsnám	88
Markmið í framhaldsnámi	
Verkefnalisti í framhaldsnámi	
Framhaldspróf	
Samleikur	96
Grunnnám	
Miðnám	
Framhaldsnám	
Bækur varðandi hljóðfærið	99
Klarínetta	101
Nokkur atriði varðandi nám á klarinetu	101
Grunnnám	102
Markmið í grunnnámi	
Verkefnalisti í grunnnámi	
Grunnpróf	

Miðnám	109
Markmið í miðnámi	
Verkefnalisti í miðnámi	
Miðpróf	
Framhaldsnám	119
Markmið í framhaldsnámi	
Verkefnalisti í framhaldsnámi	
Framhaldspróf	
Samleikur	129
Grunnnám	
Miðnám	
Framhaldsnám	
Bækur varðandi hljóðfærið	134
Fagott	137
Nokkur atriði varðandi nám á fagott	137
Grunnnám	138
Markmið í grunnnámi	
Verkefnalisti í grunnnámi	
Grunnpróf	
Miðnám	145
Markmið í miðnámi	
Verkefnalisti í miðnámi	
Miðpróf	
Framhaldsnám	153
Markmið í framhaldsnámi	
Verkefnalisti í framhaldsnámi	
Framhaldspróf	
Samleikur	162
Grunnnám	
Miðnám	
Framhaldsnám	
Bækur varðandi hljóðfærið	165

Saxófónn	167
Nokkur atriði varðandi nám á saxófón	167
Grunnnám	168
Markmið í grunnnámi	
Verkefnalisti í grunnnámi	
Grunnpróf	
Miðnám	176
Markmið í miðnámi	
Verkefnalisti í miðnámi	
Miðpróf	
Framhaldsnám	185
Markmið í framhaldsnámi	
Verkefnalisti í framhaldsnámi	
Framhaldspróf	
Samleikur	193
Grunnnám	
Miðnám	
Framhaldsnám	
Bækur varðandi hljóðfærið	197

FORMÁLI

Aðalnámskrá tónlistarskóla skiptist annars vegar í almennan hluta og hins vegar í greinanámskrár fyrir einstök hljóðfæri og námsgreinar í tónlistarskólum. Í þessu riti er að finna greinanámskrár fyrir tréblásturs-hljóðfæri, þ.e. blokkflautu, þverflautu, óbó, klarínettu, fagott og saxófón. Námskrárnar miðast við þá skipan tónlistarnáms sem mælt er fyrir um í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla.

Í almennum hluta aðalnámskrár eru hlutverk og meginmarkmið tónlistarskóla skilgreind. Náminu er skipt í þrjá námsáfanga, grunnnám, miðnám og framhaldsnám og lögð áhersla á samræmt námsmat við lok áfanganna. Jafnframt er lögð áhersla á sjálfstæði og frumkvæði einstakra skóla, skapandi starf og samvinnu í skólastarfi.

Aðalnámskrá tónlistarskóla er ætlað að tryggja fjölbreytni en jafnframt að stuðla að samræmingu þeirra námsþátta sem aðalnámskrá tekur til, bæði innan einstakra tónlistarskóla og á milli skóla.

Almenn atriði varðandi námsþætti og námsmat er að finna í almennum hluta aðalnámskrár. Þar er einnig að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Því er mikilvægt að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér almennan hluta aðalnámskrár tónlistarskóla vandlega.

Í almennum hluta aðalnámskrár er mælt til þess að tónlistarskólar skilgreini starfssvið sitt í eigin skólanámskrám. Við þá námskrárgerð er hverjum skóla ætlað að taka mið af stefnumörkun aðalnámskrár tónlistarskóla, ásamt því að sinna sérhæfðum og staðbundnum markmiðum.

Í námskrám fyrir einstök tréblásturshljóðfæri er að finna sértæk markmið fyrir grunnnám, miðnám og framhaldsnám, sniðin að hverju hljóðfæri, verkefnalista fyrir einstaka áfanga, prófskýringar og dæmi um prófverkefni á áfangaprófum. Auk þess eru birtir listar með sameiðsverkum og bókum varðandi hljóðfærin.

BLOKKFLAUTA

Í þessum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla er fjallað um nokkur atriði varðandi nám á blokkflautu. Þar á eftir fara kaflar um hvern hinna þriggja megináfanga námsins, grunnnám, miðnám og framhaldsnám. Í þessum köflum eru fyrst tilgreind þau leikni- og skilningsmarkmið sem nemendur þurfa að hafa náð við lok hvers námsáfanga. Síðan eru birtir verkefnalistar með dæmum um viðfangsefni í hverjum námsáfanga. Á eftir verkefnalistunum er prófkröfum á áfangaprófum lýst með völdum dæmum og gerð grein fyrir flutningsmáta tónstiga og hljóma. Í lok námskrárinnar er skrá með samleiksverkum, auk ábendinga um gagnlegar bækur varðandi hljóðfærið.

Nokkur atriði varðandi nám á blokkflautu

Algengustu meðlimir blokkflautufjölskyldunnar eru sópranínó-, sópran-, alt-, tenór- og bassablokkflautur. Talsvert er til af kennsluefni og tónlist fyrir sópranblokkflautu en megnið af tónbókmenntum blokkflautunnar er fyrir altblokkflautu og því nauðsynlegt að nemendur hafi hana sem aðalhljóðfæri þegar á líður í náminu. Mikilvægt er að nemendur kynnist öðrum blokkflautum eftir því sem aðstæður og líkamsþroski leyfir.

Algengt er að nemendur hefji nám á sópranblokkflautu 6–7 ára gamlir, en 8–9 ára börn eru yfirleitt nógu stór til að hefja altblokkflautunám. Í upphafi blokkflautunáms kemur til greina að ungir nemendur stundi nám á sópranínóblokkflautu og skipti síðan yfir á stærra hljóðfæri með auknum líkamsþroska.

Mikilvægt er að vanda val á hljóðfærum og grundvallaratriði er að nemendur stundi nám á blokkflautur með barokkgripum, allt frá upphafi námsins.

Grunnnám

Almennt er miðað við að nemendur, sem hefja nám í hljóðfæraleik 8–9 ára gamlir, ljúki grunnnámi á um það bil þremur árum. Þessi viðmiðun er þó engan veginn einhlít þar sem nemendur hefja nám á ýmsum aldri og námshraði getur verið mismunandi.

Markmið í grunnnámi

Uppbygging kennslu í grunnnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok grunnnáms eiga blokkflautunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- leiki með eðlilegri og áreynslulausri handstöðu
- hafi náð eðlilegri og óþvingaðri munnsetningu
- beiti jöfnum og markvissum fingrahreyfingum og hafi náð góðri þumalstöðu
- hafi náð góðum grundvallartökum á tónmyndun á öllu tónsviðinu frá f' til f''' á altblokkflautu eða frá skráðu c' til c''' á sópranblokkflautu
- hafi náð allgóðum tókum á þindaröndun
- hafi náð allgóðum tókum á inntónun
- leiki án vibrato
- geti gert greinilegan mun á staccato, portato og legato
- ráði yfir eðlilegri tungutækni miðað við þetta námsstig

Nemandi

- hafi öðlast allgott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta grunnnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast reglulega í að leika eftir eyra
- hafi fengist við skapandi starf frá upphafi námsins
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á grunnprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir um það bil þriggja ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í grunnnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í grunnnámi, annars vegar fyrir sópranblokkflautu og hins vegar fyrir altblokkflautu. Listarnir eru alls ekki tæmandi og er þeim einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni fyrir byrjendur til viðfangsefna sem henta við lok grunnnáms.

Hvor listi er tvískiptur; annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar.

Kennslubækur og æfingar – sópranblokkflauta

AGNESTIG, CARL-BERTIL
Tjo flöjt, for nybörjare i blockflöjt
<i>Gehrmans</i>	KELLER, GERTRUD
Etüden für Sopranflöte
<i>Noetzel</i>
COX, HEATHER / RICKARD, GARTH
Sing, Clap and Play the Recorder,
1. og 2. hefti
<i>Music Sales</i>	KROPHOLLER, CORNELIS
Tägliche Übungen
<i>Heinrichshofen</i>
DENLEY, IAN
Scales and Arpeggios for
Recorder (S/A)
<i>Associated Board</i>	LINDE, HANS-MARTIN
Die kleine Übung
<i>Schott</i>
DINN, FREDA
My Recorder Tune Book
<i>Schott</i>
More Tunes for my Recorder
<i>Schott</i>	PEHRSSON, YLVA / SJÖBLOM,
BIRGITTA
Blockflöjten och jag. Sopran-
blockflöjt, 1. og 2. hefti
<i>Thore Ehrling Musik AB</i>
ENGEL / MEYERS / HÜNTELER /
LINDE
Spiel und Spaß mit der Blockflöte,
1. og 2. hefti
<i>Schott</i>	PITT, JOHN
Recorder for Beginners
<i>Music Sales</i>
GREGORY, DAVID
The Chappell Recorder Book
<i>Chappell</i>	SIGURLÍNA JÓNSDÓTTIR
Flautað til leiks
<i>Mikkolina</i>
HEILBUT, PETER
Flötenspieltuch, 1. og 2. hefti
<i>Noetzel</i>	TITT, RIGMOR ELISABETH DAVIDSEN
Blokklöytegleder, Lærevek for
sopranblokkfløyter, Del 1 og 2
<i>Norsk Musikforlag</i>
JÓN G. ÞÓRARINSSON
Sópranblokkflautan
<i>Námmsgagnastofnun</i>	WHITE, FLORENCE /
BERGMANN, ANNI
Playing the Recorder - Soprano
<i>Hal Leonard</i>

Tónverk og safnbækur – sópranblokkflauta

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir sópranblokkflautu og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

BERGMANN, WALTER
First Book of Descant Recorder
Solos
<i>Faber</i>
Two American Suites
<i>Hargail</i>	CLEMENCIC, RENÉ (ÚTG.)
Country Dances für Sopran-
blockflöte
[einleiksverk]
<i>Universal Edition</i>
CLEMENCIC, RENÉ (ÚTS.)
Alte Italienische Tänze
<i>Universal Edition</i>	CLEMENCIC, RENÉ
Erstes Musizieren auf der
Sopranblockflöte, 1. hefti
[einleiksverk]
<i>Universal Edition</i>

- CZIDRA, LÁSZLÓ (ÚTG.)**
Recorder Music for Beginners
Editio Musica Budapest
- DINN, FREDA**
Tuneful Tunes for my Recorder
Schott
- DUARTE, JOHN W.**
Three simple Songs without
Words
[sópranblokkflauta og gítar/píanó]
Broekmans & v. Poppel
- DUARTE, JOHN W. (ÚTS.)**
Six early Renaissance Dances
[sópranblokkflauta og gítar]
Broekmans & v. Poppel
- GAULTIER, PIERRE**
Suite für Sopranblockflöte und
Klavier
Noetzel
- HAND, COLIN**
Come and Play, 1. og 2. hefti
Oxford University Press
- HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH**
12 Stücke
Noetzel
- HECHLER, ILSE**
Spielbuch für Sopranblockflöte
und Klavier
Moeck
- HUNT, EDGAR (ÚTG.)**
Klassisches Spielbuch, Leichte
klassische Stücke
Schott
- KAESTNER / SPITTLER (ÚTG.)**
Musizierbüchlein für C-Blockflöte
und Klavier, Heft I & II
Schott
- LUTZ (ÚTG.)**
Das Volkslied auf der Blockflöte
Schott
- MOZART, WOLFGANG AMADEUS**
Salzburger Menuette
Bärenreiter
- ROSENBERG, STEVE (ÚTG.)**
First Repertoire Pieces for
Recorder
Boosey & Hawkes
- RUNGE, JOHANNES (ÚTG.)**
Leichte Spielmusik des Rokoko
Schott
Solobuch für Sopranblockflöte,
1. og 2. hefti
[einleikswerk]
Schott
- SANDERS, MARY**
The Junior Accompanist for Piano
with Descant Recorder
Novello
- SCHMIKERER, J. A.**
Spielstücke aus Suiten
Bärenreiter
- SÖYENIE, STEIN**
Godt i gang på Blokkfløyta,
Spillebok for unge Musikanter
Norsk Musikforlag
- TELEMANN, GEORG PHILIPP**
Ausgewählte Menuette
Bärenreiter
- WILLIAMS, R. VAUGHAN**
Linden Lea
Boosey & Hawkes
- ÝMSIR**
Altdeutsche Tanzmusik
Bärenreiter
- Alte deutsche Tänze
Schott
- Alte Spielmusik
Schott
- Aus einem Spielbuch von 1740
Bärenreiter
- Schöne Menuette aus alter Zeit
[einleikswerk]
Hug
- Spielstücke aus dem Fitzwilliam
Virginal Book 1625
Bärenreiter

Kennslubækur og æfingar - altblokkflauta

<p>CEDERLÖF, EGIL /
DAHLSTRÖM, FABIAN
Flauto dolce
<i>Fazer</i></p> <p>DINN, FREDA
First Study Pieces for Treble
Recorder and Pianoforte
<i>Lengnick</i>
Second Study Pieces for Treble
Recorder and Pianoforte
<i>Lengnick</i>
Supplementary Treble Recorder
Part to More Tunes for My
Recorder
<i>Schott</i>
Supplementary Treble Recorder
Method to My Recorder Tune
Book
<i>Schott</i></p> <p>DUSCHENES, MARIO
Method for the Recorder, Part
One (Alto)
[undirleiksbók fánæg]
<i>Bernandol</i></p> <p>FORSMAN, RABBE / PUHAKKA, JARIS
Flauto Diritto (Alt)
<i>Fazer</i></p> <p>GISSERT, FRANZ JULIUS
Method for the Treble Recorder
<i>Schott</i></p> | <p>HANSEN, PEDER
Skolflojt 4 og 5, Altfløjteskole
<i>Egtved</i></p> <p>HELGA SIGHVATSDÓTTIR OG
SIGRÍÐUR PÁLMAÐÓTTIR
Ómbliða flautan. Kennslubók í alt-
blokkflautuleik, I og II
<i>Mál og menning</i></p> <p>HEILBUT, PETER
Altflötenspielbuch, I og II
<i>Noetzel</i></p> <p>HUMBLE, ERIC
Altflöjt boken
<i>Nordiska Musikförlaget</i></p> <p>KELLER, GERTRUD
Etüden für Altflöte
<i>Noetzel</i></p> <p>LÜTHI, MARIANNE
Die Altblockflöte I
<i>Noetzel</i></p> <p>MATÉRN, GERTRUD VON
Jag vill spela alt
<i>Warner/Chappel</i></p> <p>PEHRSSON, YLVA
Blockflöjten och jag 3
<i>Thore Ehrling Musik AB</i></p> <p>WHITE, FLORENCE /
BERGMANN, ANNI
Playing the Recorder - Alto
<i>Hal Leonard</i></p> |
|--|--|

Tónverk og safnbækur - altblokkflauta

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir blokkflautu og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

<p>BERGMANN, WALTER
First Book of Treble Recorder
Solos
<i>Faber</i></p> <p>CLEMENCIC, RENÉ (ÚTG.)
Alte Italienische Tänze für
Blockflöte
<i>Universal Edition</i></p> <p>CORRETTE, MICHEL
Svita í C-dúr
<i>Ricordi</i></p> | <p>DRING, MADELEINE
Six Pieces for Treble Recorder
and Pianoforte
<i>Lengnick</i></p> <p>DUARTE, JOHN W.
Three Simple Songs without
Words
[altblokkflauta og gítar/píanó]
<i>Broekmans & v. Poppel</i></p> |
|--|--|

- DUARTE, JOHN W. (ÚTG.)**
 Folk Songs for Treble Recorder
 and Guitar
Novello
 Twelve English Folk Songs
 [altblokkflauta og gítar]
Novello
- FISCHER, JOHAN CASPAR
 FERINAND**
 Spielstücke I
Bärenreiter
- HAND, COLIN**
 Come and Play, for Treble
 Recorder
Oxford University Press
- HOOK, JAMES**
 Sónatína nr. 1 í F-dúr
Schott
 Sónatína nr. 2 í C-dúr
Schott
- MOZART, WOLFGANG AMADEUS**
 Salzburger Menuette
Bärenreiter
- PEHRSSON, YLVA**
 Altflöjtpop
Warner/Chappell
- ROSENBERG, STEVE (ÚTG.)**
 First Repertoire Pieces for
 Recorder
Boosey & Hawkes
- RUF, HUGO (ÚTG.)**
 Einzelstücke und Suiten, verk I–XII
 [einleikswerk]
Schott
- RUNGE, JOHANNES (ÚTG.)**
 Solobuch für Altblockflöte, 1. og
 2. hefti
Schott
- SANDERS, MARY**
 The Junior Accompanist for Piano
 with Treble Recorder
Novello
- VIVALDI, ANTONIO**
 Sónata í F-dúr
Schott
- KAESTNER / SPITTLER (ÚTG.)**
 From Old England
Schott
- ÝMSIR**
 Aus einem Spielbuch von 1740
Bärenreiter
- Dansvormen (18. Jh.)**
 [einleikswerk]
Broekmans & v. Poppel
- Fünf leichte Suiten aus dem
 Barock**
Schott
- 22 Tunes for the Treble Recorder,
 from The Compleat Tutor (1770)**
 [einleikswerk]
Schott

Grunnpróf

Við lok grunnnáms skulu nemendur þreyta grunnpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á grunnprófi í blokkflautuleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á grunnprófi velja nemendur á milli þess að (a) spinna út frá gefnu upphafi, einföldu hljómferli eða lagi, (b) leika frumsamið verk eða eigin

útsetningu og (c) leika stutt alþýðulag eða þjóðlag sem þeir hafa lært eftir eyra. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 37 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á grunnprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á grunnprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má velja önnur verkefni af samþætilegri þyngd.

Dæmi um tónverk - sópranblokkflauta

DUARTE, W. JOHN
Cradle Song (II)
Úr: Three simple Songs without
Words
Broekmans & v. Poppel

HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH
Bourrée nr. 11
Úr: 12 Stücke
Noetzel

JÓN ÁSGEIRSSON
Maistjarnan
Úr: Jón G. Þórarinsson: Sópran-
blokkflautan
Námsgagnastofnun

BEETHOVEN, LUDWIG VAN
Ecosaise
Úr: Hunt, Edgar (útg.):
Klassisches Spielbuch, Leichte
Klassische Stücke
Schott

MOZART, WOLFGANG AMADEUS
Menúett nr. 2
Úr: Salzburger Menuette
Bärenreiter

MOZART, LEOPOLD
Alter Tanz (Bourrée)
Úr: Runge, Johannes (útg.):
Solobuch für Sopranblockflöte,
1. hefti
Schott

Dæmi um æfingar - sópranblokkflauta

HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH
Allegretto nr. 22
Úr: Keller, Gertrud: Etüden für
Sopranflöte
Noetzel

LINDE, HANS-MARTIN
Echoübung nr. 13
Úr: Die kleine Übung
Schott

Dæmi um verk - altblokkflauta

DUARTE, W. JOHN
Cradle Song (II)
Úr: Three simple Songs without
Words
Broekmans & v. Poppel

VAN HEERDE, A.
Boree nr. VIII
[einleiksverk]
Úr: Einzelstücke und Suiten
Schott

ÓPEKKTUR HÖFUNDUR
Angloise nr. 4
Úr: Fünf leichte Suiten aus dem
Barock: Svitur nr. I
Schott

MOZART, WOLFGANG AMADEUS
Menüett
Úr: Helga Sighvatsdóttir og
Sigríður Pálmadóttir: Ómblíða
flautan II; bls. 78
Mál og menning

HOOK, JAMES
Sónatína nr. 1 í F-dúr, Rondó
Schott

Ungarischer Tanz
[einleiksverk]
Úr: Runge, Johannes (útg.):
Solobuch für Altblockflöte,
1. hefti, bls. 6
Schott

Dæmi um æfingar - altblokkflauta

Molly McAlpin
Úr: Dinn, Freda: More Tunes for
my Treble Recorder, nr. 26
Schott

HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH
Allegretto
Úr: Keller, Gertrud: Etüden für
Altflöte, nr. 22
Noetzel

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá skráðu c' til h" á sópranblokkflautu eða frá f' til e''' á altblokkflautu
- dúrtónstiga og laghæfa molltónstiga til og með tveimur formerkjum
- þríhljóma í dúr og moll til og með tveimur formerkjum

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá skráðu c' til h" á sópranblokkflautu og/eða frá f' til e''' á altblokkflautu
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 80, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón grunnþríhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- þríhljóma frá grunntóni beint upp á efsta hljómtón innan tónsviðsins og niður á grunntón aftur
- ofangreinda tónstiga og hljóma bundið og óbundið
- ofangreinda tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi - sópranblökkflauta

Krómatiskur tónstigi frá c'

G-dúr

d-moll, laghæfur

D-dúr þríhljómur

Miðnám

Í miðnámi eykst umfang námsins frá því sem er í grunnnámi og ætla má að námstíminn lengist að sama skapi. Miðað er við að nemendur geti lokið miðnámi á um það bil fjórum til fimm árum en námshraði getur þó verið mismunandi. Ræður þar miklu ástundun, aldur og þroski nemenda.

Markmið í miðnámi

Uppbygging kennslu í miðnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok miðnáms eiga blokkflautunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- leiki með eðlilegri og áreynslulausri handstöðu
- hafi tileinkað sér eðlilega og vel þjálfaða munnsetningu
- beiti jafnri og lipurri fingratækni
- hafi náð góðum tókum á tónmyndun á öllu tónsviðinu frá f' til g''' á altblokkflautu og skráðu c' til d''' á sópranblokkflautu
- hafi náð góðum tókum á þindaröndun
- hafi náð góðum tókum á inntónun
- geti stillt hljóðfærið við annað hljóðfæri
- geti gert styrkleikabreytingar vel heyranlegar og andstæður augljósar
- geti gert skýran greinarmun á staccato, portato og legato
- ráði yfir allgóðri tungutækni bæði hvað varðar hraða og fjölbreytni í túlkun
- geti beitt helstu trillufingrasetningum

Nemandi

- hafi öðlast gott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta miðnáms
- hafi þjálfast í að lesa nótur í F-lykli
- hafi kynnst grundvallaratriðum skreytitækni
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á miðprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemanda hafi gefist kostur á að velja hvort og að hversu miklu leyti hann sinnir eftirfarandi atriðum:

- leik eftir eyra
- tónsköpun
- spuna

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir sjö til átta ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- ýmis blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í miðnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í miðnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni, sem hentar við upphaf miðnáms, til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er tvískiptur; annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Nótubækur og verk eru fyrir altblokkflautu nema annað sé tekið fram.

Kennslubækur og æfingar

COLLETTE, JOANNES / OTTEN, KEES
Techniek voor Altblokfluit, I, II og III
<i>Broekmans & v. Poppel</i>	ROSENBERG, STEVE (ÚTG.)
Scales and Arpeggios
[sópranblokkflauta og altblokkflauta]
<i>Boosey & Hawkes</i>
DOPPELBAUER, RUPERT
Das tägliche Training
[sópranblokkflauta]
<i>Doblinger</i>	STAEPS, HANS ULRICH
Das tägliche Pensum
[altblokkflauta]
<i>Universal Edition</i>
DUSCHENES, MARIO
Method for the Recorder, Part Two
<i>Bernandol</i>	VALK, TON VAN DER
11 Studies for Descant Recorder
<i>Harmonia-Kalmus</i>
11 Studies for Treble Recorder
<i>Harmonia-Kalmus</i>
LINDE, HANS-MARTIN
Neuzeitliche Übungsstücke für die Altblockflöte
<i>Schott</i>	WINTERFELD, LINDE HÖFFER V.
12 Studies for Treble Recorder
<i>Broekmans & v. Poppel</i>
LÜTHI, MARIANNE
Die Altblockflöte, II, III, IV og V
<i>Noetzel</i>	WINTERFELD, LINDE HÖFFER V. (ÚTG.)
40 Studien für Altblockflöte nach den Solfeggien Friedrichs des Großen
<i>Sikorski</i>

Tónverk og safnbækur

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir blokkflautu og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

ANDRIESEN, LOUIS
Melodie
<i>Schott</i>	BERKELEY, LENNOX
Sónatina
<i>Schott</i>
BACH, JOHANN SEBASTIAN
Bach for Recorder and Guitar
[sópranblokkflauta]
<i>Edward B. Marks Music Company</i>	BERNSTEIN, LARRY (ÚTG.)
Englische Musik um 1600
<i>Bärenreiter</i>
BARSANTI, FRANCESCO
Sónötur op. 1, nr. 1, 4 og 6
<i>Amadeus</i>	BIGAGLIA, DIOGENIO
Sex sónötur op. 1, 1. hefti
<i>Schott</i>
BELLINZANI, PAOLO BENEDETTO
Sonata Prima
<i>Schott</i>
Sónötur op. 3, nr. 8 og 9
<i>Noetzel</i>	BOISMORTIER, JOSEPH BODIN DE
2 sónötur, op. 27
[C-dúr, G-dúr]
<i>Schott</i>

- BONONCINI, FRANCESCO**
 Divertimenti da camera I, II, III og IV
Schott
- BRAUN, GERHARD**
 8 Spielstücke
 [sópranblokkflauta og slagverk]
Moeck
- CORELLI, ARCANGELO**
 Sónötur op. 5, nr. 9 og 10
Moeck
- DIEUPART, CHARLES FRANÇOIS**
 Sónötur 1-5
Universal Editional
- DOLMETSCH (ÚTG.)**
 Greensleeves to a Ground
 [12 tilbrigði fyrir sópranblokkflautu og pianó/sembal]
Schott
 Greensleeves to a Ground
 [15 tilbrigði fyrir altblokkflautu og pianó/sembal]
Schott
- FORTIN, VIKTOR**
 Happy Music, 1. og 2. hefti
 [sópranblokkflauta]
Doblinger
- GIESBERT, FRANZ JULIUS**
 Fifteen Solos for Treble Recorder, nr. 1-4, 7, 9, 11, 12 og 15
 [einleiksverk]
Schott
- HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH**
 Sónötur í g-moll, a-moll, F-dúr og B-dúr
Heinrichshofen
- LAVIGNE, DE**
 Sónötur op. 2, nr. 1-6
Noetzel
- LECHNER, KONRAD**
 Traum und Tag, Zwölf Impressionen
 [sópranblokkflauta - einleiksverk]
Moeck
- LINDE, HANS-MARTIN**
 Music for a Bird
 [einleiksverk]
Schott
- LINDE, HANS-MARTIN (ÚTG.)**
 The Division Flute (1706)
Schott
- LOEILLET DE GANT, JEAN BAPTISTE**
 Sónötur op. 1, nr. 1-12
Amadeus
- LOEILLET, JEAN BAPTISTE (JOHN)**
 6 sónötur, op. 3, nr. 1, 2, 3 og 5
Schott
- MANCINI, FRANCESCO**
 Sónata nr. 1
Moeck
 Sónata nr. 10 í h-moll
Schott
- MARCELLO, BENEDETTO**
 Sónata í d-moll, op. 2, nr. 8
Schott
 Sónata í a-moll, op. 2, nr. 10
Schott
 Sónötur op. 2, 1. hefti
 [F-dúr, d-moll]
Bärenreiter
 Sónötur op. 2, 2. hefti
 [g-moll, e-moll]
Bärenreiter
 Sónötur, op. 2, 3. hefti
 [C-dúr, B-dúr]
Bärenreiter
- LÜTHI / NOBIS / WALTER / LINDE**
 Neuzeitliches Spielbuch für Altblockflöte und Klavier
Schott
- PHILIDOR, ANNE DANICAN**
 Svitur I / 2, 3, II / 3
Amadeus
- ROSENBERG, STEVE (ÚTG.)**
 First Repertoire Pieces for Recorder
 [tvær bækur, önnur fyrir altblokkflautu en hin fyrir sópranblokkflautu]
Boosey & Hawkes
- RUF, HUGO (ÚTG.)**
 Einzelstücke und Suiten für Altblockflöte
 [einleiksverk]
Schott
 Sonaten alter englischer Meister, nr. 1-3, 5 og 6
Bärenreiter
- SCARLATTI, DOMENICO**
 Sónötur, 1. og 2. hefti
Moeck
- SCHNEIDER, MICHAEL (ÚTG.)**
 Sonaten alter englischer Meister, nr. 8 og 9
Bärenreiter

TELEMANN, GEORG PHILIPP
Sónötur í F-dúr og B-dúr
Bärenreiter
Partítur nr. 1, 2, 4 og 5
[sópranblokkflauta]
Amadeus

TESCHNER, HANS-JOACHIM
Hibum o Sorza o Wanz
[sópranblokkflauta]
Moeck

VERACINI, FRANCESCO MARIA
Sónötur, nr. 3, 5, 7-11
Peters

VIVALDI, ANTONIO
Sónata í d-moll
Schott

Miðpróf

Við lok miðnáms skulu nemendur þreyta miðpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á miðprófi í blokkflautuleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á miðprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu og (c) spinna út frá gefnu upphafi, lagi eða hljómferli með eða án undirleiks. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 38–39 í sama riti.

Á miðprófi má leika eitt verk á sópranblokkflautu en þess er þó ekki kraftist. Önnur viðfangsefni skulu leikin á altblokkflautu.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á miðprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á miðprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

BONONCINI, FRANCESCO
Divertimento III
Schott

Einleiksverk nr. 1
Úr: Giesbert, Franz Julius: Fifteen
Solos for Treble Recorder
Schott

HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH
Sónata í F-dúr
Heinrichshofen

LINDE, HANS-MARTIN
Music for a Bird
Schott

LOEILLET DE GANT, JEAN BAPTISTE
Sónata op. 1, nr. 1
Amadeus

TELEMANN, GEORG PHILIPP
Partita nr. 5
[sópranblökkflauta]
Amadeus

Dæmi um æfingar

LINDE, HANS-MARTIN
Æfing nr. 11
Úr: Neuzeitliche Übungsstücke
Schott

STAEPS, HANS-ULRICH
Æfing nr. 6
Úr: Das tägliche Pensum
Universal Edition

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá f' til f'''
- dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga til og með fimm formerkjum
- gangandi þríundir í dúr til og með fimm formerkjum
- dúr- og mollþríhljóma til og með fimm formerkjum
- minnkaða sjöundarhljóma frá f', fis' og g'

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá f' til f'''
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 116, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómstón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón
- gangandi þriundir í dúr frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón; heimilt er þó að fara einn tón upp fyrir efsta mögulegan þríhljómstón og einn tón niður fyrir dýpsta þríhljómstón
- þríhljóma frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón, bæði beint og brotið
- minnkaða sjöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómstón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- ofangreinda tónstiga og hljóma bundið og óbundið
- ofangreinda tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

D-dúr

e-moll, hljómhæfur

A-dúr - gangandi þriundir

B-dúr þríhljómur - beint

B-dúr þríhljómur - brotið

Minnkaður sjöundarhljómur frá c''

Framhaldsnám

Framhaldsnám tekur við að loknu miðnámi. Hér er um umfangsmikinn námsáfanga að ræða og miðast lok framhaldsnáms við að nemendur séu undir það búnir að takast á við tónlistarnám á háskólastigi.

Gera verður ráð fyrir að námstími í framhaldsnámi sé einstaklingsbundinn og ræður þar miklu ástundun, aldur, þroski og hæfileikar nemenda. Miðað er við að unnt sé að ljúka þessum áfanga á um það bil fjórum árum. Afburðanemendur ættu að geta lokið náminu á skemmri tíma en einnig getur lengri námstími verið eðlilegur.

Markmið í framhaldsnámi

Uppbygging kennslu í framhaldsnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok framhaldsnáms eiga blokkflautunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- leiki með eðlilegri og áreynslulusri handstöðu
- hafi tileinkað sér eðlilega og vel þjálfaða munnsetningu
- beiti lipurri og jafnri fingratækni og ráði yfir talsverðum hraða
- hafi náð tókum á öruggri og vel þroskaðri tónmyndun á öllu tónsviðinu frá f' til g''' á altblokkflautu og c' til d''' á sópranblokkflautu
- hafi náð mjög góðum tókum á þindaröndun
- hafi náð mjög góðum tókum á inntónun
- geti stillt hljóðfærið við annað hljóðfæri
- geti leikið hreint, lagfært einstaka tóna og aðlagð inntónun í samleik

- geti gert styrkleikabreytingar vel heyranlegar og andstæður augljósar
- geti gert skýran mun á staccato, portato og legato
- ráði yfir góðri tungutækni bæði hvað varðar hraða og fjölbreytni
- geti beitt öllum helstu auka- og trillufingrasetningum
- þekki öll helstu skreytitákn barokktónlistarinnar og geti skreytt sjálfur

Nemandi

- hafi öðlast mjög gott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við á miðprófi
- hafi fengið reglulega þjálfun í að leika utanbókar
- hafi kynnst algengustu hljóðfærum blokkflautufjölskyldunnar
- geti lesið nótur í F-lykli
- hafi hlotið þjálfun í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á framhaldsprófi samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið efnisskrá til flutnings á tónleikum samkvæmt almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 41-42

Nemandi sýni með ótvíræðum hætti

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- margvísleg blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í framhaldsnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í framhaldsnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig verkefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni, sem hentar við upphaf framhaldsnáms, til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er tvískiptur; annars vegar æfingar og hins vegar tónverk. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar.

Æfingar

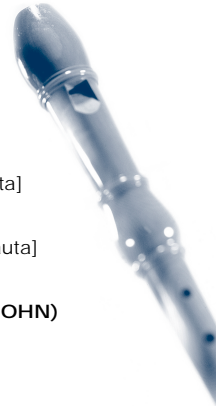
BOEKE, KEES 3 Exercises <i>Zen-On</i> The Complete Articulator <i>Schott</i>	LINDE, HANS-MARTIN Blockflöte virtuos <i>Schott</i>
BOUSQUET, NARCISSE 36 Etudes (1851), I-III [Reyne] <i>Moeck</i>	MÖNKEMEYER, HELMUT Handleitung für das Spiel der Altblockflöte <i>Moeck</i>
BRAUN, GERHARD 12 Etüden <i>Moeck</i>	STAEPS, HANS ULRICH Tonfiguren <i>Universal Edition</i>
FORTIN, VIKTOR Top Fourteen <i>Doblinger</i>	WAECHTER, WOLFRAM Studien und Übungen <i>Heinrichshofen</i>
	WINTERFELD, LINDE HÖFFER-V. Die Blockflöte in den Kantaten Bachs <i>Sikorski</i>

Tónverk

Eftirfarandi tónverk eru fyrir blokkflautu og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

BACH, JOHANN SEBASTIAN Sónata í F-dúr, BWV 1031 <i>Noetzel</i> Bach for Treble Recorder [einleiksverk] <i>Schott</i>	BELLINZANI, PAOLO BENEDETTO Sónötur 3 og 4 <i>Noetzel</i>
BARSANTI, FRANCESCO Sónötur op. 1, nr. 3 og 5 <i>Amadeus</i>	BIGAGLIA, DIOGENIO Sónata í a-moll [sópranblokkflauta] <i>Schott</i>
	BOISMORTIER, JOSEPH BODIN DE 6 svitur op. 35 <i>Schott</i>

- BONONCINI, GIOVANNI BATTISTA**
Divertimento da camera, VI
Schott
- CORELLI, ARCANGELO**
Sónata op. 5, nr. 7
Moeck
Sónata op. 5, nr. 8
Moeck
- DIEUPART, CHARLES FRANÇOIS**
Suiten I-IV
Moeck
- DORNEL, LOUIS-ANTOINE**
Suite I, II, III
Schott
- ELÍN GUNNLAUGSDÓTTIR**
Blástur
[einleiksverk]
Íslensk tónverkamiðstöð
- EYCK, JR. JACOB VAN**
Fluyten-Lusthof I, II og III
Fantasia en echo, Bravade,
Onder de Linde groene, Ballette
Gravesand, Engels
Nachtegaeltje, Malle Symen
[einleiksverk - sópranblokkflauta]
Amadeus
- FRESCOBALDI, GIROLAMO**
Five Canzoni for high instrument
London Pro Musica
- GIESBERT, FRANZ JULIUS (ÚTG.)**
Fifteen Solos for Treble Recorder,
nr. 5, 6, 8, 10 og 13
[einleiksverk]
Schott
- HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH**
Sónötur í C-dúr og d-moll
Heinrichshofen
- HERVELOIS, LOUIS DE CAIX DE**
Svíta op. 6, nr. 3
[sópranblokkflauta]
Moeck
- HOTTETERRE, JACQUES MARTIN**
Préludes and Traits
[einleiksverk]
Dolce
Svíta I í F-dúr
Pelikan
Svítur op. 5
[F-dúr, d-moll]
Amadeus
- LA BARRE, MICHEL DE**
Svíta í G-dúr
[sópranblokkflauta]
Amadeus
- LECHNER, KONRAD**
Spuren im Sand
[einleiksverk - tenórblokkflauta]
Moeck
Vom andern Stern
[einleiksverk - sópranblokkflauta]
Moeck
- LOEILLET, JEAN BAPTISTE (JOHN)**
Sónata op. 3, nr. 4
[a-moll]
Schott
- MANCINI, FRANCESCO**
Sónata IV í a-moll
Breitkopf & Härtel
Sónata XI í g-moll
Doblinger
- MOSER, ROLAND**
Alrune
[einleiksverk]
Hug
- ORTIZ, DIEGO**
Vier Recercaden
Moeck
- PHILIDOR, ANNE DANICAN**
Svítur I / 1, II / 1, 2
Amadeus
Sónata í d-moll
Amadeus
- PHILIDOR, PIERRE**
Svítur nr. 4, 5 og 6
Pelikan
- QUANTZ, JOHANN JOACHIM**
Caprices and Fantasias
[einleiksverk]
Schott
- RICCIO, GIOVANNI BATTISTA**
Canzona 1620/1
London Pro Musica
- ROMAN, JOHAN-HELMICH**
Sónötur IV, VII
Lienau
- ROSE, PETE**
I'd rather be in Philadelphia
Universal Edition

RUF, HUGO (ÚTG.)
Sonaten alter englischer Meister,
nr. 4
Bärenreiter

SCHNEIDER, MICHAEL (ÚTG.)
Sonaten alter englischer Meister,
nr. 7
Bärenreiter

TELEMANN, GEORG PHILIPP
Sónata í f-moll
Bärenreiter
Partitur nr. 3 og 6
Amadeus

VERACINI, FRANCESCO MARIA
Sónötur, nr. 1, 2, 4, 6 og 12
Peters

VIVALDI, ANTONIO
Il pastor fido, nr. 1, 2, 3 og 5
Bärenreiter

Framhaldspróf

Framhaldspróf er lokapróf á námsferli í tónlistarskóla. Prófið er þrjúþætt; hljóðfærapróf, tónleikar og tónfræðapróf. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Umfjöllun um tónleika við lok framhaldsnáms er að finna á bls. 41–42 í sama riti. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á framhaldsprófi í blokkflautuleik skal nemandi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á framhaldsprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) leika samleiksverk þar sem próftaki gegnir veigamiklu hlutverki og (c) leika tónverk á annað hljóðfæri úr sömu fjölskyldu og aðalhljóðfæri. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 44. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 41 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á framhaldsprófi. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á framhaldsprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

BACH, JOHANN SEBASTIAN
Sónata í F-dúr, BWV 1031
Noetzel

EYCK, JACOB VAN
Malle Symen
[einleiksverk]
Amadeus

HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH
Sónata í d-moll
Heinrichshofen

MOSER, ROLAND
Alrune
[einleiksverk]
Hug

MANCINI, FRANCESCO
Sónata IV í a-moll
Breitkopf & Härtel

PHILIDOR, PIERRE
Svíta nr. 5
Pelikan

Dæmi um æfingar

LINDE, HANS-MARTIN
Æfing nr. 1: Anklänge
Úr: Blockflöte virtuos
Schott

MÖNKEMEYER, HELMUT
Æfing nr. 59
Úr: Handleitung für das Spiel der
Altblockflöte
Moeck

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá f' til f'''
- heiltónatónstiga frá f' og fis'
- alla dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga
- gangandi þriundir í öllum dúrtóntegundum og laghæfum molltóntegundum
- alla dúr- og mollþríhljóma
- forsöundarhljóma frá hvaða tóni sem er
- minnkaða sjöundarhljóma frá f', fis' og g'
- stækkaða þríhljóma frá f', fis', g' og as'

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá f' til f'''
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 138, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

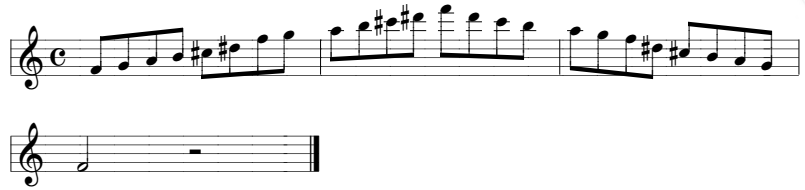
Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- heiltónatónstiga frá neðsta tóni upp á efsta mögulegan tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómton grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón
- gangandi þriundir frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómton grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón; heimilt er þó að fara einn tón upp fyrir efsta mögulegan þríhljómstón og einn tón niður fyrir dýpsta þríhljómstón
- þríhljóma frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón, bæði beint og brotið
- forsjuundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómton innan tónsviðsins, niður á dýpsta hljómton og aftur upp á grunntón
- minnkaða sjöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómton innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- stækkaða þríhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- alla tónstiga og hljóma portato og legato
- alla tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

Heiltónatónstigi frá f'

c-moll, laghæfur - gangandi þriundir

Forsjöundarhljómur frá h'

Stækkaður þrihljómur frá g'

Samleikur

Hér á eftir fara nokkrar ábendingar um samleiksverk sem gætu reynst notadrjúg í kennslu. Verkin eru flokkuð í þrennt; verk fyrir grunnnám, miðnám og framhaldsnám, allt eftir því hvaða námsáfanga þau henta best. Innan hvers hluta er verkunum raðað eftir stafrófsröð höfunda og útgefenda getið með sama hætti og annars staðar í námskránni.

Grunnnám

S = sópranblokkflauta, A = altblokkflauta, T = tenórblokkflauta, B = bassablokkflauta

- BACH, JOHANN SEBASTIAN**
7 Chorales of J. S. Bach
[SS(S) + gítar]
Ricordi
- BARTÓK, BÉLA**
5 Ungarische und Slowanische
Volksweisen für Blockflötenchor
Sirius
- BERGMANN, WALTER**
Accent on Melody
[SS]
Faber
- BERGMANN, WALTER (ÚTS.)**
Trebles Delight, Country Dances
and Songs
[AA]
Schott
- BOISMORTIER, JOSEPH BODIN DE**
Sechs leichte Duette op. 17
[AA]
Schott
- FORTIN, VIKTOR**
Happy Beginner 1
[S(S) + pianó]
Doblinger
- GARSCIA, JANINA**
Funny Stories for Recorders
[2-4 blokkflautur]
Polskie Wydawnictwo Muzyczne
- HECHLER, ILSE**
Spielbuch für den Anfang, 1. og
2. hluti
Moeck
- HILLEMANN, WILLI (ÚTG.)**
Für angehende Bachfreunde
[SS] [SA]
Noetzel
Für angehende Haydnfreunde
[SS] [SA]
Noetzel
Für angehende Händelfreunde
[SS] [SA]
Noetzel
Für angehende Mozartfreunde
[SS] [SA]
Noetzel
Für angehende Telemannfreunde
[SS] [SA]
Noetzel
- KELLER, GERTRUD**
Zieh, Schimmel, zieh, Kinder-
spiele für zwei Sopran-Block-
flöten
Heinrichshofen
- PURCELL, HENRY**
Sechs Stücke für zwei Alt-
blockflöten und Klavier
Noetzel
- SONNINEN, AHTI / CEDERLÖF, EGIL**
Musik für Blockflöjttrio
[S S/A A]
Fazer
- ÝMSIR**
Aus fremden Ländern, 1. og
2. hefti
[SSS + gítar + slagverk]
Schott
- Easy Recorder Quartets, from
Haßler to Bach
[SATB]
Schott
- Flötenbüchlein für kleine Leute
[SS]
Noetzel
- Französische Tänze
[AA, AT, SS eða TT]
Schott
- Kleine Werke grosser Meister für
zwei Sopran-Blockflöten
Melodie
- Meister der Barockzeit, Kleine
Stücke für zwei Blockflöten
[SS + pianó/gítar]
Bratfisch
- Tänze für Anfänger
[SS]
Noetzel

Miðnám

S = sópranblokkflauta, A = altblokkflauta, T = tenórblokkflauta, B = bassablokkflauta

- ANDRESEN, KEN**
The Boxwood Bounce
 [SATB]
Polyphonic Press
- BOISMORTIER, JOSEPH BODIN DE**
6 sönötur op. 7
 [AAA]
Heinrichshofen
- BONSOR, BRIAN**
Simple Samba
 [SSA + pianó]
Egtved
- CROFT, WILLIAM**
6 sönötur op. 3
 [AA]
Amadeus
- ELÍAS DAVÍÐSSON**
20 dúettar og tríó fyrir blokkflautur
Tónar og steinar
- FORTIN, VIKTOR**
Fortin Pieces
 [SA]
Doblinger
- HRÓÐMAR INGI SIGURBJÖRNSSON**
Blokkflautukvartett
 [SATB]
Íslensk tónverkamiðstöð
- JOPLIN, SCOTT**
The Entertainer
 [SAT + pianó]
Chappell
- LOEILLET DE GANT, JEAN BAPTISTE**
6 sönötur
 [AA]
Amadeus
- MATTHESON, JOHANN**
Acht Sonaten
 [AAA]
Bärenreiter
- PRAETORIUS, MICHAEL**
Französische Tänze, 1. og 2. hefti
 [SATB]
Moeck
- SAMMARTINI, GUISEPPE**
Tólf sönötur, þrjú hefti
 [AA + basso continuo]
Schott
- SCARLATTI, ALESSANDRO**
Sónata
 [AAA + basso continuo]
Heinrichshofen
- STRAUSS, JOHANN / BONSOR**
Tritsch-Tratsch Polka
 [SSAA + pianó]
Schott
- TELEMANN, GEORG PHILIPP**
Tríósónata í a-moll
 [AA + basso continuo]
Bärenreiter
- ÝMSIR**
The Attainant Dance Prints, Vol. 1-7
 [SATB]
London Pro Musica
- Ensemble for Recorder and Guitar, I, II, III**
 [1-3 blokkflautur]
Universal
- Musik aus der Vorklassik**
 [SSA]
Schott
- The Recorder Consort, þrjú hefti**
 [1-6 blokkflautur]
Boosey & Hawkes
- Tänze des 16. Jahrhunderts, 1. og 2. hefti**
 [SATB]
Moeck

Framhaldsnám

S = sópranblokkflauta, A = altblokkflauta, T = tenórblokkflauta, B = bassablokkflauta

<p>BRAUN, GERHARD
Sulamith
[AAA]
<i>Heinrichshofen</i></p>	<p>QUANTZ, JOHANN JOACHIM
6 Duette op. 2, I og II
[AA]
<i>Amadeus</i></p>
<p>DANICAN-PHILIDOR, PIERRE
6 svitur
[AA]
<i>Amadeus</i></p>	<p>SCARLATTI, ALESSANDRO
Konsert í a-moll
[A + 2 fiðlur + basso continuo]
<i>Moeck</i></p>
<p>FRESCOBALDI, GIROLAMO
Canzoni a due canti
[SS + basso continuo]
<i>Schott</i>
Canzoni Francese
[SATB]
<i>Moeck</i></p>	<p>SCHERER, JOHANN
Tvær sönótur
[AAA]
<i>Schott</i></p>
<p>GÜMBEL, MARTIN
5 kurze Stücke
[SATB]
<i>Moeck</i></p>	<p>SEROCKI, KASIMIERZ
Improvisationen
[SATB]
<i>Moeck</i></p>
<p>HOTTETERRE, JACQUES
1. Suitte op. 4
2. Suitte op. 6
3. Suitte op. 8
[AA]
<i>Amadeus</i></p>	<p>TELEMANN, GEORG PHILIPP
Triósónata í C-dúr
<i>Bärenreiter</i>
6 sönótur op. 2, I og II
[AA]
<i>Amadeus</i></p>
<p>LECHNER, KONRAD
Lumen in tenebris
[3 blokkflautur + slagverk]
<i>Moeck</i></p>	<p>VIVALDI, ANTONIO
Trío í g-moll
[A + óbó + basso continuo]
<i>Moeck</i></p>
<p>MARAIS, MARIN
Svita í g-moll
[AA + basso continuo]
<i>Schott</i></p>	<p>ÝMSIR
Blockflöten Quartette, fjögur hefti
<i>Universal Edition</i></p>
<p>MONTÉCLAIR, MICHEL PIGNOLET DE
6 konsertar, 1. og 2. hefti
[AA]
<i>Amadeus</i></p>	<p>Meisterwerke englischer Consort
Musik des frühen 17. Jh.
<i>Pelikan</i></p>
<p>PURCELL, HENRY
Three parts upon a ground
[AAA + basso continuo]
<i>Amadeus</i></p>	<p>The Schott Recorder Consort
Anthology, sex hefti
<i>Schott</i></p>

Auk þess efnis, sem skráð er hér að framan í listum hvers námsstigs, má til dæmis fá ýmiss konar samleiksnótur í áskrift frá: Moeck Verlag + Musikinstrumentenwerk, Postfach 143, D-3100 Celle 1 (Zeitschrift für Spielmusik).

Bækur varðandi hljóðfærið

Eftirfarandi skrá er ætlað að veita ábendingar um áhugaverðar og gagnlegar bækur varðandi sögu, smíði og þróun hljóðfærisins, tónbókmenntir, tónskáld, leikmáta, flytjendur og kennslu.

Alker, Hugo: Blockflöten-Bibliographie I & II, Heinrichshofen's Verlag, Wilhelmshaven 1984

Baak Griffioen, Ruth van: Jacob van Eyck's Der Fluyten Lust-hof, Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, Utrecht 1991

Brown, Adrian: The Recorder, A Basic Workshop Manual, Dolce, Brighton 1989

Brown, Howard Mayer: Embellishing 16th-century music, EMS 1, Oxford University Press, 1976

Donington, Robert: The Interpretation of Early Music, New rev. ed., Faber and Faber, London, Boston 1989

Ganassi, Silvestro: La Fontegara Schule des kunstvollen Flötenspiels und Lehrbuch des Diminuierens; (1535), Lienau, Berlin 1956

Griscom, Richard og Lasocki, David: The Recorder; A Guide to Writings About the Instrument for Players and Researchers, Garland Publ., London, New York 1994

Hauwe, Walter van: The Modern Recorder Player, Volume I, Schott, London 1984

Hauwe, Walter van: The Modern Recorder Player, Volume II, Schott, London 1987

Hauwe, Walter van: The Modern Recorder Player, Volume III, Schott, London 1992

von Heijne, Ingemar og fleiri: Barockboken, Carl Gehrman's Musikförlag, Stockholm 1985

Hotteterre le Romain, Jacques: Principes de la flûte traversière ou flûte d'Allemagne, de la flûte à bec ou flûte douce et du hautbois 1728, Bärenreiter-Verlag, Kassel 1982

Hunt, Edgar: The Recorder and its Music, Eulenburg Books, London 1977

- Lasocki, David (útg.): *The Recorder in the Seventeenth Century - Proceedings of the International Recorder Symposium, STIMU, Utrecht 1995*
- Linde, Hans-Martin: *The Recorder Player's Handbook*, 2nd ed., Schott, London 1991
- Linde, Hans-Martin: *Kleine Anleitung zum Verzieren alter Musik*, Schott, Mainz 1958
- Mather, Betty Bang: *The Interpretation of French Music from 1675 to 1775 for Woodwind and other Performers*, McGinnis & Marx Publ., New York 1973
- Mather, Betty Bang og Lasocki, David: *Free ornamentation in Woodwind Music 1700-1775*, McGinnis & Marx, New York 1976
- Mather, Betty Bang og Lasocki, David: *The Art of Preluding 1700-1830*, McGinnis & Marx, New York
- Quantz, Johann Joachim: *Versuch einer Anweisung die Flöte traversiere zu spielen (1752)*, Bärenreiter, Kassel 1974
- Quantz, Johann Joachim: *On Playing the Flute*. Translated with notes and introduction by Edward R. Reilly, Faber and Faber, London 1966
- Thomson, John Mansfield (ritstj.): *The Cambridge Companion to the Recorder*, Cambridge University Press 1995
- Vis, Margret: *Wie verziere ich*, Noetzel, Wilhelmshaven 1980

Tímarit

The Recorder Magazine, Peacock Press, Scout Bottom Farm, Mytholmroyd, Hebden Bridge, West Yorkshire HX7

ÞVERFLAUTA

Námskrá þessi er þannig uppbyggð að fyrst er fjallað um nokkur atriði varðandi nám á þverflautu. Þar á eftir fara kaflar um hvern hinna þriggja megináfanga námsins, grunnnám, miðnám og framhaldsnám. Í þessum köflum eru fyrst tilgreind þau leikni- og skilningsmarkmið sem nemendur þurfa að hafa náð við lok hvers námsáfanga. Síðan eru birtir verkefnalistar með dæmum um viðfangsefni í hverjum námsáfanga. Á eftir verkefnalistunum er prófkröfum á áfangaprófum lýst með völdum dæmum og gerð grein fyrir flutningsmáta tónstiga og hljóma. Í lok námskrárinnar er skrá með samleiksverkum, auk ábendinga um gagnlegar bækur varðandi hljóðfærið.

Nokkur atriði varðandi nám á þverflautu

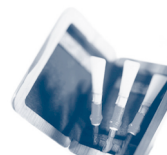
Algengast er að nemendur hefji þverflautunám 8–10 ára gamlir þó að dæmi séu um að nám hefjist fyrr. Ungum nemendum reynist oft erfitt að halda á þverflautu. Byrji nemendur mjög er nauðsynlegt að nota þverflautu með bognu munnstykki.

Mikilvægt er að nemandinn læri strax í upphafi að beita líkamanum á eðlilegan hátt og náí að halda flautunni í jafnvægi án áreynslu. Góð líkamsstaða stuðlar m.a. að opnum og óþvinguðum tóni.

Í þverflautufjölskyldunni eru fjórar flautur: piccoloflauta, c-flauta (venjuleg flauta), altflauta í g og bassaflauta í c. Enn dýpri flautur eru til en eru afar sjaldgæfar. Í framhaldsnámi er æskilegt að nemandinn fái að kynnst piccoloflautunni enda er hún mikið notuð bæði í sinfóníu-hljómsveitum og lúðrasveitum. Einnig getur verið gott að kynnst altflautunni en hún er einkum notuð í 20. aldar tónlist.

Grunnnám

Almennt er miðað við að nemendur, sem hefja nám í hljóðfæraleik 8–9 ára gamlir, ljúki grunnnámi á um það bil þremur árum. Þessi viðmiðun er þó engan veginn einhlít þar sem nemendur hefja nám á ýmsum aldri og námshraði getur verið mismunandi.

Markmið í grunnnámi

Uppbygging kennslu í grunnnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok grunnnáms eiga þverflautunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- haldi rétt á flautunni og hún sé í fullkomnu jafnvægi
- hafi náð eðlilegri munnsetningu
- beiti réttum grunnfingrasetningum á tónsviðinu c' til g'''
- leiki með mjúkum fingrum og hafi góða stjórn á hreyfingum þeirra
- hafi náð góðum grundvallartökum á tónmyndun á öllu tónsviðinu frá c' til g'''
- leiki með hreinum og opnum tóni
- beiti djúpri innöndun og stuðningi
- hafi náð allgóðum tókum á inntónun
- geti gert greinilegar styrkleikabreytingar nema á ystu mörkum tónsviðsins
- geti leikið bæði bundið og óbundið
- hafi náð góðum tókum á einfaldri tungu

Nemandi

- hafi öðlast allgott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta grunnnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast reglulega í að leika eftir eyra
- hafi fengist við skapandi starf frá upphafi námsins

- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á grunnprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir um það bil þriggja ára nám

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í grunnnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í grunnnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni fyrir byrjendur til viðfangsefna sem henta við lok grunnnáms.

Listinn er tvískiptur; annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Bækur, sem innihalda að hluta til erfiðari viðfangsefni en hæfa nemendum í grunnnámi, eru merktar með [+].

Kennslubækur og æfingar

AGNESTIG / ASPLUND
Vi spelar flöjt, I-III [+]
<i>Gehrmans</i>	LIONS, GRAHAM
Take up the Flute I
<i>Chester</i>
ALTÈS, JOSEPH HENRY
Célèbre méthode complète de flûte I [+]
<i>Leduc</i>	MCCASKILL / GILLIAM
Flute Handbook
<i>Mel Bay</i>
ARTAUD, PIERRE-YVES
Pour la flûte traversière
<i>Lemoine</i>	SOLDAN, ROBIN
Flute Fingers / Tunes for curing
Finger Faults [+]
<i>Pan Educational Music</i>
ENGEL, GERHARD
Die Flötenmaus, I og II
<i>Bärenreiter</i>	TAKAHASHI
Suzuki Flute School, I og II [+]
<i>Zen-On</i>
FRITZÉN / ÖHMAN
Flöjten och jag, I-III [+]
<i>Ehrling</i>	VESTER, FRANS
100 Easy Classical Studies for
Flute [+]
<i>Universal Edition</i>
GARIBOLDI, GUISEPPE
30 Easy and Progressive Studies I
<i>Editio Musica Budapest</i>	125 Easy Classical Studies for
Flute [+]
<i>Universal Edition</i>
GOODWIN / BRIGHT
Flute Studies I
<i>Sunshine</i>	WYE, TREVOR
A Beginners Book for the Flute,
I og II
<i>Novello</i>
HARRIS / ADAMS
76 Graded Studies for Flute I [+]
<i>Faber</i>	WASTALL, PETER
Learn as you Play Flute
<i>Boosey & Hawkes</i>
HERFURTH / STUART
A Tune a Day, I og II
<i>Chappell/Boston</i>	ÝMSIR
The Complete Flute Scale
Book [+]
<i>Boosey & Hawkes</i>
HUNT, SIMON
Learning to play the flute I [+]
<i>Pan Educational Music</i>
63 Easy Melodic Studies for Flute
<i>Pan Educational Music</i>	ZOLTAN, JENEY
Fuvolaiskola I
<i>Editio Musica Budapest</i>

Tónverk og safnbækur

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir þverflautu og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

ARRIEU, CLAUDE
Pièce pour flûte et piano
<i>Amphion</i> | ATLI HEIMIR SVEINSSON
Músikminútur: Skyjatónar
[einleiksverk]
<i>Íslensk tónverkamiðstöð</i> |
|--|--|

- CHARPENTIER, JACQUES
Pour Syrinx
Leduc
- DENLEY, IAN
Time Pieces for Flute, 1-3
Associated Board
- HONNEGGER, ARTHUR
Romance
IMC
- HINDEMITH, PAUL
Echo
Schott
- HARE, NICHOLAS
The Magic Flute
Boosey & Hawkes
- HARRIS / ADAMS
Music through Time, I og II
Oxford University Press
- HARRISON, HOWARD
Amazing Solos
Boosey & Hawkes
- ISACOFF, STUART
Skillbuilders for Flute
Schirmer
- LANNING / FRITH
Making the Grade, I-III
Chester
- LAURENCE, PETER
Winners Galore
Brass Wind Publ.
- MARCELLO, BENEDETTO
Sónötur op. 2, I-IV
Bärenreiter
- MCCASKILL / GILLIAM
Flute Solos
Mel Bay
- MILFORD, ROBIN
Three Airs
Oxford University Press
- NIELSEN, CARL
Børnene spiller
[einleiksverk]
Wilhelm Hansen
- NORTON, CHRISTOPHER
Microjazz I
Boosey & Hawkes
- NØRGAARD, PER
Pastorale
Wilhelm Hansen
- PHILIDOR, FRANÇOIS
Pièce pour flûte traversière I
Schott
- PEARCE / GUNNING
The Really Easy Flutebook
Faber
First Book of Flute Solos
Faber
- PETROVICS, EMIL
Hungarian Children's Songs
Boosey & Hawkes
- ROY, R. LE
La flûte classique, I og II
Combrel
- STUART, HUGH M.
Flute Fancies
Boston Music Company
- STREET, KAREN
Easy Street for Flute and Piano
Boosey & Hawkes
- WASTALL, PETER
First Repertoire Pieces
Boosey & Hawkes
- ÝMSIR
Baroque Flute Pieces, I og II
Associated Board
- Flute Solos
Rubank
- Flute Solos
Amsco
- ZGRAJA, KRYSZTOF
Modern flutist I
Schott

Grunnpróf

Við lok grunnnáms skulu nemendur þreyta grunnpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á grunnprófi í þverflautuleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á grunnprófi velja nemendur á milli þess að (a) spinna út frá gefnu upphafi, einföldu hljómferli eða lagi, (b) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu og (c) leika stutt alþýðulag eða þjóðlag sem þeir hafa lært eftir eyra. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 37 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á grunnprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á grunnprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má velja önnur verkefni af samþærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk**ARRIEU, CLAUDE**Pièce pour flûte et piano
*Amphion***HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH**Bourrée
Úr: Baroque Flute Pieces I
*Associated Board***HAYDN, JOSEPH**Serenade
Úr: Flute Solos
*Amsco***MILFORD, ROBIN**Air nr. 1
Úr: Three Airs
*Oxford University Press***HAROLD ARLEN**Over the Rainbow
Úr: Fritzen/Öhman: Flöjten
och jag III
*Ehrling***ELÍAS DAVÍÐSSON**Tyrkneskur pípar
Úr: Flutes, Duos - trios
Tónar og steinar

Dæmi um æfingar**GARIBOLDI, GIUSEPPE**Æfing nr. 27
Úr: Harris/Adams: 76 Graded
Studies for Flute
Faber[sama æfing er nr. 5 í Vester:
100 Easy Classical Studies for Flute
Universal Edition]**SOUSSMANN, HEINRICH**Æfing nr. 38
Úr: Vester: 125 Easy Classical
Studies
*Universal Edition***Tónstigar og brotnir hljómar**

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá f' til f'''
- dúrtónstiga og laghæfa molltónstiga til og með tveimur formerkjum
- þríhljóma í dúr og moll til og með tveimur formerkjum

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá c' til f'''
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 80, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón grunnþríhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- þríhljóma frá grunntóni beint upp á efsta hljómtón innan tónsviðsins og niður á grunntón aftur
- ofangreinda tónstiga og hljóma bundið og óbundið
- ofangreinda tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

Krómatiskur tónstigi frá c'

Musical notation for a chromatic scale starting on C⁴. The notation is in treble clef with a common time signature. It consists of three staves. The first staff shows the ascending scale: C⁴, C^{#4}, D⁴, D^{#4}, E⁴, F⁴, F^{#4}, G⁴, G^{#4}, A⁴, A^{#4}, B⁴, B^{#4}, C⁵. The second staff shows the descending scale: C⁵, B⁴, B^{b4}, A⁴, A^{b4}, G⁴, G^{b4}, F⁴, F^{b4}, E⁴, D⁴, D^{b4}, C⁴. The third staff shows the final notes of the scale: B⁴, A^{b4}, G⁴, F⁴, E⁴, D⁴, C⁴, followed by a double bar line.

C-dúr

Musical notation for a C major scale. The notation is in treble clef with a common time signature. It consists of two staves. The first staff shows the ascending scale: C⁴, D⁴, E⁴, F⁴, G⁴, A⁴, B⁴, C⁵. The second staff shows the descending scale: C⁵, B⁴, A⁴, G⁴, F⁴, E⁴, D⁴, C⁴, followed by a double bar line.

g-moll, laghæfur

F-dúr þríhljómur

h-moll þríhljómur

Miðnám

Í miðnámi eykst umfang námsins frá því sem er í grunnnámi og ætla má að námstíminn lengist að sama skapi. Miðað er við að nemendur geti lokið miðnámi á um það bil fjórum til fimm árum en námshraði getur þó verið mismunandi. Ræður þar miklu ástundun, aldur og þroski nemenda.

Markmið í miðnámi

Uppbygging kennslu í miðnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok miðnáms eiga þverflautunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi tileinkað sér eðlilega og vel þjálfaða munnsetningu
- beiti jafnri og lipurri fingratækni
- hafi náð góðum tókum á tónmyndun á öllu tónsviðinu frá c' til c''''
- hafi náð djúpri og áreynslulausri innöndun og stuðningur sé góður
- hafi náð fallegum, opnum tóni
- hafi allgóð tök á vibrato og beiti því á eðlilegan og óþvingaðan máta
- hafi náð góðum tókum á inntónun
- geti stillt hljóðfærið við annað hljóðfæri
- ráði yfir töluverðu styrkleikasviði nema á allra hæstu tónum
- geti gert greinilegan mun á legato og staccato
- ráði yfir góðri tungutækni og hafi náð góðu valdi á einfaldri og tvöfaldri tungu
- geti beitt helstu trillufingrasetningum

Nemandi

- hafi öðlast gott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta miðnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast í ymiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á miðprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemanda hafi gefist kostur á að velja hvort og að hversu miklu leyti hann sinnir eftirfarandi atriðum:

- leik eftir eyra
- tónsköpun
- spuna

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir sjö til átta ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- ýmis blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í miðnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í miðnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni, sem hentar við upphaf miðnáms, til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er tvískiptur; annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Séu viðfangsefni að hluta til léttari en hæfir nemendum í miðnámi eru viðkomandi bækur merktar með [÷]. Þær bækur, sem innihalda að hluta til erfiðari viðfangsefni en hæfa nemendum í miðnámi, eru merktar með [+].

Kennslubækur og æfingar

<p>AGNESTIG / ASPLUND
Vi spelar flöjt IV
<i>Gehrmans</i></p> <p>ALTÈS, JOSEPH HENRY
Célèbre méthode complète de flûte I [÷]
<i>Leduc</i></p> <p>ANDERSEN, JOACHIM
24 Studies op. 33
<i>Chester</i></p> <p>BEEKUM, JAN VAN
Fabulous Flutes
<i>Harmonia</i></p> <p>BLAKEMAN, EDWARD
The Flute Players Companion I
<i>Chester</i></p> <p>FRITZÉN / ÖHMAN
Flöjten och jag IV
<i>Ehrling</i></p> <p>GARIBOLDI, GIUSEPPI
30 Easy and Progressive Studies II
<i>Editio Musica Budapest</i>
Études mignonnes
<i>United Music Publishers</i></p> <p>HARRIS / ADAMS
76 Graded Studies for Flute I [÷]
<i>Faber</i>
76 Graded Studies for Flute II [+]
<i>Faber</i></p> <p>HUNT, SIMON
Learning to play the Flute II
<i>Pan Educational Music</i></p> <p>MCCASKILL / GILLIAM
The Flutist's Companion
<i>Mel Bay</i></p> | <p>MOYSE, MARCEL
50 études mélodiques de Demersseman I
<i>Leduc</i>
24 petites études mélodiques
<i>Leduc</i>
De la sonorité: Art et technique
<i>Leduc</i></p> <p>SOLDAN, ROBIN
Flute Fingers [÷]
<i>Pan Educational Music</i></p> <p>TAFFANEL / GAUBERT
17 Daily Exercises [+]
<i>UMP</i>
[einnig í: Méthode complète de flûte eftir Taiffanel / Gaubert, útg. Leduc]</p> <p>VESTER, FRANS
100 Classical Studies for Flute [+]
<i>Universal Edition</i>
125 Classical Studies for Flute [÷]
<i>Universal Edition</i></p> <p>WYE, TREVOR
Practice Book for the Flute, 1 Tone [+]
<i>Novello</i>
Practice Book for the Flute, 2 Technique [+]
<i>Novello</i>
Practice Book for the Flute, 3 Articulation [+]
<i>Novello</i>
Practice Book for the Flute, 4 Intonation and Vibrato [+]
<i>Novello</i></p> <p>ÝMSIR
The Complete Flute Scale Book [÷] [+]
<i>Boosey & Hawkes</i></p> |
|--|--|

Tónverk og safnbækur

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir þverflautu og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

<p>ARRIEU, CLAUDE
Sónatina, 1. kafli
<i>Amphion</i></p> | <p>ATLI INGÓLFSSON
Þrjár andrár
<i>Íslensk tónverkamiðstöð</i></p> |
|--|---|

- ATLI HEIMIR SVEINSSON**
Intermezzo úr Dimmalimm
[flauta + pianó/harpa]
Wilhelm Hansen
Músikminútur, kaflar
[einleiksverk]
Wilhelm Hansen
- BACH, JOHANN SEBASTIAN**
Svita í h-moll fyrir flautu og
strengi, kaflar [+]
Bärenreiter
- BARTÓK, BÉLA**
Három Chikmegyei Nepdal
[Þrjú þjóðlög frá Chik]
Editio Musica Budapest
- BERKELEY, LENNOX**
Sónatina
Schott
- BLAVET, MICHEL**
Sónötur op. 2, I og II
Bärenreiter
- BOZZA, EUGÈNE**
Four Easy Pieces
UMP
- FAURÉ, GABRIEL**
Sicilienne
Chester
Berceuse
Editio Musica Budapest
- FRITZEN / ÖHMAN**
21 klassiska perlor för flöjt
Warner/Chappell
12 klassiska perlor för flöjt
Warner/Chappell
- GAUBERT, PHILIPPE**
Madrigal
UMP
- GODARD, BENJAMIN**
Suite; Allegretto og Idylle
Chester
- GLUCK, CHRISTOPH WILLIBALD**
Dance of the Blessed Spirits
Schott
- GRAF, PETER LUKAS**
Flötenmusik II, Vorklassik
Henle
- HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH**
Flautusónötur [+]
Bärenreiter
- HARRIS / ADAMS**
Music Through Time III
Oxford University Press
- HARRISON, HOWARD**
Amazing Solos
Boosey & Hawkes
- JOUBERT, CLAUDE-HENRY**
Ballade de la Rosée de Mai
UMP
- KESSICK, MARLAENA**
Scene di Campagna
Berben
- LECLAIR, JEAN MARIE**
Þrjár sönötur [+]
Editio Musica Budapest
- LE ROY, R.**
La flûte classique III
Combre
- LOELLET, JEAN BAPTISTE**
12 sönötur, I-IV
Editio Musica Budapest
- MOZART, WOLFGANG AMADEUS**
Andante K 315
[flauta + hljómsveit/pianó]
Bärenreiter
- PEARCE / GUNNING**
Second Book of Flute Solos
Faber
- TELEMANN, GEORG PHILIPP**
Der Getreue Musik-Meister
[4 sönötur]
Bärenreiter
- WASTALL, PETER**
Contemporary Music for
Flute [+]
Boosey & Hawkes
Romantic Music for Flute
Boosey & Hawkes
- ÝMSIR**
Baroque Flute Pieces, II og III
Associated Board
- ÞORKELL SIGURBJÖRNSSON**
Til Manuelu
[einleiksverk]
Íslensk tónverkamiðstöð

Miðpróf

Við lok miðnáms skulu nemendur þreyta miðpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á miðprófi í þverflautuleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á miðprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu og (c) spinna út frá gefnu upphafi, lagi eða hljómferli með eða án undirleiks. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 38–39 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á miðprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á miðprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

BLAVET, MICHEL
Sónata op. 2, nr. 4 í g-moll
Bärenreiter

GAUBERT, PHILIPPE
Madrigal
UMP

GODARD, BENJAMIN
Svíta; Allegretto og Idylle
Chester

HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH
Sónata í G-dúr
Bärenreiter

MOZART, WOLFGANG AMADEUS
Andante K 315
Bärenreiter

DAVIES, PETER MAXWELL
Recitando-Andante-Allegro
Úr: Wastall: Contemporary Music
for Flute
Boosey & Hawkes

Dæmi um æfingar

GARIBOLDI, GIUSEPPI
Æfing nr. 86
Úr: Vester: 100 Classical Studies
for Flute
Universal Edition

DROUET, LOUIS
Æfing nr. 53
Úr: Harris / Adams: 76 Graded
Studies for Flute
Faber
[sama æfing er nr. 72 í Vester:
100 Classical Studies for Flute]

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá c' til c'''
- dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga til og með fimm formerkjum
- gangandi þríundir í dúr til og með fimm formerkjum
- dúr- og mollþríhljóma til og með fimm formerkjum
- minnkaða sjöundarhljóma frá c', cis' og d'

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá c' til b'''; krómatískan tónstiga á tónsviðinu frá c' til c'''
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 116, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón
- gangandi þriundir í dúr frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón; heimilt er þó að fara einn tón upp fyrir efsta mögulegan þríhljómstón og einn tón niður fyrir dýpsta þríhljómstón
- þríhljóma frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón, bæði beint og brotið
- minnkaða sjöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- ofangreinda tónstiga og hljóma legato og staccato
- ofangreinda tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

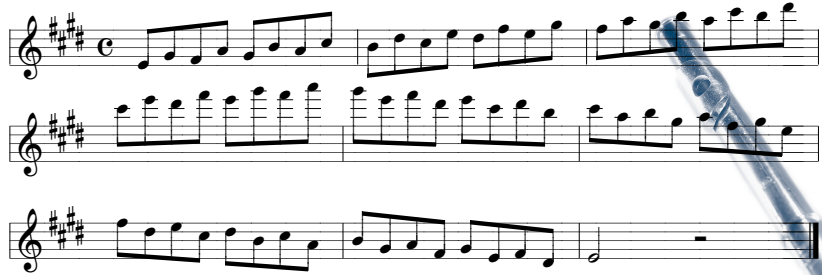
Es-dúr

fis-moll, hljómhæfur

E-dúr - gangandi þriundir

f-moll þríhljómur - beint

f-moll þríhljómur - brotið

Minnkaður sjöundarhljómur frá d'

Framhaldsnám

Framhaldsnám tekur við að loknu miðnámi. Hér er um umfangsmikinn námsáfanga að ræða og miðast lok framhaldsnáms við að nemendur séu undir það búnir að takast á við tónlistarnám á háskólastigi.

Gera verður ráð fyrir að námstími í framhaldsnámi sé einstaklingsbundinn og ræður þar miklu ástundun, aldur, þroski og hæfileikar nemenda. Miðað er við að unnt sé að ljúka þessum áfanga á um það bil fjórum árum. Afburðanemendur ættu að geta lokið náminu á skemmri tíma en einnig getur lengri námstími verið eðlilegur.

Markmið í framhaldsnámi

Uppbygging kennslu í framhaldsnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok framhaldsnáms eiga þverflautunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi tileinkað sér eðlilega og vel þjálfaða munnsetningu
- beiti lipurri og jafnri fingratækni og ráði yfir talsverðum hraða
- hafi náð tókum á öruggri og vel þroskaðri tónmyndun á öllu tónsviðinu frá c' til d'''
- hafi umtalsvert andrými og öflugan stuðning
- leiki með blæbrigðaríkum tóni
- hafi náð góðum tókum á vibrato og noti það á blæbrigðaríkan hátt
- geti stillt hljóðfærið við annað hljóðfæri
- leiki hreint, kunni grip til lækkunar og hækkunar tóna og geti aðlagð inntónun í samleik

- ráði yfir víðu styrkleikasviði nema í fjórðu áttundinni
- geti gert skýran mun á legato og staccato
- hafi náð góðu valdi á einfaldri, tvöfaldri og þrefaldri tungu
- geti beitt öllum helstu auka- og trillufingrasetningum
- kunnir skil á ýmiss konar nútímataækni, svo sem fluttertungu („R-tóni“), yfirtónaspili (flaututónum), hvísltónum, auðveldustu hljómunum („multitónum“), söng með leik og klappasmellum

Nemandi

- hafi öðlast mjög gott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við á miðprófi
- hafi fengið reglulega þjálfun í að leika utanbókar
- hafi hlotið þjálfun í ýmiss konar samleik
- hafi kynnst a.m.k. einum öðrum meðlim þverflautufjölskyldunnar, s.s. piccoloflautu eða altflautu
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á framhaldsprófi samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið efnisskrá til flutnings á tónleikum samkvæmt almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 41–42

Nemandi sýni með ótvíræðum hætti

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- margvísleg blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í framhaldsnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í framhaldsnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera

til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig verkefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni, sem hentar við upphaf framhaldsnáms, til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er þrískiptur; æfingar, tónverk og útdrættir úr hljómsveitarverkum. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Þær bækur, sem innihalda að hluta til auðveldari viðfangsefni en hæfa nemendum í framhaldsnámi, eru merktar með [÷].

Æfingar

ALTÈS, JOSEPH HENRY Célèbre méthode complète de flûte II <i>Leduc</i>	REICHERT, MATHIEU ANDRÉ Tägliche Übungen für Flöte <i>Schott</i>
ANDERSEN, JOACHIM 24 Studies op. 15 <i>Novello</i>	TAFFANEL / GAUBERT 17 Daily Exercises [÷] <i>UMP</i>
BERNOLD, PHILIPPE La technique d'embouchure <i>La Stravaganza</i>	VESTER, FRANS 100 Classical Studies for Flute [÷] <i>Universal Edition</i> 50 Classical Studies for Flute <i>Universal Edition</i>
HARRIS / ADAMS 76 graded Studies for Flute II [÷] <i>Faber</i>	WYE, TREVOR A Practice Book for the Flute, 5 Breathing and Scales <i>Novello</i> A Practice Book for the Flute, 6 Advanced Practice <i>Novello</i>
MOYSE, MARCEL Exercices Journaliers <i>Leduc</i> Tone Development through Interpretation <i>McGinnis and Marx</i>	

Tónverk

Eftirfarandi tónverk eru fyrir þverflautu og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

ATLI HEIMIR SVEINSSON Músikmínútur [einleiksverk] <i>Wilhelm Hansen</i>	BACH, CARL PHILIPP EMANUEL Sónata í a-moll [einleiksverk] <i>Bärenreiter</i>
ÁSKELL MÁSSON Itys [einleiksverk] <i>Íslensk tónverkamiðstöð</i>	BACH, JOHANN SEBASTIAN Flautusónötur <i>Bärenreiter</i>

- BACH, JOHANN SEBASTIAN**
Partita í a-moll
[einleiksverk]
Breitkopf & Härtel
- BOZZA, EUGÈNE**
Image
[einleiksverk]
Leduc
- COUPERIN, FRANÇOIS**
Concerts royaux
Musica Rara
- CHOPIN, FRÉDÉRIC**
Tilbrigði við stef eftir Rossini
IMC
- DEBUSSY, CLAUDE**
Syrinx
[einleiksverk]
Chester
- ENESCO, GEORGES**
Cantabile et Presto
UMP
- FAURÉ, GABRIEL**
Fantaisie
Chester
- FUKUSHIMA, KAZUO**
Requiem
[einleiksverk]
Zerboni
Three Pieces from Chu-u
Peters
- GENIN, PIERRE**
Carnaval de Venise
Billaudot
- GODARD, BENJAMIN**
Suite
Chester
- HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH**
Flautusónötur [÷]
Bärenreiter
- HONEGGER, ARTHUR**
Danse de la chèvre
[einleiksverk]
Salabert
- HINDEMITH, PAUL**
Act Stücke für Flöte allein
[einleiksverk]
Schott
Sónata
Schott
- IBERT, JACQUES**
Pièce
[einleiksverk]
Leduc
- KUHLAU, FRIEDRICH**
3 Fantasias op. 38
[einleiksverk]
Universal Edition
- LOCATELLI, PIETRO**
Flautusónötur
Scelte
- MARAIS, MARIN**
Les folies d'Espagne
[einleiksverk]
Bärenreiter
- MARTINU, BOHUSLAV**
Sónata
Associated Music Publishers
- MESSIAEN, OLIVIER**
Le merle noir
Leduc
- MILHAUD, DARIUS**
Sonatine
Durand
- MOZART, WOLFGANG AMADEUS**
Flautukonsertar í D-dúr og G-dúr
Bärenreiter
- MOYSE, MARCEL**
Golden Age of the Flutists
1: Tulou, Reichert, Taffanel,
Boehm
2: Boehm, Kuhlau, Tulou
Zen-On
- LEIFUR ÞÓRARINSSON**
Sjóleiðin til Bagdad
[einleiksverk]
Íslensk tónverkamiðstöð
- POULENC, FRANCIS**
Sónata
Chester
- REINECKE, CARL**
Sonata Undine
IMC
- ROUSSEL, ALBERT**
Joueurs de flûte
Durand
- SAINT-SAËNS, CAMILLE**
Romance
Zimmermann

STAMITZ, CARL
Konsert í G-dúr
Schott

STOCKHAUSEN, KARLHEINZ
Tierkreis
[einleiksverk]
Stockhausen Selbstverlag

SVEINN LÚÐVÍK BJÖRNSSON
Sólstafr
[einleiksverk]
Íslensk tónverkamiðstöð
Greinar án stofns
[einleiksverk]
Íslensk tónverkamiðstöð

VARESE, EDGAR
Density 21,5
[einleiksverk]
Elkan

VIVALDI, ANTONIO
Flautukonsertar:
Tempesta di Mare
La Notte
Il Gardellino
Schott

PORKELL SIGURBJÖRNSSON
Oslóarræll
[einleiksverk]
Nordisk Musikforlag
Flautukonsert, Columbine
Íslensk tónverkamiðstöð

Útdrættir úr hljómsveitarverkum

BACH, JOHANN SEBASTIAN
Obligatos from the Cantatas
Peters

CLARK
Orchestral Excerpts
Trinity

HOFMEISTER
Orchestral Studies, I og II
Schott

SMITH
Orchestral Studies, I-IV
UMP

TORCHIO
Difficult Passages, I og II
Novello

WION
Opera Excerpts, I-V
Independent

WUMMER
Orchestral Excerpts, I-IX
IMC

WYE / MORRIS
A Piccolo Practise Book
Novello

Framhaldspróf

Framhaldspróf er lokapróf á námsferli í tónlistarskóla. Prófið er þríþætt; hljóðfærapróf, tónleikar og tónfræðapróf. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Umfjöllun um tónleika við lok framhaldsnáms er að finna á bls. 41–42 í sama riti. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á framhaldsprófi í pverflautuleik skal nemandi leika þrjú verk, útdrætti úr hljómsveitarverkum og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á framhaldsprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) leika samleiksverk þar sem próftaki gegnir veigamiklu hlutverki og (c) leika tónverk á annað hljóðfæri úr sömu fjölskyldu og aðalhljóðfæri. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 44. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 40 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á framhaldsprófi og útdrætti úr hljómsveitarverkum. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk, útdrættir úr hljómsveitarverkum og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á framhaldsprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

BACH, JOHANN SEBASTIAN Sónata í E-dúr <i>Bärenreiter</i>	POULENC, FRANCIS Sónata <i>Chester</i>
COUPERIN, FRANÇOIS Concert royal í e-moll <i>Musica Rara</i>	HINDEMITH, PAUL Sónata <i>Schott</i>
MOZART, WOLFGANG AMADEUS Konsert í D-dúr <i>Bärenreiter</i>	FUKUSHIMA, KAZUO Requiem [einleiksverk] <i>Zerboni</i>

Dæmi um æfingar

HUGOT, ANTOINE Æfing nr. 20 Úr: Vester: 50 Classical Studies for Flute <i>Universal Edition</i>	FÜRSTENAU, ANTON BERNHARD Æfing nr. 15 Úr: Vester: 50 Classical Studies for Flute <i>Universal Edition</i>
---	--

Dæmi um útdrætti úr hljómsveitarverkum

BACH, JOHANN SEBASTIAN
„Aus Liebe will mein Heiland
sterben“ úr Mattheusarpassiunni

MOZART, WOLFGANG AMADEUS
Sinfónía nr. 41

BEETHOVEN, LUDWIG VAN
Sinfónía nr. 3

BRAHMS, JOHANNES
Sinfónía nr. 1

TSCHAIKOVSKY, PIOTR ILYITCH
Sinfónía nr. 4

RAVEL, MAURICE
Daphnis et Chloé

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá c' til c'''
- heiltónatónstiga frá c' og cis'
- alla dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga
- gangandi þriundir í öllum dúrtóntegundum og laghæfum molltóntegundum
- alla dúr- og mollþríhljóma
- forsjöundarhljóma frá hvaða tóni sem er
- minnkaða sjöundarhljóma frá c', cis' og d'
- stækkaða þríhljóma frá c', cis', d' og dís''

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu c' til c'''
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 138, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- heiltónatónstiga frá neðsta tóni upp á efsta mögulegan tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón
- gangandi þríundir frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón; heimilt er þó að fara einn tón upp fyrir efsta mögulegan þríhljómstón og einn tón niður fyrir dýpsta þríhljómstón
- þríhljóma frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón, bæði beint og brotið
- forsöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón innan tónsviðsins, niður á dýpsta hljómtón og aftur upp á grunntón
- minnkaða sjöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- stækkaða þríhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- alla tónstiga og hljóma legato og staccato
- alla tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

Heiltónatónstigi frá des'

f-moll, laghæfur - gangandi þriundir

Forsjöundarhljómur frá f'

Stækkaður þríhljómur frá g'

Samleikur

Hér á eftir fara nokkrar ábendingar um samleiksverk sem gætu reynst notadrjúg í kennslu. Verkin eru flokkuð í þrennt; verk fyrir grunnnám, miðnám og framhaldsnám, allt eftir því á hvaða námsáfangi þau henta best. Innan hvers hluta er verkunum raðað eftir stafrófsröð höfunda og útgefenda getið með skammstöfunum á sama hátt og annars staðar í námskránni.

Grunnnám

BARTÓK, BÉLA
18 Duos für zwei Flöten aus
44 Geigen-Duos
Universal Edition

BEEKUM, JAN VAN
Mini Trios, 1. hefti
[3 flautur]
Harmonia

ELÍAS DAVÍÐSSON
Flutes, Duos - Trios
Tónar og steinar

EISENHAUER
Learn to play Flute Duets
Alfred

HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH
La Réjouissance / Royal
Fireworks
[3 flautur]
Fentone

HOVEY, NILO
Duets for Flutes
Warner/Chappell

FRITH, LYNDA
Making the Grade
[2 flautur]
Chester

JOUBERT, CLAUDE-HENRY
Overture
[4 flautur]
Billaudot
Chanson du loustic
[4 flautur]
Combre
Suite de danses
[4 flautur]
Robert Martin

LYONS, GRAHAM
Flute Duets for Teacher and Pupil
Chester

REES-DAVIES, JO
Tête à tête
[2 flautur]
Nova Music

ROELCKE, CHRISTA
Folklore International I
[2 flautur + 3. hljóðfæri ad lib.]
Universal Edition

SMET, ROBIN DE
Teacher and I play Flute Duets I
Fentone

WANDERS, JOEP
Happy Flutes
[2 flautur]
Broekmans & v. Poppel

WYE, TREVOR
Flute Duets I
Chester

ÝMSIR
Yamaha Flute Duets
Alfred
Three Flutes play Music from
Four Centuries
Pan Educational Music

Miðnám

ATLI INGÓLFSSON

Príhyrna
[2 flautur]
Íslensk tónverkamiðstöð

ÁSKELL MÁSSON

Lagasafn
[2 flautur + vibrafónn]
Íslensk tónverkamiðstöð

BARTÓK, BÉLA

18 Duos für zwei Flöten aus
44 Geigen-Duos
Universal Edition

BEDFORD, DAVID

Five Diversions for two Flutes
Universal Edition

BENNET, RICHARD RODNEY

Conversations for two Flutes
Universal Edition

BLYTON, CAREY

After Hokusai
[2 flautur]
Universal Edition

BERLIOZ, HECTOR

Trió
[úr L'Enfance du Christ - 2 flautur
+ harpa/píanó]
IMC

BERTHOMIEU, MARC

Quatre miniatures
[3 flautur]
Combre

BOISMORTIER, JOSEPH BODIN DE

6 sönötur op. 7
[3 flautur]
Schott

CSUPOR, LÁSZLO

Könný fuvolatríók - Easy Trios
for Flutes
Editio Musica Budapest

ELÍAS DAVÍÐSSON

Flutes, Duos - Trios
Tónar og steinar

HÄNDEL, GEORG FRIEDRICH

Firework Music
[3 flautur]
Broadbent & Nunn

HARRISON, HOWARD

The Most Amazing Duet Book
Ever
Boosey & Hawkes

HAYDN, JOSEPH

Divertimento II für 3 Flöten
Amadeus
London Trios
[2 flautur + selló]
Amadeus

HOFFMEISTER, FRANZ ANTON

Terzetto für drei Flöten
Heinrichshofen

HOOK, JAMES

Six Trios for Three Flutes
Rudall and Cart

JOUBERT, CLAUDE-HENRY

Suite barométrique
[4 flautur]
Robert Martin

KUMMER, CASPAR

Trió für drei Flöten op. 24
Kunzelman

MAGANINI, QUINTO E.

Patrol of the Wooden Indians for
four Flutes
Fischer

TELEMANN, GEORG PHILIP

6 sönötur op. 2
Bärenreiter
Triósónata í F-dúr
[flauta + fiöla + basso continuo]
Bärenreiter
La Caccia
[4 flautur]
Breitkopf & Härtel

TCHEREPNIN, ALEXANDER

Trió op. 59
[3 flautur]
Belaieff
Kvartett op. 60
[4 flautur]
Belaieff

Framhaldsnám

- ATLI HEIMIR SVEINSSON**
Schumann ist der Dichter/Grand
Duo Concertante
[flauta + klarinetta]
Íslensk tónverkamiðstöð
- BACH, JOHANN SEBASTIAN**
Triósónata í G-dúr BWV 1039
[2 flautur + basso continuo]
Bärenreiter
- BACH, WILHELM FRIEDMANN**
6 Duette für 2 Flöten, I og II
Breitkopf & Härtel
- BERTHOMIEU, MARC**
Chats
[4 flautur]
UMP
- BOZZA, EUGÈNE**
Jour d'été à la montagne
[4 flautur]
Leduc
- DOPPLER, FRANZ**
Andante og Rondo op. 25
[2 flautur + pianó]
Billaudot
- HAFLIÐI HALLGRÍMSSON**
Verse I fyrir flautu og selló
Chester
- HAYDN, JOSEPH**
Trió (Hob XV nr. 15-17)
[flauta + selló + pianó]
Doblinger
- HINDEMITH, PAUL**
Kanonische Sonatine
[2 flautur]
Schott
- IBERT, JACQUES**
Entr'acte
[flauta + gitar]
Leduc
- KESSICK, MARLAENA**
Exotic Perfumes
[2 flautur]
Peters
- KUHLAU, FRIEDRICH**
3 Duos op. 10
Peters
3 Duos op. 80
Peters
- LECLAIR, JEAN MARIE**
Triósónata í D-dúr
[flauta + fiðla + basso continuo]
Schott
- MARTINU, BOHUSLAV**
Trió
[flauta + selló + pianó]
Bärenreiter
- MOZART, WOLFGANG AMADEUS**
4 flautukvartettar
[flauta + fiðla + víola + selló]
IMC
- PIAZZOLLA, ASTOR**
Histoire du tango
[flauta + gitar]
Lemoine
- SJOSTAKOVITS, DMITRI**
4 Walzer
[flauta + klarinetta + pianó]
Sikorski
- SNORRI SIGFÚS BIRGISSON**
Quaternio fyrir tvær flautur
Íslensk tónverkamiðstöð
- SPEIGHT, JOHN**
Two for Four
[flauta + horn]
Íslensk tónverkamiðstöð
- VILLA-LOBOS, HECTOR**
Assobio a Jato
[flauta + selló]
Associated Music Publishers
- WEBER, CARL MARIA VON**
Trió op. 63
[flauta + selló + pianó]
IMC

Bækur varðandi hljóðfærið

Eftirfarandi skrá er ætlað að veita ábendingar um áhugaverðar og gagnlegar bækur varðandi sögu, smíði og þróun hljóðfærisins, tónbókmenntir, tónskáld, leikmáta, flytjendur og kennslu.

Artaud, Pierre Yves: Present Day Flutes, Jobert, Société des Editions, Paris

Baines, A.C.: Woodwind Instruments and their History, Faber and Faber, London 1967

Boehm, Theobald: Die Flöte und das Flötenspiel, München 1871

Boehm, Theobald: The Flute and Flute Playing in Acoustical, Technical, and Artistic Aspects, Dover Publications, Inc., New York 1964

Dick, Robert: The Other Flute, Oxford University Press, London 1975

Hotteterre, Jacques-Martin: Principles of the Flute, Recorder and Oboe, Dover Publications, Inc., New York 1983

Hotteterre, Jacques-Martin: Principes de la flûte traversière ou flûte d'Allemagne, Paris 1707

Fairley, A.: Flutes, Flautists and Makers, Pan Publications

Floyd, Angeleita: The Gilbert Legacy, Winzer Press, Cedar Falls 1990

Galway, James: Yehudi Menuhin Music Guides: Flute, McGinnis & Marx

Kofler, L.: Die Kunst des Atmens, Bärenreiter

Howell, Thomas: The Avant-garde Flute, University of California Press

Kaebitzsch: 22 Flute Repair Tips, Henry Elkan, Philadelphia Pa.

Mather/Lasocki: Classical Woodwind Cadenzas, McGormick, New York 1977

Mather/Lasocki: Free Ornamentation in Woodwind Music 1700–1750, McGinnis & Marx, New York 1976

Mather/Lasocki: The Interpretation of French Music 1675–1775, McGinnis & Marx, New York 1973

Meylan, Reymond: Die Flöte, Hallwag Verlag

Moyse, Marcel: How I stayed in Shape, Muramatsu

Pellerite, J.J.: A Modern Guide to Flute Fingering, Henry Elkan, Philadelphia Pa.

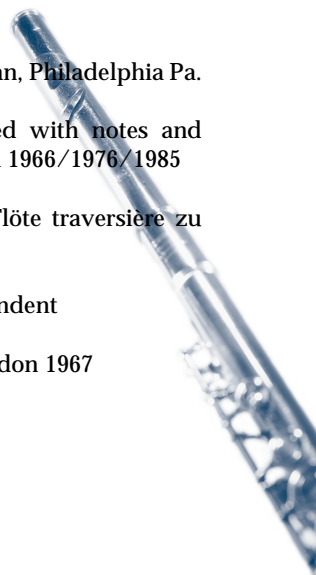
Quantz, Johann Joachim: On playing the Flute, translated with notes and introduction by Edward Reilly, Faber and Faber, London 1966/1976/1985

Quantz, Johann Joachim: Versuch einer Anweisung die Flöte traversiere zu spielen, Berlin 1752), Bärenreiter, Kassel 1974

Rampal/Wise: Music, My Love - an Autobiography, Independent

Vester, Franz: Flute Repertoire Catalogue, Musica Rara, London 1967

Wye, Trevor: Moyse - an Extraordinary Man, Wind Music

ÓBÓ

Námskrá þessi er þannig uppbyggð að fyrst er fjallað um nokkur atriði varðandi nám á óbó. Þar á eftir fara kaflar um hvern hinna þriggja megináfanga námsins, grunnnám, miðnám og framhaldsnám. Í þessum köflum eru fyrst tilgreind þau leikni- og skilningsmarkmið sem nemendur þurfa að hafa náð við lok hvers námsáfanga. Síðan eru birtir verkefnalistar með dæmum um viðfangsefni í hverjum námsáfanga. Á eftir verkefnalistunum er prófkröfum á áfangaprófum lýst með völdum dæmum og gerð grein fyrir flutningsmáta tónstiga og hljóma. Í lok námskrárinnar er skrá með samleiksverkum, auk ábendinga um gagnlegar bækur varðandi hljóðfærið.

Nokkur atriði varðandi nám á óbó

Þegar borinn er saman fjöldi nemenda í óbóleik og nemendafjöldi á flest önnur blásturshljóðfæri kemur óneitanlega í ljós að óbóíð hefur verið eftirbátur. Margar skýringar eru á þessu, svo sem fæð góðra hljóðfæra, hátt verð á byrjendahljóðfærum og ef til vill ónóg kynning á þessu söng-ræna hljóðfæri. Algengast er að nám í óbóleik hefjist þegar nemendur eru 9 til 12 ára, þó að allmörg dæmi séu þess að nemendur hafi byrjað fyrir. Telji kennari að nemandi hafi ekki næga líkamsburði til að leika á óbó má brúa bilið með öðru hljóðfæri um stundarsakir.

Nám á óbó er lítt frábrugðið námi á önnur hljóðfæri. Þó hlýtur að verða að geta um óbóblaðið, eða tóngjafann, sem með sanni má segja að gegni stóru hlutverki í framgangi námsins. Því er mikilvægt að nemandinn njóti góðrar aðstoðar og leiðsagnar í meðferð óbóblaðsins. Á efri stigum námsins er mikilvægt að nemandinn fái þjálfun í blaðasmíði ef þess er nokkur kostur.

Systurhljóðfæri óbósins eru englahornið (Cor Anglais) og óbó d'amore. Bæði þessi hljóðfæri lifa sjálfstæðu lífi í tónbókmenntunum og er því mikilvægt að nemendur kynnist þeim af eigin raun ef mögulegt er.

Grunnnám

Almennt er miðað við að nemendur, sem hefja nám í hljóðfæraleik 8 til 9 ára gamlir, ljúki grunnnámi á um það bil þremur árum. Þessi viðmiðun er þó engan veginn einhlít þar sem nemendur hefja nám á ýmsum aldri og námshraði getur verið mismunandi.

Markmið í grunnnámi

Uppbygging kennslu í grunnnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok grunnnáms eiga óbónemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi náð eðlilegri munnsetningu
- beiti jöfnum og markvissum fingrahreyfingum
- hafi náð góðum grundvallartökum á tónmyndun á öllu tónsviðinu frá c' til d'''
- hafi náð allgóðum tókum á þindaröndun
- hafi náð allgóðum tókum á inntónun
- geti gert greinilegar styrkleikabreytingar
- geti leikið bæði bundið og óbundið
- ráði yfir eðlilegri tungutækni miðað við þetta námsstig
- hafi tók á aukafingrasetningum fyrir f (gaffal f) og es (hægri og vinstri)

Nemandi

- hafi öðlast allgott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta grunnnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast reglulega í að leika eftir eyra
- hafi fengist við skapandi starf frá upphafi námsins
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á grunnprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir um það bil þriggja ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í grunnnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í grunnnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni fyrir byrjendur til viðfangsefna sem henta við lok grunnnáms.

Listinn er tvískiptur; annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar.

Kennslubækur og æfingar

ANDRAUD
First Book of Studies
<i>Leduc</i>	HOVEY, N.
Elementary Method
<i>Rubank</i>
BEEKUM
Con Amore, 24 easy pieces by
classical composers
<i>Harmonia</i>
Ornamental Oboes, 35 studies
based on scales and chords
<i>Harmonia</i>	JOPPIG / MCCOLL
100 Easy Classical Studies
<i>Universal Edition</i>
BLEUZET, L.
La technique du hautbois, 1. hefti
<i>Leduc</i>	LANGLEY
Oboe Tutor
<i>Boosey & Hawkes</i>
DAVIS / HARRIS
80 Graded Studies, 1. hefti
<i>Faber</i>	PUSHECHNIKOV
60 Easy Studies
<i>Musica Rara</i>
EAST, R.
Technical Exercises for the Oboe
<i>Schott</i>	ROTHWELL, E.
Book of Scales
<i>Boosey & Hawkes</i>
GIAMPIERI
Methodo Progressivo
<i>Ricordi</i>	SKORNICKA, J. E. / KOEBNER, R.
Intermediate Method
<i>Rubank</i>
HERFURTH, C. P.
A Tune a Day
<i>Chappell/Boston</i>	SOUS, A.
Neue Oboenschule
<i>Peters</i>
HINKE
Elementary Method
<i>Peters</i>	WASTALL, P.
Learn as you play Oboe
[píanóundirleikur fíaanlegur]
<i>Boosey & Hawkes</i>

Tónverk og safnbækur

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir óbó og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

ARNE, M.
Pastorale
<i>Chester</i>	CORELLI / BARBIROLI
Konsert í F-dúr
<i>Boosey & Hawkes</i>
BACH, J. S. / LAWTON
Jesu, Joy of Man's Desiring
[Slá þú hjartans hörpustrengi]
<i>Oxford University Press</i>	CRAXTON, J.
First Solos for the Oboe Player
<i>Faber</i>
Second Book of Oboe Solos
[safnbók]
<i>Faber</i>
CHANDLER, MARY
Three Dance Studies
<i>Nova</i>
Holiday Tunes
<i>Novello</i>	FINNUR TORFI STEFÁNSSON
Herkonan
<i>Íslensk tónverkamiðstöð</i>

- FINNUR TORFI STEFÁNSSON**
Tregaslagur
Íslensk tónverkamiðstöð
- FORBES (ÚTS.)**
Classical and Romantic Pieces
for Oboe, 1. og 2. hefti
[safnbók]
Oxford University Press
- FRANCIS / GRAY (ÚTS.)**
Oboe Music to Enjoy, 3. hefti
Nova
- FRANCK, C.**
Pièce V
Leduc
- GRIEG, E.**
9 Norwegian Folk-Songs
Oxford University Press
- HANDEL, G. F.**
Air & Rondo
Chester
- HEAD, M.**
3 Hill Songs
EM
- HINCHLIFFE, R.**
The Really Easy Oboe Book
[safnbók]
Faber
- HINCHLIFFE, R. (ÚTS.)**
Oboe Carol Time
Faber
- LAWTON, S.**
The Young Oboist, 1., 2. og
3. hefti
Oxford University Press
- MARCELLO, A.**
Largo & Allegretto
Chester
- MOFFAT**
Old Masters for Young Players,
2. hefti
Schott
- NICHOLAS**
Melody & Rhapsody
Chester
- NORTON, C.**
Stepping Out
[safnbók]
Boosey & Hawkes
- POGSON, S.**
The Way to Rock
[safnbók]
Boosey & Hawkes
- THACKRAY (ÚTS.)**
9 Short Pieces from Three
Centuries
Oxford Univeristy Press
- VERALL (ÚTS.)**
12 Airobics for Oboe
Simrock
- ÝMSIR**
Sounds Good for Oboe
Associated Board
- New Pieces for the Oboe,**
1. og 2. hefti
Associated Board

Grunnpróf

Við lok grunnáms skulu nemendur þreyta grunnpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–34, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á grunnprófi í óbóleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófpættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á grunnprófi velja nemendur á milli þess að (a) spinna út frá gefnu upphafi, einföldu hljómferli eða lagi, (b) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu og (c) leika stutt alþýðulag eða þjóðlag sem þeir hafa lært eftir eyra. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófpátta á bls. 37 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á grunnprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á grunnprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má velja önnur verkefni af samþærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

HANDEL, G. F.
Air & Rondo
Chester

MARCELLO
Largo & Allegretto
Chester

CRAXTON, J.
Nr. 12
Úr: Second Book of Oboe Solos
Faber

CORELLI / BARBIROLI
Konsert í F-dúr
Boosey & Hawkes

FRANCK, C.
Pièce V
Leduc

Lag nr. 5
Úr: Sounds Good for Oboe
Associated Board

Dæmi um æfingar

Æfing nr. 17
Úr: Hinke: Elementary Method
Peters

Æfing nr. 28
Úr: Joppig og McColl: 100 Easy
Classical Studies
Universal Edition

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá c' til d'''
- dúrtónstiga og laghæfa molltónstiga til og með tveimur formerkjum
- þríhljóma í dúr og moll til og með tveimur formerkjum

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá c' til d'''
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 80, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón grunnþríhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- þríhljóma frá grunntóni beint upp á efsta hljómtón innan tónsviðsins og niður á grunntón aftur
- ofangreinda tónstiga og hljóma bundið og óbundið
- ofangreinda tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Miðnám

Í miðnámi eykst umfang námsins frá því sem er í grunnnámi og ætla má að námstíminn lengist að sama skapi. Miðað er við að nemendur geti lokið miðnámi á um það bil fjórum til fimm árum en námshraði getur þó verið mismunandi. Ræður þar miklu ástundun, aldur og þroski nemenda.

Markmið í miðnámi

Uppbygging kennslu í miðnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok miðnáms eiga óbónemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi tileinkað sér eðlilega og vel þjáfaða munnsetningu
- beiti jafnri og lipurri fingratækni
- hafi náð góðum tókum á tónmyndun á öllu tónsviðinu frá b til f'''
- hafi náð góðum tókum á þindaröndun
- hafi allgóð tök á vibrato og noti það smekklega
- hafi náð góðum tókum á inntónun
- geti stillt hljóðfærið við annað hljóðfæri
- ráði yfir töluverðu styrkleikasviði
- geti gert greinilegan mun á legato og staccato
- ráði yfir allgóðri tungutækni bæði hvað varðar hraða og fjölbreytni í túlkun
- geti beitt aukafingrasetningum fyrir f (gaffal f), es (hægri og vinstri) og helstu trillufingrasetningum

Nemandi

- hafi lært undirstöðuatriði í blaðasmíði
- hafi öðlast gott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta miðnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á miðprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemanda hafi gefist kostur á að velja hvort og að hversu miklu leyti hann sinnir eftirfarandi atriðum:

- leik eftir eyra
- tónsköpun
- spuna

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir sjö til átta ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- ýmis blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í miðnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í miðnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni, sem hentar við upphaf miðnáms, til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er tvískiptur; annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar.

Kennslufni og æfingar

BLEUZET, LOUIS La technique du hautbois, 2. hefti <i>Leduc</i>	GIAMPIERI 16 Studi Giornalieri di Perfezionamento Oboe <i>Ricordi</i> Metodo Progressivo <i>Ricordi</i>
BROD, H. Études et sonates <i>Leduc</i> Huit études <i>Leduc</i>	JOPPIG / MCCOLL 100 Easy Classical Studies <i>Universal Edition</i>
EAST, R. Technical Exercises for the Oboe <i>Schott</i>	LANGY Oboe Tudor <i>Boosey & Hawkes</i>
FERLING 48 Studies for Oboe, op. 31 <i>Universal Edition</i>	VOXMAN / GOWER Advanced Method for the Oboe <i>Rubank</i>

Tónverk og safnbækur

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir óbó og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

ATLI H. SVEINSSON Intermezzo úr Dimmalimm <i>Íslensk tónverkamiðstöð</i>	FRANCIS / GRAY (ÚTS.) Oboe Music to Enjoy, 4. hefti [safnbók] <i>Nova</i>
BESOZZI, ALESSANDRO Sónata í C-dúr <i>Chester</i>	GEMINIANI, FRANCESCO Sónata í e-moll <i>Bärenreiter</i>
BROWN, J. (ÚTG.) Oboe Solos, 1. hefti <i>Chester</i>	HÄNDEL, G. F. Konsertar nr. 1, 2 og 3 <i>Boosey & Hawkes</i>
CIMAROSA Konsert <i>Boosey & Hawkes</i>	LABATE, B. (ÚTG.) Oboists Repertoire Album <i>Carl Fischer</i>
CLEWS, E. Kaleidoscope [safnbók] <i>Paterson</i>	LOEILLET, J. B. Sónata í C-dúr <i>Chester</i>
WASTALL (ÚTG.) First Repertoire Pieces for Oboe [safnbók] <i>Boosey & Hawkes</i>	MARAIS Three Old French Dances <i>Chester</i>

NIELSEN, CARL Fantasiestücke op. 2 <i>Wilhelm Hansen</i>	SCHUMANN, R. Rómansa nr. 1 <i>Peters</i>
NICHOLAS, MORGAN Melody <i>Chester</i>	TELEMANN, G. PH. Sónata í a-moll <i>Leduc</i>
PERGOLESI / BARBIROLI Konsert <i>Oxford University Press</i>	WASTALL (ÚTG.) First Repertoire Pieces for Oboe [safnbók] <i>Boosey & Hawkes</i>
PIERNÉ, GABRIEL Pièce <i>Leduc</i>	WALMISLEY, T. A. Sónatina <i>Schott</i>
RICHARDSON, ALAN Roundelay <i>Oxford University Press</i>	TUSTIN, W. (ÚTG.) Solos for the Oboe Player <i>Schirmer</i>
ROTHWELL, E. (ÚTS.) Three French Pieces <i>Chester</i>	ÝMSIR New Pieces for Oboe [safnbók] <i>Associated Board</i>

Miðpróf

Við lok miðnáms skulu nemendur þreyta miðpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á miðprófi í óbóleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á miðprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu og (c) spinna út frá gefnu upphafi, lagi eða hljómferli með eða án undirleiks. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 38–39 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á miðprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á miðprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

ATLI HEIMIR SVEINSSON
Intermezzo úr Dimmalimm
Íslensk tónverkamiðstöð

ROTHWELL, E. (ÚTS.)
Three French Pieces
Chester

NIELSEN, CARL
Fantasiestücke op. 2
Wilhelm Hansen

SCHUMANN, R.
Rómansa nr. 1
Peters

RICHARDSON, A.
Roundelay
Oxford University Press

TELEMANN, G. PH.
Sónata í a-moll, 1. og 2. kafli
Bärenreiter

Dæmi um æfingar

Æfing nr. 50
Úr: Joppig og McColl: 100 Easy
Classical Studies
Universal Edition

Æfing nr. 9
Úr: Brod, H.: Études et sonates
Leduc

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá c' til f'''
- dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga til og með fimm formerkjum
- gangandi þriundir í dúr til og með fimm formerkjum
- dúr- og mollþríhljóma til og með fimm formerkjum
- minnkaða sjöundarhljóma frá c', cís' og d'

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá b til f'''
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 116, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

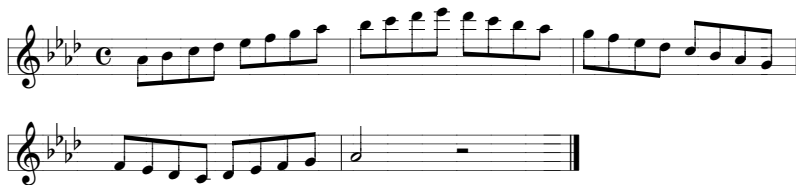
Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómton grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón
- gangandi þriundir í dúr frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón; heimilt er þó að fara einn tón upp fyrir efsta mögulegan þríhljómstón og einn tón niður fyrir dýpsta þríhljómstón
- þríhljóma frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón, bæði beint og brotið
- minnkaða sjöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómton innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- ofangreinda tónstiga og hljóma legato og staccato
- ofangreinda tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

As-dúr

c-moll, hljómhæfur

D-dúr - gangandi þriundir

E-dúr þríhljómur - beint

E-dúr þríhljómur - brotið

Minnkaður sjöundarhljómur frá c'

Framhaldsnám

Framhaldsnám tekur við að loknu miðnámi. Hér er um umfangsmikinn námsáfanga að ræða og miðast lok framhaldsnáms við að nemendur séu undir það búnir að takast á við tónlistarnám á háskólastigi.

Gera verður ráð fyrir að námstími í framhaldsnámi sé einstaklingsbundinn og ræður þar miklu ástundun, aldur, þroski og hæfileikar nemenda. Miðað er við að unnt sé að ljúka þessum áfanga á um það bil fjórum árum. Afburðanemendur ættu að geta lokið náminu á skemmri tíma en einnig getur lengri námstími verið eðlilegur.

Markmið í framhaldsnámi

Uppbygging kennslu í framhaldsnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok framhaldsnáms eiga óbónemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi tileinkað sér eðlilega og vel þjálfaða munnsetningu
- beiti lipurri og jafnri fingratækni og ráði yfir talsverðum hraða
- hafi náð tókum á öruggri og vel þroskaðri tónmyndun á öllu tónsviðinu frá b til g'''
- hafi náð mjög góðum tókum á þindaröndun
- hafi náð góðum tókum á vibrato og noti það smekklega
- hafi náð mjög góðum tókum á inntónun
- geti stillt hljóðfærið við annað hljóðfæri

- leiki hreint, kunnig grip til lækkunar og hækkunar tóna og geti aðlagð inntónun í samleik
- ráði yfir víðu styrkleikasviði hvar sem er á tónsviði hljóðfærisins
- geti gert skýran mun á legato og staccato
- ráði yfir góðri tungutækni bæði hvað varðar hraða og fjölbreytni
- geti beitt öllum helstu auka- og trillufingrasetningum

Nemandi

- hafi þekkingu og þjálfun í blaðasmíði
- hafi öðlast mjög gott hrynskyn
- hafi kynnst grundvallaratriðum skreytitækni barokktímabilsins
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við á miðprófi
- hafi fengið reglulega þjálfun í að leika utanbókar
- hafi kynnst öðrum meðlim óbófjölskyldunnar, þ.e. englahorni eða óbó d'amore
- hafi hlotið þjálfun í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á framhaldsprófi samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið efnisskrá til flutnings á tónleikum samkvæmt almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 41–42

Nemandi sýni með ótvíræðum hætti

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- margvísleg blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í framhaldsnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í framhaldsnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig verkefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni, sem hentar við upphaf framhaldsnáms, til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er þrískiptur; æfingar, tónverk og útdrættir úr hljómsveitarverkum. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar.

Æfingar

BLEUZET, LOUIS La technique du hautbois, 3. hefti <i>Leduc</i>	GILLET, FERNAND Exercices sur les gammes, les intervalles et le staccato pour hautbois <i>Leduc</i>
BOZZA, E. Dix-huit études pour hautbois <i>Leduc</i>	LAMOTTE 18 Studies <i>Billaudot</i>
BROWN, J. 370 Exercises <i>Leduc</i>	LUFT Etudes for Oboe <i>Peters</i>
FERLING 48 Etudes, op. 31 <i>Universal Edition</i>	SALVIANI Studies for the Oboe, tvö hefti <i>Ricordi</i>
GILLET, FERNAND Vingt minutes d'études <i>Leduc</i> Studies for the advanced teaching of the oboe <i>Leduc</i>	WILLIAMS, JOHN The Essential Oboist <i>Cinque Port Music Publ.</i>

Tónverk

Eftirfarandi tónverk eru fyrir óbó og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

ARNOLD, M. Konsert <i>Paterson</i> Sónatína <i>Lengnick</i>	BACH, J. S. Sónötur í g-moll, BWV 1030b og 1020 <i>Peters</i>
--	--

- BELLINI, V.
Konsert
Ricordi
- BERKELEY, L.
Sónatína
Chester
- BRITTEN, B.
Six Metamorphoses after Ovid
op. 49
Boosey & Hawkes
Two Insect Pieces
Faber
Temporal Variations
Faber
- DONIZETTI
Concertino
[englahorn]
Peters
- HANDEL, G. F.
3 Authentic Sonatas
Nova
- HERBERT H. ÁGÚSTSSON
Sónata
Íslensk tónverkamiðstöð
- HINDEMITH, P.
Sónata
Schott
Sónata
[englahorn]
Schott
- HUMMEL, J. N.
Introduction, theme and
variations
Musica Rara
- IBERT, JACQUES
Escales
Leduc
- MARTINU, B.
Konsert
Schott
- MOZART, W. A.
Sónata
[kvartett, úts. f. óbó + pianó]
Boosey & Hawkes
Konsert
Bärenreiter
- POULENC, F.
Sónata
Chester
- RÁNKI, GYÖRGY
Don Quijote y Dulcinea
Boosey & Hawkes
- REIZENSTEIN, F.
Sónatína
Boosey & Hawkes
- RICHARDSON, A.
Aria & Allegretto
Chester
- SAINT-SAËNS
Sónata
Durand
- SEIBER, M.
Improvisation
Schott
- SCHICKHARDT
Sónata í g-moll op. 2, nr. 5
Nova
- SCHUMANN, R.
Drei Romanzen, op. 9
Peters
- STRAUSS, R.
Konsert
Boosey & Hawkes
- TELEMANN, G. PH.
Sechs Fantasien für Altblockflöte
solo
Schott
- VIVALDI, A.
Konsert í a-moll
Boosey & Hawkes
Sónata í c-moll
Schott
- ÞORKELL SIGURBJÖRNSSON
Invocation (Bænaávarp) fyrir
einleiks óbó
Íslensk tónverkamiðstöð

Útdrættir úr hljómsveitarverkum

BACH / ROTHWELL Difficult Passages <i>Boosey & Hawkes</i>	NAGY, STEPHAN Orchestral Extracts - Oboe <i>Leduc</i>
BAJEAUX Difficult Orchestral Passages <i>Leduc</i>	ROTHWELL, E Difficult Orchestral Passages, 1., 2. og 3. hefti <i>Boosey & Hawkes</i>
CROZZOLI Soli and difficult passages from the symphonic repertoire, fimm hefti <i>Sonz</i>	STRAUSS, R. Orchesterstudien <i>Peters</i>

Framhaldspróf

Framhaldspróf er lokapróf á námsferli í tónlistarskóla. Prófið er þrjúþætt; hljóðfæraþróf, tónleikar og tónfræðapróf. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófpætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Umfjöllun um tónleika við lok framhaldsnáms er að finna á bls. 41–42 í sama riti. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á framhaldsprófi í óbóleik skal nemandi leika þrjú verk, útdrætti í hljómsveitarverkum og eina æfingu. Aðrir prófpættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á framhaldsprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) leika samleiksverk þar sem próftaki gegnir veigamiklu hlutverki og (c) leika tónverk á annað hljóðfæri úr sömu fjölskyldu og aðalhljóðfæri. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 44. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 40 í sama riti.

Æskilegt er að nemandi leiki prófverkefni á eigið blað en ekki eru gerðar kröfur til þess. Eins er nemandi heimilt að leika eitt prófverkefni á annað hljóðfæri úr óbófjölskyldunni, þ.e. englahorn eða óbó d'amore, en þess er ekki krafist.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á framhaldsprófi. Síðan eru birt fyrimæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk, útdrættir úr hljómsveitarverkum og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á framhaldsprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

HÄNDEL, G. F. Sónata í B-dúr <i>Schott/Nova</i>	GROVLEZ, G. Sarabande et Allegro <i>Leduc</i>
BRITTEN, B. Þrjú kaflar Úr: Six Metamorphoses after Ovid op. 49 <i>Boosey & Hawkes</i>	SEIBER, M. Improvisation <i>Schott</i>
BELLINI, V. Konsert í Es-dúr <i>Ricordi</i>	HERBERT H. ÁGÚSTSSON Sónata <i>Íslensk tónverkamiðstöð</i>

Dæmi um útdrætti úr hljómsveitarverkum

BEETHOVEN, L. VAN Sinfóniur nr. 3 og 7	BARTÓK Konsert fyrir hljómsveit
BRAHMS, J. Sinfónía nr. 1 Fiðlukonsert	STRAVINSKY Pulcinella svíta

Ofangreind dæmi eru úr: Rothwell, E.: Difficult Passages 1–3, útg. Boosey & Hawkes.

Dæmi um æfingar

Æfing nr. 6 Úr: Bozza, E.: Dix-huit études pour hautbois <i>Leduc</i>	Æfing nr. 35 Úr: Ferling: 48 Studies for Oboe, op. 31 <i>UMP</i>
--	---

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá b til g'''
- heiltónatónstiga frá b og h
- alla dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga
- gangandi þriundir í öllum dúrtóntegundum og laghæfum molltóntegundum
- alla dúr- og mollþríhljóma
- forsöundarhljóma frá hvaða tóni sem er
- minnkaða sjöundarhljóma frá b, h' og c'
- stækkaða þríhljóma frá b, h, c' og cís'

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá b til g'''
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 138, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- heiltónatónstiga frá neðsta tóni upp á efsta mögulegan tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómstón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón
- gangandi þriundir frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómstón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón; heimilt er þó að fara einn tón upp fyrir efsta mögulegan þríhljómstón og einn tón niður fyrir dýpsta þríhljómstón

- þrihljóma frá grunntóni upp á efsta mögulegan þrihljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta þrihljómstón og aftur upp á grunntón, bæði beint og brotið
- forsöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta hljómstón og aftur upp á grunntón
- minnkaða sjöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómstón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- stækkaða þrihljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan þrihljómstón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- alla tónstiga og hljóma legato og staccato
- alla tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

Heiltónatónstigi frá b

c-moll, laghæfur - gangandi þriundir

Forsjöundarhljómur frá h

Stækkaður þríhljómur frá c'

Samleikur

Hér á eftir fara nokkrar ábendingar um samleiksverk sem gætu reynst notadrjúg í kennslu. Verkin eru flokkuð í þrennt; verk fyrir grunnám, miðnám og framhaldsnám, allt eftir því á hvaða námsáfangi þau henta best. Innan hvers hluta er verkunum raðað eftir stafrófsröð höfundu og útgefenda getið með skammstöfunum á sama hátt og annars staðar í námskránni.

Grunnám

BARTHALAY

4 Pastorales pour la nuit de Noël
[3 óbó]
Mart

BROWN

Oboe Duets, tvö hefti
Chester
Oboe Trios
[3 óbó]
Chester

DELBECQ

Accord tripartite
[3 óbó]
Mart

ELÍAS DAVÍÐSSON

Dúettar og tríó fyrir óbó
Tónar og steinar

GORDON

A Little Suite
[2 óbó]
Jan
12 Oboe Duets
Jan
A Book of Rounds
Jan

HÄNDEL, G. F.

Sónata í D-dúr
[2 óbó + pianó]
IMC
Sónata í d-moll
[2 óbó + pianó]
IMC
Sónata í Es-dúr
[2 óbó + pianó]
IMC
Sónata í g-moll
[2 óbó + pianó]
IMC

HARRIS
30 Miniature Fun Duets
Fentone

HINCHLIFFE, R.
Two by two
Faber

MAGANINI
The Troubadours
[2 óbó + englahorn]
Emerson
Beginners' Luck
[4 óbó]
Emerson

ÝMSIR
Oboenduos für Anfänger
Editio Musica Budapest

Miðnám

BACH, J. CH.
Kvartett í B-dúr
[óbó + fiðla + víola + selló]
Eulenburg

BEETHOVEN, L. VAN
Dúó
[óbó + bassethorn]
Kunzelmann

BOISMORTIER
Sechs Sonaten für 3 Flöten ohne
Baß, tvö hefti
Schott

HANDEL, G. F. / LANNING
The Arrival of the Queen of
Sheba
[2 óbó]
Fentone

HAYDN, J.
Kvartett í B-dúr
[óbó + fiðla + víola + selló]
Wollenweber

JÓN NORDAL
Trío
[óbó + klarinetta + horn]
Íslensk tónverkamiðstöð

MAGNÚS BLÖNDAL JÓHANNSSON
Dúett
[óbó + klarinetta]
Íslensk tónverkamiðstöð

MOZART, W. A. / THURNER
Sónata í F-dúr K. 374d
[útsett fyrir 2 óbó]
Universal Edition
Grand Duo for two Oboes
Universal Edition

ROBBINS, GEOFFREY
Bagatella
[flauta + óbó + pianó]
Universal Edition

SELLNER, J.
Douze duos
Billaudot

SMYTH, ETHEL
Two Interlinked French Folk-
melodies
Oxford University Press

STAMITZ, KARL
Kvartett í F-dúr
[óbó + fiðla + víola + selló]
Musica Rara
Kvartett í Es-dúr
[óbó + fiðla + víola + selló]
Breitkopf & Härtel

STILL, WILLIAM GRANT
Miniatures
[flauta + óbó + pianó]
Oxford University Press

SÜSSMAYER, FRANZ XAVER
Quintetto
[flauta + óbó + fiðla + víola + selló]
Doblinger

Framhaldsnám

ADDISON, JOHN

Trió
[flauta + óbó + píanó]
Augener

ARNOLD, MALCOLM

Divertimento
[flauta + óbó + klarinetta]
Paterson

BACH, J. S.

Konsert í d-moll
[óbó + fiðla]
Bärenreiter

BEETHOVEN, L. VAN

Trió
[2 óbó + englahorn]
Boosey & Hawkes

BEETHOVEN, L. VAN

Variationen über 'La ci darem'
a 'Don Giovanni'
[2 óbó + englahorn]
Breitkopf & Härtel

BOUTRY, ROGER

Toccata, Saraband et Gigue
[2 óbó]
Leduc

BRITTEN, BENJAMIN

Phantasy Quartet
[óbó + fiðla + víola + selló]
Boosey & Hawkes

FIALA, JOSEPH

Duetto für Oboe & Viola
Doblinger

FJÖLNIR STEFÁNSSON

Dúó fyrir óbó og klarinett
Íslensk tónverkamiðstöð

GINASTERA, ALBERTO

Dúó
[flauta + óbó]
Mercury

HAYDN, MICHAEL

Kvartett í C-dúr
[englahorn+ fiðla + víola + kontrabassi]
Doblinger

HINDEMITH, P.

Die Serenaden für Sopran, Obo,
Viola und Cello
Schott

MOZART, W. A.

Kvartett í F-dúr
[óbó + fiðla + víola + selló]
Bärenreiter

PÁLL PAMPICHLER PÁLSSON

Septembersonet
[óbó + 2 fiðlur + víola + selló]
Íslensk tónverkamiðstöð
Lantao
[óbó + harpa + slagverk]
Íslensk tónverkamiðstöð

POULENC, FRANCIS

Trió
[óbó + fagott + píanó]
Wilhelm Hansen

ZELENKA, J. D.

Sónata II í g-moll
[2 óbó + fagott + basso continuo]
Bärenreiter

Bækur varðandi hljóðfærið

Eftirfarandi skrá er ætlað að veita ábendingar um áhugaverðar og gagnlegar bækur varðandi sögu, smíði og þróun hljóðfærisins, tónbókmenntir, tónskáld, leikmáta, flytjendur og kennslu.

Bartolozzi, Bruno: New Sounds for Woodwinds, Oxford University Press, London 1967

Bate, Philip: The Oboe, Ernest Benn Limited 1956

Browne Geoffrey: The art of Cor Anglais, Sycamore Publishing

Goossens, L. & Roxburgh, E.: Oboe, MacDonald and Jane's Publishers Limited 1977

Hedrick, Peter and Elizabeth: Oboe Reed Making, Swift-Dorr

Hentschel, Karl: Das Oboenrohr, Eine Bauanleitung, Edition Moeck

Hosek: Oboen Bibliographie, Hein

Joppig, Gunther: The Oboe and The Bassoon, B.T. Batsford Limited 1988

Mayer and Rohner: Oboe Reeds, how to make them and adjust them, Inst.

Rothwell, E.: The Oboist's Companion, Oxford University Press

Rothwell, E.: Oboe Technique, Oxford University Press, London 1953, aukin 1962

Sprenkle & Ledet: The Art of Oboe Playing, Summy-Birchard Publ. Comp.

Tímarit og félög

British Double Reed Society, Membership Secretary, 18 Penrith Avenue, Dunstable, Bedfordshire LU6 3AN, U. K. Félögum þessa félagsskapar berst reglulega rit félagsins, „Double Reed News“ með fréttum og ýmsum öðrum fróðleik.

100

100

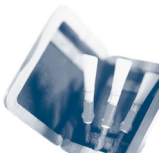
KLARÍNETTA

Námskrá þessi er þannig uppbyggð að fyrst er fjallað um nokkur atriði varðandi nám á klarínettu. Þar á eftir fara kaflar um hvern hinna þriggja megináfanga námsins, grunnnám, miðnám og framhaldsnám. Í þessum köflum eru fyrst tilgreind þau leikni- og skilningsmarkmið sem nemendur þurfa að hafa náð við lok hvers námsáfanga. Síðan eru birtir verkefnalistar með dæmum um viðfangsefni í hverjum námsáfanga. Á eftir verkefnalistunum er prófkröfum á áfangaprófum lýst með völdum dæmum og gerð grein fyrir flutningsmáta tónstiga og hljóma. Í lok námskrárinnar er skrá með samleiksverkum, auk ábendinga um gagnlegar bækur varðandi hljóðfærið.

Nokkur atriði varðandi nám á klarínettu

Klarínettan er mjög fjölhæft hljóðfæri. Hún er einkum notuð í klassískri tónlist en einnig í margs konar annarri tónlist. Tónsviðið er mikið — tæplega fjórar áttundir — og styrkleikasviðið einnig mjög breitt. Klarínettufjölskyldan er stór, 12 hljóðfæri talsins: As-sópranínóklarínetta, Es-sópranklarínetta, D-, C-, B-, A-klarínettur, A-bassetklarínetta, F-bassethorn, Es-altklarínetta, B-bassaklarínetta, Es-kontraaltklarínetta og B-kontrabassaklarínetta. Tónsvið klarínettufjölskyldunnar nær yfir um það bil sjö áttundir alls. Langalgengust þessara hljóðfæra er B-klarínettan en mikill meirihluti klarínettunemenda byrjar að læra á það hljóðfæri. A-klarínettan er oft notuð í klassískri tónlist og er því nauðsynleg langt komnum nemendum og atvinnuhljóðfæraleykurum. Einnig er æskilegt að nemendur á efri stigum kynnist og sérhæfi sig e.t.v. á eitthvert eftirtalinna hljóðfæra: Es-sópran, bassaklarínettu og bassethorn.

Flest börn geta hafið nám á B-klarínettu um 8–9 ára gömul, þó fer það eftir líkamsburðum og fingrastærð hvers og eins. Einnig eru fánleg minni hljóðfæri, léttar og meðfærilegar C-klarínettur sem gefa nemendum möguleika á að byrja nokkru fyrr, eða um 7 ára aldur. Þeir sem byrja að læra á slík hljóðfæri geta síðan skipt yfir á venjulega B-klarínettu.

Grunnnám

Almennt er miðað við að nemendur, sem hefja nám í hljóðfærarleik 8–9 ára gamlir, ljúki grunnnámi á um það bil þremur árum. Þessi viðmiðun er þó engan veginn einhlít þar sem nemendur hefja nám á ýmsum aldri og námshraði getur verið mismunandi.

Markmið í grunnnámi

Uppbygging kennslu í grunnnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok grunnnáms eiga klarínnettunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi náð eðlilegri og óþvingaðri munnsetningu
- beiti jöfnum og markvissum fingrahreyfingum
- hafi náð góðum grundvallartökum á tónmyndun á öllu tónsviðinu frá e til d'''
- hafi náð allgóðum tókum á þindaröndun
- hafi náð allgóðum tókum á inntónun
- geti leikið með greinilegum styrkleikabreytingum
- geti leikið bæði bundið og óbundið
- ráði yfir eðlilegri tungutækni miðað við þetta námsstig
- hafi tók á aukafingrasetningum fyrir h/fis'' (gaffall) og fis'

Nemandi

- hafi öðlast allgott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta grunnnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast reglulega í að leika eftir eyra
- hafi fengist við skapandi starf frá upphafi námsins
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á grunnprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir um það bil þriggja ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í grunnnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í grunnnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni fyrir byrjendur til viðfangsefna sem henta við lok grunnnáms.

Listinn er tvískiptur; annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Bækur sem innihalda að hluta til erfðari viðfangsefni en hæfa nemendum í grunnnámi eru merktar með [+].

Kennslubækur og æfingar

- AGNESTIG / PETERSSON**
Vi spelar klarinett, 1., 2. og
3. hefti
Gehrmans
- AXELSSON / ENBERG**
Klarinetten och jag, fjögur hefti
Ehrling
- BEEKUM**
Poco a poco - 113 short studies
Harmonia
- DAVIES / HARRIS**
80 Graded Studies for Clarinet,
1. hefti [+]
Faber
- DEMnitz**
Elementarschule für
Klarinette [+]
Peters
- GOODMAN**
Benny Goodman's Clarinet
Method [+]
Leonard
- HARRIS**
Cambridge Clarinet Tutor
Cambridge
- HÁKONSSON / RUDNER**
Spel på svart pípa
Svensk Skolmusik
- HERFURTH**
A Tune a Day, 1. og 2. hefti
+ samspilshefti
Chappell/Boston
- HOVEY**
First Book of Practical Studies for
the Clarinet [+]
Belwin Mills
Second Book of Practical Studies
for the Clarinet [+]
Belwin Mills
- HOVEY**
Rubank Elementary Method [+]
Rubank
- JETTEL**
Klarinettenschule, hefti 1a
Doblinger
- KLOSÉ**
Complete Method [+]
Carl Fisher
- LAZARUS**
Complete Method, 1. og
2. hefti [+]
Carl Fisher
- LEFÈVRE**
60 Esercizi [+]
Ricordi
- MCLEOD**
The Clarinetist's Technique
Book [+]
Barnhouse
- NORRBIN**
Jag lär mej spela klarinett
Ehrling
- SKORNICKA / MILLER**
Rubank Intermediate Method [+]
Rubank
- THURSTON / FRANK**
The Clarinet [+]
Boosey & Hawkes
- VOXMAN / GOWER**
Rubank Advanced Method, 1. og
2. hefti [+]
Rubank
- ÝMSIR**
Pro Art Clarinet Method
Warner

Tónverk og safnbækur

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir klarinettu og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

AGAY

The Joy of Clarinet
Yorktown

BENOY / BRYCE

First Pieces for Bb Clarinet
Oxford University Press

BEECHEY

Six Romantic Pieces
Oxford University Press

BOLTON

Opera Highlights
Cramer

CORELLI

Gigue
IMC

DAVIES / READE

First Book of Clarinet Solos
Faber

DAVIES / HARRIS

Second Book of Clarinet Solos
Faber
The Really Easy Clarinet Book
Faber

DEXTER

A Tune a Day, repertoire book 1
Chappell/Boston

FAURÉ

Berceuse
Editio Musica Budapest

FRAZER

Below the Break
Kendor

HARRIS

Music Through Time
Oxford University Press

HARVEY

Clarinet à la Carte
[án undirleiks]
Ricordi

HEIM

Famous Melodies
Kendor
Solo Pieces for the Beginning
Clarinetist
Mel Bay
Solo Pieces for the Intermediate
Clarinetist
Mel Bay

HODGSON

Clarinet Album of Well-Known
Pieces
[tvö hefti - klarinetta + pianó /
2 klarinettur]
Hinrichsen

KING

Clarinet Solos, 1. hefti
Chester

LANCELOT / CLASSENS

La Clarinette Classique, hefti
a og b
Combre

LANNING

The Classic Experience
Cramer
Classic Experience Encores
Cramer

LANNING / FRITH

Making the Grade, þrjú hefti
Cramer

LAWTON

A Wagner Clarinet Album
Novello

LAWTON

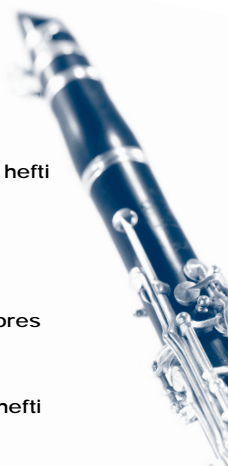
The Young Clarinetist, 1. og
2. hefti
Oxford University Press

MOZART

Sónatína
Editio Musica Budapest

RICHARDSON

The Clarinetist's Book of
Classics
Boosey & Hawkes

SIMON

First Solos for the Clarinet
Schirmer
Great Clarinet Classics
Schirmer

STUART

Clarinet Fancies
Boston Music Co.

VAUGHAN WILLIAMS

Six Studies in English Folk Song
Galaxy

WASTALL

First Repertoire Pieces for the Clarinet
Boosey & Hawkes
Learn as You Play Clarinet
Boosey & Hawkes
Practice Sessions
Boosey & Hawkes

WESTON

First Clarinet Album
Schott
Second Clarinet Album
Schott
Third Clarinet Album
Schott

WILLNER

Classical Album
Boosey & Hawkes

ÝMSIR

New Pieces for Clarinet, 1. hefti
Associated Board

Clarinet Solos
Amsco

Elementary Clarinet Solos
Amsco

Rubank Book of Clarinet Solos
Rubank

Grunnpróf

Við lok grunnnáms skulu nemendur þreyta grunnpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á grunnprófi í klarinettuleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á grunnprófi velja nemendur á milli þess að (a) spinna út frá gefnu upphafi, einföldu hljómferli eða lagi, (b) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu og (c) leika stutt alþýðulag eða þjóðlag sem þeir hafa lært eftir eyra. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 37 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á grunnprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á grunnprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má velja önnur verkefni af samþærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

Gypsy Life, nr. 34
 Úr: Agay: The Joy of Clarinet
 Yorktown

HAYDN

Andante cantabile
 Úr: Heim (úts.): Solos for the
 Beginning Clarinetist
 Mel Bay

MOZART

Sónatína, 1. og 2. þáttur
 Editio Musica Budapest

2-3 kaflar, t.d. nr. 2, 3 og 6
 Úr: Vaughan Williams: Six Studies
 in English Folk Song
 Galaxy

DEBUSSY

Le petit nègre
 Úr: Wastall (úts.): Practice
 Sessions
 Boosey & Hawkes

BLASIVS

Grazioso, nr. 25
 Úr: Lancelot/Classens:
 La clarinette classique, hefti a
 Combres

Dæmi um æfingar

Æfing nr. 1 í C-dúr
 Úr: Demnitz: Elementarschule
 für Klarinette, bls. 24
 Peters

Æfing nr. 25
 Úr: Lefèvre: 60 Exercizi
 Ricordi

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá skráðu e til d'''
- dúrtónstiga og laghæfa molltónstiga til og með tveimur formerkjum
- þrihjóma í dúr og moll til og með tveimur formerkjum

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá skráðu e til d'''
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 80, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómton grunnþríhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- þríhljóma frá grunntóni beint upp á efsta hljómton innan tónsviðsins og niður á grunntón aftur
- ofangreinda tónstiga og hljóma bundið og óbundið
- ofangreinda tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

Krómatiskur tónstigi frá e

The image shows three staves of musical notation for a chromatic scale starting on E. The first staff shows the ascending scale from E4 to E6. The second staff shows the descending scale from E6 to E4. The third staff shows the ascending scale from E4 to E6 with a different fingering or articulation.

F-dúr

d-moll - laghæfur

B-dúr þríhljómur

d-moll þríhljómur

Miðnám

Í miðnámi eykst umfang námsins frá því sem er í grunnnámi og ætla má að námstíminn lengist að sama skapi. Miðað er við að nemendur geti lokið miðnámi á um það bil fjórum til fimm árum en námshraði getur þó verið mismunandi. Ræður þar miklu ástundun, aldur og þroski nemenda.

Markmið í miðnámi

Uppbygging kennslu í miðnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok miðnáms eiga klarínnettunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi tileinkað sér eðlilega og vel þjálfaða munnsetningu
- beiti jafnri og lipurri fingratækni
- hafi náð góðum tókum á tónmyndun á öllu tónsviðinu frá e til g''
- hafi náð góðum tókum á þindaröndun
- hafi náð góðum tókum á inntónun
- geti stillt hljóðfærið við annað hljóðfæri
- geti gert styrkleikabreytingar vel heyranlegar og andstæður augljósar
- geti gert greinilegan mun á legato og staccato
- ráði yfir allgóðri tungutækni bæði hvað varðar hraða og fjölbreytni í túlkun
- sé jafnvígur á notkun vinstri- og hægrihandarfingrasetninga
- geti beitt helstu trillufingrasetningum

Nemandi

- hafi öðlast gott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta miðnáms
- geti tónflutt létt verkefni upp um heiltón, án undirbúnings
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik

- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á miðprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemanda hafi gefist kostur á að velja hvort og að hversu miklu leyti hann sinnir eftirfarandi atriðum:

- leik eftir eyra
- tónsköpun
- spuna

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir sjö til átta ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- ýmis blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í miðnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í miðnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni, sem hentar við upphaf miðnáms, til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er tvískiptur; annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Séu viðfangsefni að hluta til léttari en hæfir nemendum í miðnámi eru viðkomandi bækur merktar með [÷]. Þær bækur sem innihalda að hluta til erfiðari viðfangsefni en hæfa nemendum í miðnámi eru merktar með [+].

Kennslubækur og æfingar

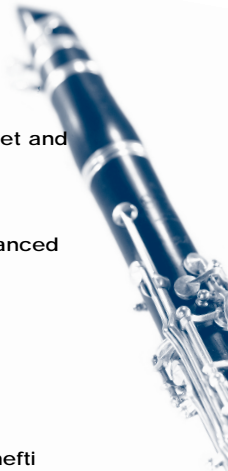
<p>BACEWICZ
Easy Pieces
<i>Polskie Wydawnictwo Muzyczne</i></p>	<p>KROEPSCH
416 Studies, fjögur hefti [+]
<i>IMC</i></p>
<p>BAERMANN
Complete Method [+]
<i>Carl Fisher</i></p>	<p>LAZARUS
Complete Method, 1. og
2. hefti [÷]
<i>Carl Fisher</i></p>
<p>CAVALLINI / GIAMPIERI
30 Caprici [+]
<i>Ricordi</i></p>	<p>MCLEOD
The Clarinetist's Technique Book
<i>Barnhouse</i></p>
<p>DAVIES / HARRIS
80 Graded Studies for Clarinet,
1. og 2. hefti [÷]
<i>Faber</i></p>	<p>PÉRIER
Vingt études faciles et
progressives
<i>Leduc</i>
331 exercices journaliers de
mécanisme [+]
<i>Leduc</i></p>
<p>DEMNITZ
Elementarschule für Klarinette [÷]
<i>Peters</i></p>	<p>ROSE
26 études
<i>Leduc</i>
32 Etudes [+]
<i>Carl Fisher</i>
40 Etudes, tvö hefti [+]
<i>Carl Fisher</i></p>
<p>GABUCCI
20 Etudes of Medium Difficulty
<i>Ricordi</i></p>	<p>VOXMAN / GOWER
Rubank Advanced Method,
2. hefti
<i>Rubank</i></p>
<p>GOODMAN
Benny Goodman's Clarinet
Method [÷]
<i>Leonard</i></p>	<p>THURSTON
Passage Studies, 1. og
2. hefti [÷] [+]
<i>Boosey & Hawkes</i></p>
<p>JEANJEAN
Vade Mecum du Clarinettiste
<i>Leduc</i></p>	<p>THURSTON / FRANK
The Clarinet [÷] [+]
<i>Boosey & Hawkes</i></p>
<p>JETTEL
Klarinettenschule, hefti 1b
<i>Doblinger</i></p>	<p>UHL
48 Etudes, 1. og 2. hefti [+]
<i>Universal Edition</i></p>
<p>KLOSÉ
Complete Method
<i>The Cundy Bettony Co.</i>
Characteristic Studies
<i>The Cundy Bettony Co.</i></p>	
<p>KLOSÉ / JEANJEAN
Exercices journaliers [+]
<i>Leduc</i></p>	

Tónverk og safnbækur

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir klarinettu og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

BAERMANN
Adagio
<i>Breitkopf & Härtel</i>	ELÍAS DAVÍÐSSON
Legende 1996
<i>Tónar og steinar</i>
BARTÓK
Roumanian Dances
<i>Universal Edition</i>
Three Hungarian Folk Songs
<i>Editio Musica Budapest</i>	FASCH
Konsert í B-dúr
<i>Hofheim-Leipzig</i>
BENTZON
Tema med variationer op. 14
[einleiksverk]
<i>Chester</i>	FERGUSON
Four Short Pieces
<i>Boosey & Hawkes</i>
BERIO
Lied
[einleiksverk]
<i>Universal Edition</i>	FINZI
Five Bagatelles
<i>Boosey & Hawkes</i>
BUSONI
Elegie
<i>Breitkopf & Härtel</i>	GADE
Fantasistykker op. 43
<i>Wilhelm Hansen</i>
CHRISTMANN
Solos for the Clarinet Player
<i>Schirmer</i>	GILLIAM / MCCASKILL
French Pieces for Clarinet and Piano
<i>Mel Bay</i>
DAVIES / HARRIS
Second Book of Clarinet Solos
<i>Faber</i>	HEIM
Solo Pieces for the Advanced Clarinetist
<i>Mel Bay</i>
DEBUSSY
Petite pièce
<i>Leduc</i>	JACOB
Five Pieces
[einleiksverk]
<i>Oxford University Press</i>
DIMLER
Konsert í B-dúr
<i>Eulenburg</i>	KING
Clarinet Solos, 1. og 2. hefti
<i>Chester</i>
DONIZETTI
Concertino
<i>Peters</i>
Studie
[einleiksverk]
<i>Peters</i>	KÜFFNER / WEBER
Introduction, Theme and Variations
<i>Bote & Bock</i>
DUNHILL
Phantasy Suite
<i>Boosey & Hawkes</i>	LANCELOT / LASSENS
La clarinette classique, hefti c og d
<i>Combre</i>
	LAWTON
The Young Clarinetist, 2. og 3. hefti
<i>Oxford University Press</i>

- LEFÈVRE**
Sónata í B-dúr op. 12, nr. 1
Oxford University Press
- MENDELSSOHN**
Sónata
Schirmer
- MOLTER**
Konsert nr. 3
[útsett fyrir B-klarinettu]
Schott
- NIELSEN**
Fantasy
Chester
- PIERNÉ**
Canzonetta
Leduc
- REGER**
Romance
Boosey & Hawkes
- ROSSINI**
Fantaisie
Zerboni
- ROUSSEL**
Aria
Leduc
- SACHSEN / MEININGEN**
Romanze
Lienau
- SCHMITT**
Andantino
Leduc
- SCIRGLI**
Sónata
Schott
- SEIBER**
Andantino Pastorale
Schott
- STAMITZ, JOHANN**
Konsert í B-dúr
Schott
- STRAUSS, R.**
Romanze
Schott
- TAKÁCS**
Klarinetten Studio op. 97
Doblinger
- TARTINI / JACOB**
Concertino
Boosey & Hawkes
- TELEMANN**
Sónatina
Boosey & Hawkes
- TURNER**
Ragtime Fun
Novello
- VON EINEN**
Titbits, op. 98
[einleiksverk]
Doblinger
- WASTALL**
Baroque Music for Clarinet
Boosey & Hawkes
Classical Music for Clarinet
Boosey & Hawkes
First Repertoire Pieces for the Clarinet
Boosey & Hawkes
Contemporary Music for Clarinet
Boosey & Hawkes
- WEBER**
Seven Variations op. 37
Peters
- ÝMSIR**
Classical Repertory for Clarinet,
1. og 2. hefti
Editio Musica Budapest

New Pieces for Clarinet, 2. hefti
Associated Board

Rubank Book of Clarinet Solos,
intermediate level
Rubank
- ÞORKELL SIGURBJÖRNSSON**
Fjögur íslensk þjóðlög
Norsk Musikforlag

Miðpróf

Við lok miðnáms skulu nemendur þreyta miðpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna

umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á miðprófi í klarinettuleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á miðprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu og (c) spinna út frá gefnu upphafi, lagi eða hljómferli með eða án undirleiks. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 38–39 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á miðprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á miðprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

JACOB
2., 3. og 5. kafli
Úr: Five Pieces
[einleiksverk]
Oxford University Press

FERGUSON
Four Short Pieces
Boosey & Hawkes

GADE
Fantasistykker op. 43
Wilhelm Hansen

BAERMAN
Adagio
Breitkopf & Härtel

ROUSSEL
Aria
Leduc

ÞORKELL SIGURBJÖRNSSON
Fjögur íslensk þjóðlög
Norsk Musikforlag

Dæmi um æfingar

Nr. 9
Úr: Thurston: Passage Studies,
2. hefti
Boosey & Hawkes

Nr. 7
Úr: Cavallini / Giampieri:
30 Caprici
Ricordi

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá e til g'''
- dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga til og með fimm formerkjum
- gangandi þriundir í dúr til og með fimm formerkjum
- dúr- og mollþríhljóma til og með fimm formerkjum
- minnkaða sjöundarhljóma frá e, f, og fí

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá e til g'''
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 116, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómton grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón

- gangandi þriundir í dúr frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón; heimilt er þó að fara einn tón upp fyrir efsta mögulegan þríhljómstón og einn tón niður fyrir dýpsta þríhljómstón
- þríhljóma frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón, bæði beint og brotið
- minnkaða sjöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómstón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- ofangreinda tónstiga legato og staccato
- ofangreinda tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

H-dúr

a-moll, hljómhæfur

D-dúr - gangandi þríundir

Musical notation for D-dúr - gangandi þríundir. The piece is in D major (one sharp) and common time (C). It consists of three staves. The first two staves are treble clefs, and the third is a bass clef. The melody is a simple, rhythmic pattern of eighth notes, starting on D4 and moving up stepwise to A4, then down stepwise to D4, and repeating. The bass line consists of a steady eighth-note accompaniment, starting on D3 and moving up stepwise to A3, then down stepwise to D3, and repeating.

f-moll þríhljómur - beint

Musical notation for f-moll þríhljómur - beint. The piece is in F minor (two flats) and common time (C). It consists of one staff in treble clef. The melody is a simple, rhythmic pattern of eighth notes, starting on F4 and moving up stepwise to C5, then down stepwise to F4, and repeating. The piece ends with a double bar line.

f-moll þríhljómur - brotið

Musical notation for f-moll þríhljómur - brotið. The piece is in F minor (two flats) and common time (C). It consists of two staves in treble clef. The first staff contains the melody, which is a simple, rhythmic pattern of eighth notes, starting on F4 and moving up stepwise to C5, then down stepwise to F4, and repeating. The second staff contains a bass line, which is a steady eighth-note accompaniment, starting on F3 and moving up stepwise to C4, then down stepwise to F3, and repeating. The piece ends with a double bar line.

eða

f-moll þríhljómur - brotið

Musical notation for f-moll þríhljómur - brotið. The piece is in F minor (two flats) and common time (C). It consists of two staves in treble clef. The first staff contains the melody, which is a simple, rhythmic pattern of eighth notes, starting on F4 and moving up stepwise to C5, then down stepwise to F4, and repeating. The second staff contains a bass line, which is a steady eighth-note accompaniment, starting on F3 and moving up stepwise to C4, then down stepwise to F3, and repeating. The piece ends with a double bar line.

Minnkaður sjöundarhljómur frá e

Framhaldsnám

Framhaldsnám tekur við að loknu miðnámi. Hér er um umfangsmikinn námsáfangna að ræða og miðast lok framhaldsnáms við að nemendur séu undir það búnir að takast á við tónlistarnám á háskólastigi.

Gera verður ráð fyrir að námstími í framhaldsnámi sé einstaklingsbundinn og ræður þar miklu ástundun, aldur, þroski og hæfileikar nemenda. Miðað er við að unnt sé að ljúka þessum áfanga á um það bil fjórum árum. Afburðanemendur ættu að geta lokið náminu á skemmri tíma en einnig getur lengri námstími verið eðlilegur.

Markmið í framhaldsnámi

Uppbygging kennslu í framhaldsnámi skal taka mið af eftirfarandi. Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok framhaldsnáms eiga klarinettunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi tileinkað sér eðlilega og vel þjálfaða munnsetningu
- beiti lipurri og jafnri fingratækni og ráði yfir talsverðum hraða
- hafi náð tókum á öruggri og vel þroskaðri tónmyndun á öllu tónsviðinu frá e til b'''

- hafi náð mjög góðum tókum á þindaröndun
- hafi náð mjög góðum tókum á inntónun
- geti stillt hljóðfærið við annað hljóðfæri
- leiki hreint, kunni grip til lækkunar og hækkunar tóna og geti aðlagð inntónun í samleik
- ráði yfir víðu styrkleikasviði hvar sem er á tónsviði hljóðfærisins
- geti gert skýran mun á legato og staccato
- ráði yfir góðri tungutækni bæði hvað varðar hraða og fjölbreytni
- geti beitt öllum helstu auka- og trillufingrasetningum
- hafi kynnst flutter- og tvítungutækni og glissando

Nemandi

- hafi öðlast mjög gott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við á miðprófi
- geti tónflutt einfaldar laglínur án undirbúnings upp um heiltón og upp og niður um hálfón
- hafi fengið reglulega þjálfun í að leika utanbókar
- hafi kynnst a.m.k. einum meðlim klarínnettufjölskyldunnar öðrum en B- eða A-klarínettu
- hafi hlotið þjálfun í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á framhaldsprófi samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið efnisskrá til flutnings á tónleikum samkvæmt almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 41-42

Nemandi sýni með ótvíræðum hætti

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- margvísleg blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik

- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í framhaldsnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í framhaldsnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig verkefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni, sem hentar við upphaf framhaldsnáms, til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er þrískiptur; æfingar, tónverk og útdrættir úr hljómsveitarverkum. Raðað er eftir stafrófsröð höfundu og útgefanda getið fyrir auðveldari viðfangsefni en hæfa nemendum í framhaldsnámi eru merktar með [÷].

Æfingar

BAERMANN

Complete Method [÷]
Carl Fisher

CAVALLINI / GIAMPIERI

30 Caprici [÷]
Ricordi

GIAMPIERI

12 Studi Moderni
Ricordi

JEANJEAN

18 études
Alfred
Études progressives et
mélodiques, þrjú hefti
Leduc

JETTEL

Der Vollkommene Klarinettist,
þrjú hefti
Weinberger
Klarinettenschule, 2. og 3. hefti
Doblinger
Spezial Etüden
Weinberger

RHODES / BIERS

Essential Technique
[tvær bækur; fyrir altklarinetta og
bassklarinettu]
Kjos

ROSE

32 Etudes [÷]
Carl Fisher
40 Etudes, tvö hefti [÷]
Carl Fisher

STARK

24 Studies in all Keys
IMC
Grand Virtuoso Studies op. 51,
tvö hefti
IMC

THURSTON

Passage Studies, 2. og
3. hefti [÷]
Boosey & Hawkes

THURSTON / FRANK

The Clarinet [÷]
Boosey & Hawkes

UHL

48 Etudes, tvö hefti [÷]
Universal Edition

Tónverk

Eftirfarandi tónverk eru fyrir klarínettu og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

- ARNOLD**
Sónatina
Lengnick
- ATLI INGÓLFSSON**
Tvær bagatellur (1986)
[einleiksverk]
Íslensk tónverkamiðstöð
- ÁSKELL MÁSSON**
Blik (1979)
[einleiksverk]
Íslensk tónverkamiðstöð
Sónatina (1987)
Íslensk tónverkamiðstöð
Þrjú smálög (1991)
[einleiksverk]
Íslensk tónverkamiðstöð
- BAX**
Sónata
Chappell
- BENJAMIN**
Le tombeau de Ravel
Boosey & Hawkes
- BERG**
Vier Stücke op. 5
Universal Edition
- BERNSTEIN**
Sónata
Warner
- BRAHMS**
Sónata í f-moll op. 120, nr. 1
Boosey & Hawkes
Sónata í Es-dúr op. 120, nr. 2
Boosey & Hawkes
- BURGMÜLLER**
Duo for Clarinet and Piano
Simrock
- BUSONI**
Concertino op. 48
Breitkopf & Härtel
- COPLAND**
Konsert
Boosey & Hawkes
- CRUSELL**
Konsert í f-moll op. 5
Sikorski
- DEBUSSY**
Première rhapsodie
Durand
- FINZI**
Konsert
Boosey & Hawkes
- FRANÇAIX**
Tema con variazioni
[A-klarínetta]
Eschig
- GAUBERT**
Fantaisie
Carl Fisher
- GUNNAR REYNIR SVEINSSON**
Sónata (1960)
Íslensk tónverkamiðstöð
- HINDEMITH**
Sónata
Schott
- HONEGGER**
Sónatina
[A-klarínetta]
Chester
- HOROVITZ**
Sónatina
Novello
- JOHN ANTON SPEIGHT**
Aubade
[einleiksverk]
Íslensk tónverkamiðstöð
- JÓN NORDAL**
Ristur (1985)
Íslensk tónverkamiðstöð
- JÓN ÞÓRARINSSON**
Sónata
Íslensk tónverkamiðstöð
- KARÓLÍNA EIRÍKSDÓTTIR**
Hringhenda (1989)
[einleiksverk]
Íslensk tónverkamiðstöð
- KROMMER**
Konsert í Es-dúr op. 56
Eulenburg

- LUTOSLAWSKI**
Dance Preludes
Chester
- MARTINU**
Sónatína
Leduc
- MESSAGER**
Solo de concours
Leduc
- MILHAUD**
Duo concertant
Presser
- MOZART**
Konsert í A-dúr, K. 622
[A- eða B-klarinetta]
Ýmsar útgáfur
- NIELSEN**
Konsert op. 57
Chester
- PATTERSON**
Conversations op. 25
Weinberger
- PENDERECKI**
3 Miniaturi
Polskie Wydawnictwo Muzyczne
- PISTON**
Konsert
Associated Music Publishers
- PLEYEL**
Konsert í B-dúr
Musica Rara
- POULENC**
Sónata
Chester
- RIVIER**
Les trois "S"
[einleiksverk]
Editions Transatlantiques
- ROSSINI**
Introduction, Theme and
Variations
Oxford University Press
- SAINT-SAËNS**
Sónata op. 167
Durand
- SCHUMANN**
Fantasiestücke op. 73
[A- eða B-klarinetta]
Schirmer
- SEIBER**
Concertino
Schott
- SNORRI SIGFÚS BIRGISSON**
Cantilena
Íslensk tónverkamiðstöð
- SPOHR**
Konsert nr. 1, op. 26
Peters
- STANFORD**
Sónata, op. 129
Galaxy
- STRAVINSKY**
Three Pieces
[einleiksverk]
IMC
- WEBER**
Concertino op. 26
Kendor
Konsert nr. 1, op. 73
Peters
Konsert nr. 2, op. 74
Peters
Grand Duo Concertante op. 48
IMC
- ÞORKELL SIGURBJÖRNSSON**
Rek (1984)
Íslensk tónverkamiðstöð

Es-sópranklarínetta, altklarínetta og bassaklarínetta

ANDRIEU

First Contest Dolo
[Es-sópranklarínetta + pianó]
Alfred

BOZZA

Ballade
[bassaklarínetta + pianó]
Southern Music

BOZZA / HITE

Divertissement
[bassaklarínetta + pianó]
Southern Music

MASSENET

Valse des Esprits
[Es-sópranklarínetta + pianó]
Edition Musicus

MOZART

Adagio úr klarínnettukonsert
[altklarínetta + pianó]
Belwin Mills

MOZART / DAHM

Konsert, K. 191
[bassaklarínetta + pianó]
Edition Musicus

WEBER / MCCATHREN

Concertino op. 26
[altklarínetta + pianó]
Kendor
Concertino op. 26
[bassaklarínetta + pianó]
Kendor

Útdrættir úr hljómsveitarverkum

ARMATO

The Opera Clarinetist
Carl Fisher

DRAPKIN

Symphonic Repertoire for the
Bass Clarinet
Ronc

DRUCKER / MCGINNIS

Orchestral Excerpts, átta hefti
IMC

GIAMPIERI

Passi difficili e „a solo“, tvö hefti
Ricordi

HOFMEISTER

Orchester Studien, tólf hefti
Hofmeister

TEMPLE / SAVAGE

Difficult Passages, þrjú hefti
Boosey & Hawkes

Framhaldspróf

Framhaldspróf er lokapróf á námsferli í tónlistarskóla. Prófið er þrjúþætt; hljóðfærapróf, tónleikar og tónfræðapróf. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Umfjöllun um tónleika við lok framhaldsnáms er að finna á bls. 41–42 í sama riti. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á framhaldsprófi í klarínettuleik skal nemandi leika þrjú verk, útdrætti úr hljómsveitarverkum og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á framhaldsprófi velja nemendur á milli þess

að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) leika samleiksverk þar sem próftaki gegnir veigamiklu hlutverki og (c) leika tónverk á annað hljóðfæri úr sömu fjölskyldu og aðalhljóðfæri. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 44. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 40 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á framhaldsprófi og útdrætti úr hljómsveitarverkum. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk, útdrættir úr hljómsveitarverkum og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á framhaldsprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

BRAHMS Sónata í f-moll op. 120, nr. 1, 1. og 2. þáttur <i>Henle</i>	ÁSKELL MÁSSON Blik <i>Íslensk tónverkamiðstöð</i>
STRAVINSKY Þrjú stykki fyrir einleiksklarinettu <i>IMC</i>	POULENC Sónata <i>Chester</i>
WEBER Konsert í Es-dúr nr. 2, op. 74, 2. og 3. þáttur <i>Peters</i>	COPLAND Konsert <i>Boosey & Hawkes</i>

Dæmi um útdrætti úr hljómsveitarverkum

BEETHOVEN Sinfónía nr. 6, op. 68	KODÁLY Galanta Dances
BRAHMS Sinfónía nr. 3, op. 90	MENDELSSOHN-BARTHOLDY Overture to Fingal's Cave, op. 26
TCHAIKOVSKY Sinfónía nr. 5, op. 64	RIMSKY-KORSAKOFF Scheherezade, op. 35

Dæmi um æfingar

Æfing nr. 5
Úr: Jettel: Der Vollkommene
Klarinettist, 2. hefti
Weinberger

Æfing nr. 11
Úr: Giampieri: 12 Studi Moderni
Ricordi

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá e til b'''
- heiltónatónstiga frá e og f
- alla dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga
- gangandi þriundir í öllum dúrtóntegundum og laghæfum molltöntegundum
- alla dúr- og mollþríhljóma
- forsjöundarhljóma frá hvaða tóni sem er
- minnkaða sjöundarhljóma frá e, f og fí
- stækkaða þríhljóma frá e, f, fí og g

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá e til b''' ; gangandi þriundir á tónsviðinu e til g'''
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 138, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- heiltónatónstiga frá neðsta tóni á efsta mögulegan tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón
- gangandi þríundir frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón; heimilt er þó að fara einn tón upp fyrir efsta mögulegan þríhljómstón og einn tón niður fyrir dýpsta þríhljómstón
- þríhljóma frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón, bæði beint og brotið
- forsöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón innan tónsviðsins, niður á dýpsta hljómtón og aftur upp á grunntón
- minnkaða sjöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- stækkaða þríhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- alla tónstiga og hljóma legato og staccato
- alla tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

Heiltónatónstigi frá e

c-moll, laghæfur - gangandi þríundir

Musical score for 'c-moll, laghæfur - gangandi þríundir'. The score is written in C minor, common time (C), and consists of four staves. The first staff contains the main melody, the second and third staves provide harmonic accompaniment, and the fourth staff shows a concluding phrase.

Forsjöundarhljómur frá e

Musical score for 'Forsjöundarhljómur frá e'. The score is written in C major, common time (C), and consists of a single staff with a melodic line that ends with a whole rest.

Stækkaður þríhljómur frá f

Musical score for 'Stækkaður þríhljómur frá f'. The score is written in C major, common time (C), and consists of a single staff with a melodic line featuring several triplet markings.

Óundirbúinn nótnalestur og tónflutningur

Auk hefðbundins óundirbúins nótnalestrar skal nemandinn tónflytja létt tóndæmi upp um heilan tón og upp og niður um hálfan tón. Tónflutningsdæmið skal vera af sambærilegri þyngd og lestrardæmi á miðprófi. Sjá enn fremur prófregluger og skýringar í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 36 og 44.

Samleikur

Hér á eftir fara nokkrar ábendingar um samleiksverk sem gætu reynst notadrjúg í kennslu. Verkin eru flokkuð í þrennt; verk fyrir grunnnám, miðnám og framhaldsnám, allt eftir því á hvaða námsáfangu þau henta best. Innan hvers hluta eru verkin flokkuð eftir fjölda flytjenda og síðan raðað eftir stafrófsröð höfunda. Útgefenda er getið á sama hátt og annars staðar í námskránni.

Grunnnám

Dúettar

ELÍAS DAVÍÐSSON
Dúettar og tríó
Tónar og steinar

KING
Clarinet Duets, 1. og 2. hefti
Chester

STOUFFER
Easy Six for Two
Kendor

VOXMAN
Duetist Folio
Rubank
Selected Duets, 1. hefti
Rubank
Seventy-Eight Duets for flute and
clarinet, 1. hefti
Rubank

Trío

CAMPBELL
Nativity Suite nr. 1
Kendor
Nativity Suite nr. 2
Kendor

MOORE
Twenty Trios for Clarinet
Enslé Willis

RIDDERSTRÖM
Musicera mera
Gehrmans

ROSENTHAL
Clarinet Trios from Corelli to
Beethoven
Leonard
Clarinet Trios from the 18th
Century
Leonard

SOBAJE
Greensleeves
Kendor

STOUFFER
Contrapuntal Six for Three
Kendor

VOXMAN
Chamber Music for Three
Clarinets, tvö hefti
Rubank

Kvartettar

BACH

Air on a G String
[3 B-klarinettur + bassaklarinetta]

Kendor

Minuets

[3 B-klarinettur + bassaklarinetta /
4 B-klarinettur]

Kendor

Wachet Auf

[3 B-klarinettur + bassaklarinetta]

Kendor

BOTSFORD / MCLEOD

Black and White Rag

[4 B-klarinettur]

Kendor

BRADÁC / VOXMAN

Bohemian Suite

[4 B-klarinettur]

Rubank

BURGSTAHLER

Let's Play Quartets

[4 B-klarinettur]

Belwin Mills

CHOPIN

Minute Waltz

[4 B-klarinettur]

Rubank

GOUNOD

Funeral March of a Marionette

[3 B-klarinettur + bassaklarinetta]

Kendor

GLUCK / JOHNSON

Andante and Caprice

[4 B-klarinettur]

Rubank

GRIEG / DELONG

Elfin Dance

[2 flautur + 2 B-klarinettur]

Kendor

HANDEL

Hallelujah Chorus

[3 B-klarinettur + bassaklarinetta]

Kendor

MORLEY

My Bonny Lass

[3 B-klarinettur + bassaklarinetta]

Kendor

MOZART / DORFF

Ave Verum Corpus

[3 B-klarinettur + bassaklarinetta]

Kendor

MOZART

Finale, K. 385

[4 B-klarinettur]

Kendor

ROSENTHAL

Clarinet Quartets, 18th Century

Belwin Mills

THOMPSON

**Captain Morgan's March and six
other pieces**

[4 B-klarinettur]

Schott

SATIE / DORFF

Gymnopedie nr. 1

[3 B-klarinettur + bassaklarinetta]

Kendor

SCHUMANN / DORFF

Träumerei

[3 B-klarinettur + bassaklarinetta]

Kendor

VOXMAN

Ensemble Classics for Clarinet

Quartet, 1. hefti

[4 B-klarinettur]

Rubank

Ensemble Classics for Clarinet

Quartet, 2. hefti

[2 B-klarinettur + altklarinetta +

bassaklarinetta]

Rubank

ÝMSIR

Everybody's Favorite Series

nr. 122

Clarinet Quartets

Amsco

Miðnám

Dúettar

BEETHOVEN

3 Duos
[klarinetta + fagott]
IMC

CRUSELL

3 Duets
Peters

EVANS

Duet Suite
[flauta + klarinetta]
Associated Music Publishers

HARVEY

Satirical Suite
Schott

HODGSON

Clarinet Album, tvö hefti
Hinrichsen

KUHLAU

3 Duos op. 81
Carl Fisher

PLEYEL

Six Little Duets
Carl Fisher

REYNOLDS

Airs and Dances
[flauta + klarinetta]
Pan

TELEMANN

Six Canonic Sonatas
IMC

Trío

BJORN / JARVIS

Alley Cat
[flauta + óbó + klarinetta]
Kendor

CARTER

Canon for 3
[fyrir þrjú eins hljóðfæri]
Associated Music Publishers

CRUSELL

Rondo
[2 B-klarinettur + pianó]
Musica Rara

HANDEL

Adagio and Allegro
[2 B-klarinettur + pianó]
IMC

KURI-ALDANA

Cantares
[flauta + klarinetta + pianó]
Musica Rara

MENDELSSOHN

Konzertstück nr. 1, op. 113
[2 B-klarinettur + pianó / B-klarinetta +
bassaklarinetta + pianó / B-klarinetta +
fagott + pianó / B-klarinetta + selló +
pianó]
IMC

Konzertstück nr. 2, op. 114
[2 B-klarinettur + pianó / B-klarinetta +
bassaklarinetta + pianó / B-klarinetta +
fagott + pianó / B-klarinetta + selló +
pianó]
IMC

MOZART

Divertimenti nr. 1-5, K. 439b
[3 B-klarinettur / 2 B-klarinettur +
bassaklarinetta / 2 B-klarinettur +
fagott / 3 bassethorn]
Breitkopf & Härtel

SHOSTAKOVICH / ATOUMYAN

Four Waltzes
[flauta + klarinetta + pianó]
Musica Rara

Kvartettar og kvintettar

CLAYPOLE / MCLEOD

Ragging the Scale
[4 B-klarinetturnar + bassaklarinetta]
Kendor

HANDEL

Hallelujah Chorus
[3 B-klarinetturnar + bassaklarinetta]
Kendor

HANDY

St. Louis Blues
[4 B-klarinetturnar / 2 B-klarinetturnar + alt-klarinetta + bassaklarinetta]
Musicians Publ.

JESSEL / HALFERTY

Parade of the Wooden Soldiers
[4 B-klarinetturnar]
Kendor

MOZART / KENNY

Non Più Andrai
[breytileg hljóðfæraskipan fyrir ýmis Es-, B-, og C-hljóðfæri]
Universal Edition

MOZART / VOXMAN

Allegro úr kvartett í C-dúr k. 157
[2 B-klarinetturnar + altklarinetta + bassaklarinetta]
Rubank

TCHAIKOVSKY / DORFF

Dance of the Sugar Plum Fairy
[3 B-klarinetturnar + bassaklarinetta]
Kendor

VOXMAN

Clarinet Choir Repertoire
[4 B-klarinetturnar + bassaklarinetta / 3 B-klarinetturnar + altklarinetta + bassaklarinetta]
Rubank
Ensemble Classics for Clarinet Quartet, 2. hefti
[2 B-klarinetturnar + altklarinetta + bassaklarinetta]
Rubank

VOXMAN / HERVIG

Ensemble Repertoire for Woodwind Quintet
[flauta + óbó + klarinetta + horn + fagott/bassaklarinetta]
Rubank

WIGGINS

Three Czechoslovakian Dances
[flauta/óbó + 2 B-klarinetturnar + trompet + básúna]
Ricordi

Framhaldsnám

Dúettar

POULENC

Sónata fyrir tvær klarinetturnar
[B- og A-klarinetturnar]
Chester

VILLA-LOBOS

Choros nr. 2
[flauta + A-klarinetta]
Esching

Trío

BEETHOVEN

Trío, op. 11
[B-klarinetta + selló + pianó]
IMC

BRUCH

Acht Stücke, op. 83
[klarinetta + víola + pianó]
Simrock

CRUSELL

Rondo
[2 B-klarinettur + píanó]
Musica Rara

KHACHATURIAN

Trió
[klarinetta + fiðla + píanó]
IMC

MILHAUD

Suite
[klarinetta + fiðla + píanó]
Salabert

MOZART

Trió „Kegelstatt“
[klarinetta + víola + píanó]
IMC

SAINT-SAËNS

Tarantella
[flauta + A-klarinetta + píanó]
IMC

SCHUBERT

Der Hirt auf dem Felsen op. 129
[sópran + B-klarinetta + píanó]
Boosey & Hawkes

SCHUMANN

Märchenerzählungen op. 132
[klarinetta + víola + píanó]
Boosey & Hawkes

STRAVINSKY

L'histoire du soldat
[A-klarinetta + fiðla + píanó]
IMC

Kvartettar**BOZZA**

Sónatína
[Es-sópranklarínetta + 2 B-klarinettur +
bassaklarínetta]
Leduc

CRUSELL

Kvartett op. 2
[klarinetta + fiðla + víola + selló]
Kvartett op. 4
[klarinetta + fiðla + víola + selló]
Kvartett op. 7
[klarinetta + fiðla + víola + selló]

HUMMEL

Kvartett
[klarinetta + fiðla + víola + selló]
Schirmer

KROMMER

Kvartett op. 69 í Es-dúr
[klarinetta + fiðla + víola + selló]
Musica Rara
Kvartett op. 82 í D-dúr
[klarinetta + fiðla + víola + selló]
Musica Rara
Kvartett op. 95 í B-dúr
[klarinetta + fiðla + víola + selló]
Musica Rara

MARTINU

Kvartett
[klarinetta + horn + selló + slagverk]

PENDERECKI

Kvartett
[klarinetta + fiðla + víola + selló]
Schott

STAMITZ

Kvartett op. 8
[klarinetta + fiðla + víola + selló]
Musica Rara
Kvartett op. 19
[klarinetta + fiðla + víola + selló]
Musica Rara

TAKÁCS

Serenade
[3 B-klarinettur + bassaklarínetta /
4 B-klarinettur]
Doblinger

Kvintettar

BRAHMS

Kvintett í h-moll, op. 115
Bärenreiter

HINDEMITH

Kvintett op. 30
[B- + Es-klarínetta + strengir]
Schott

MOZART

Kvintett í A-dúr, K. 581
[A klarínetta + strengir]
Bärenreiter

NIELSEN

Serenata Ivans
[klarínetta + fagott + horn + selló +
kontrabassi]

REICHA

Kvintett í B-dúr
Musica Rara

WEBER

Kvintett í B-dúr, op. 34
[klarínetta + strengir]
Boosey & Hawkes

Sextettar, septettar, oktettar

BEETHOVEN

Septett, op. 20
[klarínetta + fagott + horn + fiðla + víóla
+ selló + kontrabassi]
Boosey & Hawkes

COPLAND

Sextett
[klarínetta + strengir + píanó]
Boosey & Hawkes

SCHUBERT

Oktett op. 166
[klarínetta + fagott + horn + strengja-
kvartett + kontrabassi]
Boosey & Hawkes

STRAVINSKY

Oktett
[flauta + klarínetta + 2 fagott +
2 trompetar + 2 básúnur]
Boosey & Hawkes

Bækur varðandi hljóðfærið

Eftirfarandi skrá er ætlað að veita ábendingar um áhugaverðar og gagnlegar bækur varðandi sögu, smíði og þróun hljóðfærisins, tónbókmenntir, tónskáld, leikmáta, flytjendur og kennslu.

Bartolozzi, Bruno: *New Sounds for Woodwind*, Oxford University Press, 1967
[bókin er sem stendur ófáanleg nema á bókasöfnum/fornsölum]

Blom, Eric (ritsj.): *Grove's Dictionary of Music and Musicians*

Brymer, Jack: *The Clarinet*, Kahn and Averill, 1976

Farkas, Philip: *The Art of Musicianship*, Musical Publications, Bloomington

Geiringer, Karl: *Brahms: His Life and Work*, London, 1961

Gibson, Lee: *Clarinet Acoustics*, Indiana University Press, Bloomington

- Guy, Larry: Intonation Training for Clarinetists, Rivernote Press, New York
- Heim, Norman: Clarinet Handbook, Mel Bay [bók og snælda fánlegar]
- Kronthaler, Otto: Das Klarinetten Blatt, Moeck
- Pino, David: The Clarinet and Clarinet Playing
[uppselt hjá fyrsta útgefanda; endurútgáfa væntanleg frá Dover]
- Rehfeldt, Philip: New Directions for Clarinet, University of California Press
- Rice, Albert R.: The Baroque Clarinet, Oxford University Press
- Ridenour, Thomas: Clarinet Fingerings: A Comprehensive Guide for the Performer and Educator, Leblanc Educational Publications
- Russianoff, Leon: Clarinet Method, G. Schirmer, New York
[tvö hefti - bókin er sem stendur ófánleg nema á bókasöfnum/fornsólum]
- Solomon, Maynard: Mozart: A Life, Harper Collins, New York
- Stier, Charles: Clarinet Reeds: Definitive Instruction in an Elusive Art, Halcyon Productions, Olney
- Vázquez, Ronald V.: A Book for the Clarinet Reed Maker, RV Publishing, Annapolis
- Weston, Pamela: Clarinet Virtuosi of the Past, Egon Publishers Ltd.
- Weston, Pamela: More Clarinet Virtuosi of the Past, Egon Publishers Ltd.
- Weston, Pamela: Clarinet Virtuosi of Today, Egon Publishers Ltd.
- Weston, Pamela: The Clarinetist's Companion, Egon Publishers Ltd.
- White, Eric W.: Stravinsky: The Composer and His Works, Faber

Tímarit, félög og vefslóðir

International Clarinet Association

The Clarinet (tímarit gefið út ársfjórðungslega). International Clarinet Association, c/o James Gillespie, 405 Santiago Place, Denton, TX 76205 USA

Ýmsar upplýsingar má finna á vefslóðinni: www.clarinet.org

FAGOTT

Námskrá þessi er þannig uppbyggð að fyrst er fjallað um nokkur atriði varðandi nám á fagott. Þar á eftir fara kaflar um hvern hinna þriggja megináfanga námsins, grunnnám, miðnám og framhaldsnám. Í þessum köflum eru fyrst tilgreind þau leikni- og skilningsmarkmið sem nemendur þurfa að hafa náð við lok hvers námsáfanga. Síðan eru birtir verkefnalistar með dæmum um viðfangsefni í hverjum námsáfanga. Á eftir verkefnalistunum er prófkröfum á áfangaprófum lýst með völdum dæmum og gerð grein fyrir flutningsmáta tónstiga og hljóma. Í lok námskrárinnar er skrá með samleiksverkum, auk ábendinga um gagnlegar bækur varðandi hljóðfærið.

Nokkur atriði varðandi nám á fagott

Fagottið er stórt hljóðfæri og þurfa nemendur að hafa náð vissum líkamlegum þroska til að ráða við það. Þetta á sérstaklega við um hendur sem þurfa að hafa náð lágmarksstærð. Til að hefja nám á fagott þarf nemandi yfirleitt að hafa náð 12–13 ára aldri. Mörg dæmi eru þó um að nemendur byrji eldri en þetta að læra á fagott með góðum árangri en þá er mjög æskilegt að nemandinn hafi lært á annað hljóðfæri áður. Hið sama gildir um þá sem yngri eru.

Mælt er með að nemendur, sem hyggjast leika á fagott, læri á annað hljóðfæri áður til þess meðal annars að þjálfast í nótnalestri. Fjórtán til fimmtán ára nemandi, sem lokið hefur t.d. grunnprófi eða miðprófi á annað hljóðfæri og skiptir yfir á fagott, er mjög fljótur að verða liðtækur í alls konar samspili. Ekki er hægt að mæla með neinu sérstöku byrjunarhljóðfæri. Klarinetta og þverflauta eru algengust þótt mörg dæmi séu um að píanó- eða strengjanemendur skipti yfir á fagott með góðum árangri.

Þar sem fagottið er dýrt hljóðfæri er algengast að tónlistarskólar eigi hljóðfæri fyrir þá sem eru að hefja fagottnám. Fagott eru ýmist gerð úr tré eða plasti, plasthljóðfærin eru ódýrari og því heppileg sem skólahljóðfæri. Öll fagott eru af sömu stærð en til eru fagott sem hönnuð eru

fyrir smáar hendur og því góð fyrir yngstu nemendurna. Kontrafagott er mun stærra en fagottið, æskilegt er að nemendur kynnist því á síðari stigum námsins. Fagottið er einkum notað í sinfóníuhljómsveitum, lúðrasveitum og alls konar kammertónlist.

Grunnnám

Almennt er miðað við að nemendur, sem hefja nám í hljóðfæraleik 8–9 ára gamlir, ljúki grunnnámi á um það bil þremur árum. Þessi viðmiðun er þó engan veginn einhlít þar sem nemendur hefja nám á ýmsum aldri og námshraði getur verið mismunandi. Ætla má að nemendur sem hefja fagottnám 12–13 ára geti lokið grunnnámi á tveimur árum.

Markmið í grunnnámi

Uppbygging kennslu í grunnnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok grunnnáms eiga fagottnemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi náð eðlilegri og óþvingaðri munnsetningu
- beiti jöfnum og markvissum fingrahreyfingum
- hafi náð góðum grundvallartökum á tónmyndun á tónsviðinu frá 'B til g'
- hafi náð allgóðum tókum á þindaröndun
- hafi náð allgóðum tókum á inntónun
- geti leikið með greinilegum styrkleikabreytingum
- geti leikið bæði bundið og óbundið

- ráði yfir eðlilegri tungutækni miðað við þetta námsstig
- þekki aukafingrasetningu fyrir litla es, svokallað langt es
- þekki notkun hjálparklappa fyrir a, b, h, c' og d' (halda niðri eða snerta)

Nemandi

- hafi öðlast allgott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta grunnnáms
- hafi kynnst nótnalestri í tenórlykli
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast reglulega í að leika eftir eyra
- hafi fengist við skapandi starf frá upphafi námsins
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á grunnprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemandi sýni eftirfarandi í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir um það bil þriggja ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í grunnnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í grunnnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni fyrir byrjendur til viðfangsefna sem henta við lok grunnnáms.

Listinn er tvískiptur; annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfundu og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Bækur, sem innihalda að hluta til erfiðari viðfangsefni en hæfa nemendum í grunnnámi, eru merktar með [+].

Kennslubækur og æfingar

DAVIES / HARRIS Improve your Sight-Reading <i>Faber</i>	SLAMA 66 Studies <i>IMC</i>
GIAMPIERI Progressive Method <i>Ricordi</i>	SPARKE Scales and Arpeggios, Grade 1-8 <i>Associated Board</i>
HARA Bassoon School, 1. hefti <i>Editio Musica Budapest</i>	VOXMAN Elementary Method <i>Rubank</i> Intermediate Method <i>Rubank</i> Advanced Method [+] <i>Rubank</i>
HERFURTH A Tune a Day <i>Chappell/Boston</i>	WEISENBORN Bassoon Studies op. 8, II [+] <i>Peters</i> Method for Bassoon [+] <i>Carl Fischer</i>
JOHNSON / POLYHAR Practical Hints on Playing the Bassoon <i>Belwin Mills</i>	WASTALL Learn as you Play <i>Boosey & Hawkes</i>
OUBRADOUS Complete Method, 1. hefti [+] <i>Leduc</i>	
LANGHEY The Bassoon <i>Boosey & Hawkes</i>	
SELTMANN / ANGERHÖFER Fagott-Schule, 1. hefti [+] <i>Schott</i>	

Tónverk og safnbækur

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir fagott og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

BACH, J. S.
Sicilienne
<i>Leduc</i>	HILLING / BERGMANN
Bassoon First Book of Solos
<i>Faber</i>
Bassoon Second Book of Solos
<i>Faber</i>
BENSON
Song and Dance
<i>Boosey & Hawkes</i>	HUGHES
Six Low Solos
<i>Emerson</i>
BOISMORTIER
8 Kleine Stücke
<i>Peters</i>
Tvær sönötur op. 50
<i>Musica Rara</i>	JACOB
Four Sketches
<i>Emerson</i>
BOYLE
Little Suite
<i>Boosey & Hawkes</i>	MARCELLO
Sönötur í a-moll, e-moll, C-dúr og G-dúr
<i>IMC</i>
CORELLI
Adagio
<i>Ricordi</i>	NORTON
Microjazz for Bassoon
<i>Boosey & Hawkes</i>
CECCONI
Concertino
<i>Consolidated Music Publishers</i>	PAINE
Arabesque
<i>Belwin Mills</i>
DAMASE
Bassoon Junior
<i>Lemoine</i>	SELTMAN / ANGERHÖFER
Fagott-Schule, 5. hefti [+]
[verk með undirleik]
<i>Schott</i>
ELLIOTT
Ivor the Engine
<i>Paterson</i>	SHEEN
The Really Easy Bassoon Book
<i>Faber</i>
Going Solo Bassoon
<i>Faber</i>
FOSTER
Serenade & Rondo
<i>Stainer & Bell</i>	WEISSENBORN
Arioso og Humoreske
<i>Forberg</i>
Six Recital Pieces, tvö hefti
<i>Forberg</i>
Romance
<i>Rubank</i>
GALLIARD
6 sönötur
<i>IMC</i>	WILLNER
Classical Album for Bassoon and Piano
<i>Boosey & Hawkes</i>
GOOSSENS
Old Drinking Song
<i>Leduc</i>	ÝMSIR
New Pieces for Bassoon, 1. hefti
<i>Associated Music Publishers</i>
GOUNOD / EMERSON
Funeral March of a Marionette
<i>Emerson</i>	
HARA
Music for Bassoon
<i>Editio Musica Budapest</i>	

Grunnpróf

Við lok grunnnáms skulu nemendur þreyta grunnpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á grunnprófi í fagottleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á grunnprófi velja nemendur á milli þess að (a) spinna út frá gefnu upphafi, einföldu hljómfæri eða lagi, (b) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu og (c) leika stutt alþýðulag eða þjóðlag sem þeir hafa lært eftir eyra. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 37 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á grunnprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyriræli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á grunnprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má velja önnur verkefni af samþæringilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

BARTÓK

Evening in the Country
Úr: Sheen: Going Solo Bassoon
Faber

GALLIARD, J. E.

Sónata nr. 5, Allegro e spiritoso
IMC
eða úr: Seltmann/Angerhöfer:
Fagott-Schule, 5. hefti
Schott

GOUNOD

Funeral March of a Marionette
Emerson

GRANADOS

Andaluze
Úr: Hilling/Bergmann: Bassoon
Second Book of Solos
Faber

MOZART, W. A.
 Aria, Dalla sua pace
 (úr Don Giovanni)
 Úr: Hilling/Bergmann: Bassoon
 Second Book of Solos
 Faber

STOLTE
 6 minus 1
 Úr: Seltmann/Angerhöfer: Fagott-
 Schule, 5. hefti
 Schott

Dæmi um æfingar

Æfing nr. 10
 Úr: Weissenborn: Bassoon
 Studies op. 8, II
 Peters
 eða úr Weissenborn: Method for
 Bassoon, 50 Bassoon Studies,
 op. 8
 Carl Fischer

Æfing nr. 21
 Úr: Voxmann: Advanced Method,
 bls. 36
 Rubank

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá ,B til g'
- dúrtónstiga og laghæfa molltónstiga til og með tveimur formerkjum
- þríhljóma í dúr og moll til og með tveimur formerkjum

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá ,B til g'
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 72, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón grunnþríhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón

- þríhljóma frá grunntóni beint upp á efsta hljómton innan tónsviðsins og niður á grunntón aftur
- ofangreinda tónstiga og hljóma bundið og óbundið
- ofangreinda tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

Krómatiskur tónstigi frá ,B

Two systems of musical notation in bass clef, 4/4 time. The first system shows an ascending chromatic scale from B2 to B3, and a descending chromatic scale from B3 to B2. The second system shows a descending chromatic scale from B2 to B1, ending with a double bar line.

C-dúr

Two systems of musical notation in bass clef, 4/4 time. The first system shows an ascending chromatic scale from C2 to C4, and a descending chromatic scale from C4 to C2. The second system shows a descending chromatic scale from C2 to C1, ending with a double bar line.

g-moll, laghæfur

Two systems of musical notation in bass clef, 4/4 time. The first system shows an ascending chromatic scale from G2 to G4, and a descending chromatic scale from G4 to G2. The second system shows a descending chromatic scale from G2 to G1, ending with a double bar line.

G-dúr þríhljómur

h-moll þríhljómur

Miðnám

Í miðnámi eykst umfang námsins frá því sem er í grunnnámi og ætla má að námstíminn lengist að sama skapi. Miðað er við að fagottnemendur geti lokið miðnámi á um það bil þremur árum en námshraði getur þó verið mismunandi. Ræður þar miklu ástundun, aldur og þroski nemenda.

Markmið í miðnámi

Uppbygging kennslu í miðnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok miðnáms eiga fagottnemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi tileinkað sér eðlilega og vel þjálfaða munnsetningu
- beiti jafnri og lipurri fingratækni
- hafi náð góðum tókum á tónmyndun á öllu tónsviðinu frá „B til c“

- hafi náð góðum tókum á þindaröndun
- hafi náð góðum tókum á inntónun
- geti stillt hljóðfærið við annað hljóðfæri
- geti gert styrkleikabreytingar vel heyranlegar og andstæður augljósar
- geti gert greinilegan mun á legato og staccato
- ráði yfir allgóðri tungutækni bæði hvað varðar hraða og fjölbreytni í túlkun
- hafi tók á aukafingrasetningum fyrir Fís, fis, fis' (stutt fis'), Gís, gís, cís, cís' (langt cís') og helstu trillufingrasetningum

Nemandi

- hafi lært undirstöðuatriði í blaðasmíði
- hafi öðlast gott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta miðnáms
- hafi náð góðum tókum á nótnalestri í tenórlykli
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á miðprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemanda hafi gefist kostur á að velja hvort og að hversu miklu leyti hann sinnir eftirfarandi atriðum:

- leik eftir eyra
- tónsköpun
- spuna

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir sjö til átta ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- ýmis blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stil
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í miðnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í miðnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni sem hentar við upphaf miðnáms til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er tvískiptur; annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Séu viðfangsefni að hluta til léttari en hæfir nemendum í miðnámi eru viðkomandi bækur merktar með [÷]. Þær bækur, sem innihalda að hluta til erfiðari viðfangsefni en hæfa nemendum í miðnámi, eru merktar með [+].

Kennslubækur og æfingar

GIAMPIERI

Progressive Method
Ricordi
16 Daily Studies for the
Perfection [+]
Ricordi

HARA

Bassoon School, 1. hefti
Editio Musica Budapest

JANCOURT

Grande méthode théorique et
pratique, op. 15
Costallat Editions/Billaudot
26 Melodic Studies [+]
IMC

LANGHEY

The Bassoon
Boosey & Hawkes

MILDE

Concert Studies op. 26, 1. hefti [+]
IMC
Studies in Scales and Chords
op. 24 [÷]
IMC

OREFICI

20 Melodic Studies
IMC

- OUBRADOUS**
Enseignement complet du
basson, þrjú hefti
Leduc
- OZI**
42 Caprices
IMC
- PIVONKA**
Rythmical Etudes for Bassoon
Editio Supraphon
- SATZENHOFER**
Neue Praktische Fagottschule,
tvö hefti
Zimmerman
24 Studies
IMC
- SLAMA**
66 Studies
IMC
- SELTMANN / ANGERHÖFER**
Fagott-Schule, 1. og 2. hefti [÷]
Schott
- SPARKE**
Scales and Arpeggios, Grade 1-8
Studio (June Emerson)
- VOXMAN**
Advanced Method [÷]
Rubank
- WEAIT**
Bassoon Warm-ups
Emerson
- WEISSENBORN**
Complete Method for
Bassoon [÷]
Carl Fischer

Tónverk og safnbækur

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir fagott og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

- BACH, J. S.**
Solo Suites (Cello)
[einleiksverk]
Peters
- BACH / GATT**
Three Movements (from cello
suites)
[einleiksverk]
Associated Board
- BERTOLI**
Þrjár sönötur
Baron
- BOISMORTIER**
8 Kleine Stücke aus op. 40
Peters
Tvær sönötur op. 50, nr. 1 og 2
Musica Rara
Tvær sönötur op. 50, nr. 4 og 5
Musica Rara
- BOND**
Konsert nr. 6 í B-dúr
Boosey & Hawkes
- CORELLI**
Sónata í h-moll op. 5/8
IMC
- CORRETTE**
Six Sonatas "Les delices de la
solitude", tvö hefti
Schott
- DAVID**
Concertino op. 4
IMC
- DUNHILL**
Lyric Suite
Boosey & Hawkes
- GALLIARD**
Sex sönötur, tvö hefti
IMC
- HERTEL**
Fagottkonsert í a-moll
Noetzel
- HILLING / BERGMANN**
Second Book of Solos
Faber
- HINDEMITH**
Sónata
Schott

HURLESTONE Sónata í F-dúr <i>Emerson</i>	SELTMAN / ANGERHÖFER Fagott-Schule, 5. hefti [verk með pianóundirleik] <i>Schott</i>
JACOB Four Schetches <i>Emerson</i>	STAMITZ Konsert í F-dúr, 1. kafli <i>Sikorski</i>
KOZELUCH Konsert í C-dúr <i>IMC/Musica Rara/Emerson</i>	TELEMANN Sónata í f-moll <i>Amadeus</i>
MARCELLO Sónötur í a-moll, e-moll, C-dúr og G-dúr <i>IMC</i>	VANHAL Konsert í C-dúr <i>Simrock</i>
OROMZEGI 15 Characteristic Pieces in Hungarian Style [einleiksverk] <i>Editio Musica Budapest</i>	VIVALDI 10 konsertar, tvö hefti <i>Schirmer</i> Sónata nr. 3 í a-moll <i>IMC</i>
PIERNÉ Solo de concert op. 35 <i>IMC/Leduc</i>	WEISSENBORN Capriccio op. 14 <i>IMC</i> Six Recital Pieces, tvö hefti <i>Forberg</i>
SCHOENBACH Solos for the Bassoon Player <i>Schirmer</i>	

Miðpróf

Við lok miðnáms skulu nemendur þreyta miðpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á miðprófi í fagottleik skal nemandi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á miðprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af samþætilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu og (c) spinna út frá gefnu upphafi, lagi eða hljómferli með eða án undirleiks. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 38–39 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á miðprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á miðprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

HINDEMITH
Sónata, öll
Schott

STAMITZ
Konsert í F-dúr, 1. kafli
Sikorski

HURLSTONE
Sónata í F-dúr, 1. þáttur
Emerson

TELEMANN
Sónata í f-moll, 1. og 2. kafli
Amadeus

PIERNÉ
Solo de concert op. 35
IMC

VIVALDI
Konsert í a-moll F VIII nr. 7
Schirmer, IMC eða Ricordi

Dæmi um æfingar

Æfing nr. 3
Úr: Milde: Concert Studies
op. 26, 1. hefti
IMC

Æfing nr. 7
Úr: Orefici: 20 Melodic Studies
IMC

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá ,B til c"
- dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga til og með fimm formerkjum
- gangandi þriundir í dúr til og með fimm formerkjum
- dúr- og mollþríhljóma til og með fimm formerkjum
- minnkaða sjöundarhljóma frá ,B ,H og C

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá ,B til c"
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 108, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómton grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón
- gangandi þriundir í dúr frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón; heimilt er þó að fara einn tón upp fyrir efsta mögulegan þríhljómstón og einn tón niður fyrir dýpsta þríhljómstón
- þríhljóma frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón, bæði beint og brotið
- minnkaða sjöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómton innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- ofangreinda tónstiga legato og staccato
- ofangreinda tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

A-dúr

g-moll, hljómhæfur

Two staves of musical notation in G minor, common time. The first staff contains the first two measures, and the second staff contains the next two measures, ending with a double bar line.

G-dúr - gangandi þríundir

Four staves of musical notation in G major, common time. The first two staves contain the first two measures, and the last two staves contain the next two measures, ending with a double bar line.

F-dúr þríhljómur - beint

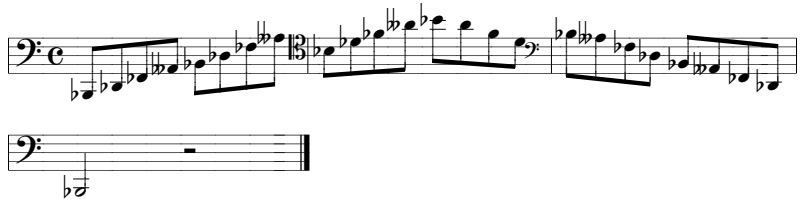
Two staves of musical notation in F major, common time. The first staff contains the first two measures, and the second staff contains the next two measures, ending with a double bar line.

F-dúr þríhljómur - brotið

Three staves of musical notation in F major, common time. The first two staves contain the first two measures, and the third staff contains the next two measures, ending with a double bar line.

Minnkaður sjöundarhljómur frá ,B

Framhaldsnám

Framhaldsnám tekur við að loknu miðnámi. Hér er um umfangsmikinn námsáfanga að ræða og miðast lok framhaldsnáms við að nemendur séu undir það búnir að takast á við tónlistarnám á háskólastigi.

Gera verður ráð fyrir að námstími í framhaldsnámi sé einstaklingsbundinn og ræður þar miklu ástundun, aldur, þroski og hæfileikar nemenda. Miðað er við að unnt sé að ljúka þessum áfanga á um það bil fjórum árum. Afburðanemendur ættu að geta lokið náminu á skemmri tíma en einnig getur lengri námstími verið eðlilegur.

Markmið í framhaldsnámi

Uppbygging kennslu í framhaldsnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok framhaldsnáms eiga fagottnemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi tileinkað sér eðlilega og vel þjálfaða munnsetningu
- beiti lipurri og jafnri fingratækni og ráði yfir talsverðum hraða

- hafi náð tökum á öruggri og vel þroskaðri tónmyndun á öllu tónsviðinu frá ‚B til d“
- hafi náð mjög góðum tökum á þindaröndun
- hafi náð góðum tökum á vibrato og noti það smekklega
- hafi náð mjög góðum tökum á inntónun
- geti stillt hljóðfærið við annað hljóðfæri
- leiki hreint, kunni grip til lækkunar og hækkunar tóna og geti aðlagð inntónun í samleik
- ráði yfir víðu styrkleikasviði hvar sem er á tónsviði hljóðfærisins
- geti gert skýran mun á legato og staccato
- ráði yfir góðri tungutækni bæði hvað varðar hraða og fjölbreytni
- geti notað tvöfalda og þrefalda tungu
- kunni fingrasetningar fyrir es" og e"
- geti beitt öllum helstu auka- og trillufingrasetningum
- hafi kynnst nútímatækni svo sem fluttertungu, klappasmellum og einföldum hljófum (multiphonics)

Nemandi

- hafi náð góðum tökum á blaðasmiði
- hafi öðlast mjög gott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við á miðprófi
- hafi fengið reglulega þjálfun í að leika utanbókar
- hafi kynnst kontrafagottinu
- hafi hlotið þjálfun í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á framhaldsprófi samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið efnisskrá til flutnings á tónleikum samkvæmt almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 41-42

Nemandi sýni með ótvíræðum hætti

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- margvísleg blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í framhaldsnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í framhaldsnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig verkefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni, sem hentar við upphaf framhaldsnáms, til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er þrískiptur; æfingar, tónverk og útdrættir úr hljóm sveitarverkum. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Þær bækur, sem innihalda að hluta til auðveldari viðfangsefni en hæfa nemendum í framhaldsnámi, eru merktar með [÷].

Æfingar

BITCH Vingt études pour le basson <i>Leduc</i>	MILDE Concert Studies op. 26, tvö hefti [÷] <i>IMC</i>
BIANCHI Twelve Etudes for Bassoon <i>Schirmer</i>	25 Studies in Scales and Cords op. 24 [÷] <i>IMC</i>
BOZZA 15 études journalières pour basson <i>Leduc</i>	OREFICI Bravoura Studies <i>IMC</i>
GIAMPIERI 16 Daily Studies for the Perfection [÷] <i>Ricordi</i>	OUBRADOUS Enseignement complet du basson, þrjú hefti <i>Leduc</i>
JANCOURT 26 Melodic Studies [÷] <i>IMC</i>	RODE 15 Caprices <i>IMC</i>

Tónverk

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir fagott og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

ARNOLD

Fantasy
[einleiksverk]
Faber

BACH, J. C.

Konsertar í B-dúr og Es-dúr
Editio Musica Budapest/Sikorski

BACH, J. S.

Partita BWV 1013
[einleiksverk]
Universal Edition

BENTZON

Studie i variationsform
[einleiksverk]
Skandinaviska Musikförlaget

BÖDDECKER

Sonata Sopra "La Monica"
Universal Edition

BOZZA

Fantaisie
Leduc
Récit, sicilienne et rondo
Leduc

CORRETTE

Sónata í d-moll op. 20/2
Willy Müller

DANZI

Konsert í F-dúr
Leuckart

DAVID

Konsertino op. 4
IMC

DUTILLEUX

Sarabande et cortège
Leduc

ELGAR

Romance op. 62
Novello

ETLER

Sónata
Associated Music Publishers

FASCH

Sónata í C-dúr
Universal Edition

GLINKA

Sónata í g-moll
Zimmerman

GROVLEZ

Sicilienne et allegro giocoso
Leduc

HINDEMITH

Sónata
Schott

HURLSTONE

Sónata í F-dúr
Emerson

JACOB

Partita
[einleiksverk]
Oxford University Press

KALLIWODA

Variations and Rondo
Eulenburg

LARSSON

Konsertino
Gehrmans

MOZART, W. A.

Konsert í B-dúr, K 191
Bärenreiter

OSBORNE

Rhapsody
[einleiksverk]
Peters

PIERNÉ

Solo de concert op. 35
Leduc

RÍKHARÐUR Ö. PÁLSSON

Fagottsónata
Íslensk tónverkamiðstöð

SAINT-SAËNS

Sónata op. 168
Durand

- SCHUMANN**
Fantasiestücke op. 73
[selló]
Henle
- SOMMERFELDT**
Divertimento op. 25
[einleiksverk]
Norsk Musikforlag
- SPOHR**
Adagio
Simrock
- STAMITZ**
Konsert í F-dúr
Sikorski
- STOCKHAUSEN**
Im Freundschaft
[einleiksverk]
Stock (Emerson)
- TANSMAN**
Sonatine
Esching
- TELEMANN**
Sónötur í e-moll og Es-dúr
Editio Musica Budapest
- VANHAL**
Konsert í C-dúr
Simrock
- VILLA-LOBOS**
Ciranda Das Sete Notas
Southern Music Publ.
- VIVALDI**
10 konsertar, tvö hefti
Schirmer
- WEBER**
Andante and Hungarian Rondo
Universal Edition/IMC
Konsert í F-dúr
Universal Edition/Musica Rara
- YUN**
Monolog 1983/4
[einleiksverk]
Bote & Bock
- ÞORKELL SIGURBJÖRNSSON**
Úr rimum af Rollant
Íslensk tónverkamiðstöð

Útdrættir úr hljómsveitarverkum

- PIESK**
Orchester Studien, Beethoven
Sinfonien
Zimmerman
- RIGHINI**
Il Fagotto in Orchestra (1971)
Edizione a cura dell'Autore
- SCHOENBACH**
20th Century Orchestra Studies
Schirmer
- STADIO**
Passi Difficili e „a Solo“
Ricordi
- STRAUSS, R.**
Orchesterstudien aus den
Symphonischen Werken
Peters
- WAGNER**
Orchestral Excerpts
IMC

Framhaldspróf

Framhaldspróf er lokapróf á námsferli í tónlistarskóla. Prófið er þrjúþætt; hljóðfærapróf, tónleikar og tónfræðapróf. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Umfjöllun um tónleika við lok framhaldsnáms er að finna á bls. 41–42 í sama riti. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á framhaldsprófi í fagottleik skal nemandi leika þrjú verk, útdrætti úr hljómsveitarverkum og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á framhaldsprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) leika samleiksverk þar sem próftaki gegnir veigamiklu hlutverki og (c) leika tónverk á annað hljóðfæri úr sömu fjölskyldu og aðalhljóðfæri. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 44. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 40 í sama riti.

Æskilegt er að nemandi leiki prófverkefni sín á eigið blað. Þó eru ekki gerðar kröfur til þess.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á framhaldsprófi og útdrætti úr hljómsveitarverkum. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk, útdrættir úr hljómsveitarverkum og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á framhaldsprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk

DUTILLEUX

Sarabande et cortège
Leduc

FASCH

Sónata í C dúr, 1. og 2. kafli
Universal Edition

ELGAR

Romance op. 62
Novello

MOZART

Konsert í B-dúr, K 191, 1. kafli
Bärenreiter

SAINT-SAËNS

Sónata op. 168, 1. og 2. kafli
Durand

WEBER

Andante and Hungarian Rondo
Universal Edition/IMC

Dæmi um útdrætti úr hljómsveitarverkum

BARTÓK Konsert fyrir hljómsveit, 2. kafli	MOZART Forleikur að Brúðkaupi Fígarós
BEETHOVEN Fiðlukonsert, 2. og 3. kafli	TSJAIKOVSKY Sinfónía nr. 5, 3. kafli
BRAHMS Fiðlukonsert, 2. fagott, 2. kafli	SCHOSTAKOVITCH Sinfónía nr. 9, 4. og 5. kafli

Dæmi um æfingar

Æfing nr. 31
Úr: Milde: Concert Studies
op. 26, 2. hefti
IMC

Æfing nr. 13
Úr: Bozza: 15 études journalières
pour basson
Leduc

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá ,B til d"
- heiltónatónstiga frá ,B og ,H
- alla dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga
- gangandi þríundir í öllum dúrtóntegundum og laghæfum molltóntegundum
- alla dúr- og mollþríhljóma
- forsöundarhljóma frá hvaða tóni sem er
- minnkaða sjöundarhljóma frá ,B ,H og C
- stækkaða þríhljóma frá ,B ,H C og Cís

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá ,B til d" nema annað sé tekið fram
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 138, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- heiltónatónstiga frá neðsta tóni upp á efsta mögulegan tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón
- gangandi þriundir frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón; heimilt er þó að fara einn tón upp fyrir efsta mögulegan þríhljómstón og einn tón niður fyrir dýpsta þríhljómstón; tónsvið „B til c“ nema í þeim tóntegundum sem byrja á d, des eða cis þá er tónsviðið „B til d“
- þríhljóma frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón, bæði beint og brotið
- forsjöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón innan tónsviðsins, niður á dýpsta hljómtón og aftur upp á grunntón
- minnkaða sjöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- stækkaða þríhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- alla tónstiga og hljóma legato og staccato
- tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

Heiltónatónstigi frá ,B

d-moll, laghæfur - gangandi þriundir

Forsjóundarhljómur frá F

Stækkaður þríhljómur frá C

Samleikur

Hér á eftir fara nokkrar ábendingar um samleiksverk sem gætu reynst notadrjúg í kennslu. Verkin eru flokkuð í þrennt; verk fyrir grunnnám, miðnám og framhaldsnám, allt eftir því á hvaða námsáfangi þau henta best. Innan hvers hluta er verkunum raðað eftir stafrófsröð höfundu og útgefenda getið með skammstöfunum á sama hátt og annars staðar í námskránni.

Grunnnám

BEETHOVEN

Two German Dances
[flauta + óbó/klarinetta + klarinetta + fagott]
Belwin Mills

BOISMORTIER

Rokoko-Duette, tvö hefti
Moeck

DUSSEK

Rondo
[flauta + óbó/klarinetta + klarinetta + fagott]
Belwin Mills

ELÍAS DAVÍÐSSON

Dúettar og tríó fyrir fagott
Tónar og steinar

HÄNDEL

Minuet
[flauta + klarinetta + fagott]
Carl Fischer

HUMPERDINCK

Hansel & Gretel Melodies
[flauta + óbó/klarinetta + klarinetta + fagott]
Carl Fischer

MARIASSAY

Chamber Music for Beginners
[flauta + óbó + klarinetta + fagott + pianó]
Editio Musica Budapest
Chamber Music II
[flauta + klarinetta + fagott]
Editio Musica Budapest

RICCIO / ELLI

Two Canzonas
[flauta/óbó + flauta/óbó + fagott + pianó]
Novello

SATZENHOFER

24 dúettar
IMC

SELTMAN / ANGERHÖFER

Fagott-Schule, 4. hefti
[dúettar]
Schott

TCHAIKOVSKY

Chanson Triste
[flauta + óbó + klarinetta + fagott]
Amadeus
Folksongs from Tchaikovsky
[flauta + óbó + klarinetta + fagott]
Belwin Mills

TELEMANN

Telemann Minuets
[flauta + óbó + klarinetta + fagott]
Elkan Vogel

TOESCHI

Sechs duette
Schott

VIVALDI

Giga
[flauta + óbó + klarinetta + fagott]
Emerson

VOXMAN

Chamber Music for three Woodwinds
[flauta + klarinetta + fagott]
Rubank
Ensemble Repertoire for Woodwind Quintet
Rubank
Selected Duets, 1. hefti
[fyrir básúnu]
Rubank

WHISTLER / HUMMEL

Ensemble Time
[4 fagott]
Rubank

Miðnám

BEETHOVEN

Three Duos
[klarinetta + fagott]
Doblinger

BIZET

Litill dúett í c-moll
[fagott + selló]
Musica Rara

BONNEAU

Trois noëls anciens
[óbó + klarinetta + fagott]
Leduc

DEVIIENNE

Trió op. 61/5
[flauta + klarinetta + fagott]
Musica Rara

DONIZETTI

Trió
[flauta + fagott + pianó]
Peters

ELÍAS DAVÍÐSSON

Dúettar og tríó fyrir fagott
Tónar og steinar

HAYDN, J.

Divertimento
[blásarakvintett]
Boosey & Hawkes

KUMMER

Zwölf Stücke op. 11
[3 fagott]
Hofmeister

MOZART, W. A.

German Dance
[flauta + óbó + fagott + pianó]
Peters
6 Divertimento
[2 klarinettur + fagott]
Boosey & Hawkes

OROMZEGI

Fagott Duos
Editio Musica Budapest

PROKOFIEV

Humorous Scherzo op.12, nr. 8
[4 fagott]
Forberg

PIERNÉ

Pastorale
[blásarakvintett]
Leduc

RIDOUT

Pigs
[4 fagott]
Emerson

SELTMAN / ANGERHÖFER

Fagott-Schule, 4. hefti
[dúettar]
Schott

TELEMANN

6 Canonic Sonatas
[2 fagott]
Editio Musica Budapest

VOXMAN

Selected Duets, 2. hefti
[fyrir básúnu]
Rubank
Ensemble Repertoire for Wood-
wind Quintet
Rubank

WANHAL

Konsert í F-dúr fyrir tvö fagott
Musica Rara

WATERHOUSE

Bassoon Duets
[tvö hefti]
Chester

Framhaldsnám

BEETHOVEN

Trió
[flauta + fagott + pianó]
IMC

BOZZA

Divertissements
[3 fagott]
Leduc

BOZZA

Duettino
[2 fagott]
Leduc
Sónatína
[flauta + fagott]
Leduc

CORRETTE

Le Phenix
[4 fagott + semball]
Novello

DANZI

Kvartett í B-dúr op. 40, nr. 2
[fagott + strengjatrió]
Musica Rara
Kvintett í g-moll
[blásarakvintett]
Leuckart

GLINKA

Trio Pathetique
[klarinetta + fagott + pianó]
IMC

HAYDN, J.

Sinfonie Concertante op. 84
[fiöla + selló + óbó + fagott
+ pianó/hljómsveit]
Kalmus

HINDEMITH

Konsert
[fagott + trompet + strengir]
Schott
Kleine Kammermusik op. 24, nr. 2
[blásarakvintett]
Schott

IBERT

Trois pièces brèves
[blásarakvintett]
Leduc

MOZART, W. A.

Sónata K 292
[fagott + selló]
Leduc
Kvintett K 452
[óbó + klarinetta + fagott + horn
+ pianó]
Musica Rara
Sinfonia Concertante
[óbó + klarinetta + fagott + horn
+ pianó/hljómsveit]
Musica Rara

POULENC

Sónata
[klarinetta + fagott]
Chester
Trió
[óbó + fagott + pianó]
Wilhelm Hansen

VILLA-LOBOS

Bachianas Brasileiras nr. 6
[flauta + fagott]
Associated Music Publishers
Duo
[óbó + fagott]
Max Esching

WEISSENBORN

Six Trios
[3 fagott]
Musica Rara

Bækur varðandi hljóðfærið

Eftirfarandi skrá er ætlað að veita ábendingar um áhugaverðar og gagnlegar bækur varðandi sögu, smíði og þróun hljóðfærisins, tónbókmenntir, leikmáta, blaðasmíði og kennslu.

Baines, Anthony: *Woodwind Instruments and their History*, Faber and Faber, London 1962

Bartholomaus, Helge: *Das Fagottensemble*, Feja, Berlin 1992

Bartolozzi, Bruno: *New Sounds for Woodwind*, Oxford University Press, London 1967

Biggers, C: *The Contrabassoon, a guide to performance*, Elkan Vogel Co. Inc. Philadelphia

Bulling: *Bassoon Bibliography*, Florian Noetzel Verlag [listi yfir nótur]

Camden, Archie: *Bassoon Technique*, Oxford University Press, London 1962

Cooper/Toplansky: *Essentials of Bassoon Technique*, Howard Toplansky Union, N.J. 1968

Jopping, Gunther: *The Oboe and the Bassoon*, Batsford, London 1988

Langwill, Lyndesay G.: *The Bassoon and Contrabassoon*, Benn/Norton, London 1965

Penazzi, Sergio: *Il Fagotto Altre Tecniche*, Ricordi, Milano 1982

Popkin/Glickman: *Bassoon Reedmaking*, The Instrumentalist Publishing Company, Northfield Illinois 1987

Seltmann/Angerhöfer: *Fagott-Schule*, 1. og 3. hefti, Schott, Leipzig 1978

Spencer, William: *The Art of bassoon playing*, Summy-Birchard Co. Evanston, Ill. 1958

Wilkins: *Index of bassoon Music, incl. index of Baroque trios*, Mus (June Emerson)

Weisberg, Arthur: *The Art of Wind Playing*, Schirmer Books, New York 1975

Tímarit

The Double Reed, International Double Reed Society
The Double Reed News, British Double Reed Society

SAXÓFÓN

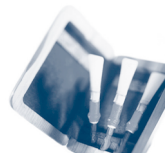
Námskrá þessi er þannig uppbyggð að fyrst er fjallað um nokkur atriði varðandi nám á saxófón. Þar á eftir fara kaflar um hvern hinna þriggja megináfanga námsins, grunnnám, miðnám og framhaldsnám. Í þessum köflum eru fyrst tilgreind þau leikni- og skilningsmarkmið sem nemendur þurfa að hafa náð við lok hvers námsáfanga. Síðan eru birtir verkefnalistar með dæmum um viðfangsefni í hverjum námsáfanga. Á eftir verkefnalistunum er prófkröfum á áfangaprófum lýst með völdum dæmum og gerð grein fyrir flutningsmáta tónstiga og hljóma. Í lok námskrárinnar er skrá með samleiksverkum, auk ábendinga um gagnlegar bækur varðandi hljóðfærið.

Nokkur atriði varðandi nám á saxófón

Nám á saxófón getur hafist þegar nemendur hafa líkamlega burði til að leika á og ferðast með hljóðfærið. Algengast er að saxófónnám hefjist þegar nemendur eru 10–12 ára gamlir þó að dæmi séu þess að nemendur hafi byrjað fyrr. Oft þykir æskilegt að nemendur læri á annað minna og meðfærilegra tréblásturshljóðfæri fyrst og skipti svo þegar kennarinn telur henta. Þetta getur verið heppilegt en er þó alls ekki nauðsynlegt.

Algengustu meðlimir saxófónfjölskyldunnar eru sópran-, alt-, tenór- og barítónsaxófónar.

Megnið af klassískum tónbókmenntum saxófónsins er skrifað fyrir alt-saxófón. Algengast er því að nemendur læri á það hljóðfæri, einkum þeir sem áhuga hafa á klassískri tónlist. Nemendur, sem hyggja á framhaldsnám í saxófónleik á klassísku sviði, ættu að nota altsaxófón sem aðalhljóðfæri, a.m.k. frá miðprófi.

Val á saxófóni er ekki í jafn föstum skorðum þegar kemur að djass-, popp- og rokktonlist. Nemendur, sem leggja áherslu á slíka tónlist, geta haft hvaða saxófón sem er sem aðalhljóðfæri en alt- og tenórsaxófónar eru þó algengastir. Nám í djass-, popp- og rokktonlist fer fram samkvæmt námskrá í rytmískri tónlist.

Öllum saxófónnemendum er hollt að kynnast fleiri en einum af meðlimum saxófónfjölskyldunnar einhvern tíma á námsferlinum.

Grunnnám

Almennt er miðað er við að nemendur, sem hefja nám í hljóðfæraleik 8–9 ára gamlir, ljúki grunnnámi á um það bil þremur árum. Þessi viðmiðun er þó engan veginn einhlít þar sem nemendur hefja nám á ýmsum aldri og námshraði getur verið mismunandi. Ætla má að nemendur sem hefja saxófónnám 10–12 ára geti lokið grunnnámi á skemmri tíma.

Markmið í grunnnámi

Uppbygging kennslu í grunnnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok grunnnáms eiga saxófónnemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi náð eðlilegri munnsetningu
- beiti jöfnum og markvissum fingrahreyfingum
- hafi náð góðum grundvallartökum á tónmyndun á öllu tónsviðinu frá b til f'''
- hafi náð allgóðum tókum á þindaröndun

- hafi náð allgóðum tókum á inntónun
- geti leikið með greinilegum styrkleikabreytingum
- geti leikið bæði bundið og óbundið
- geti gert greinilegan mun á staccato og legato og ráði yfir eðlilegri tungutækni miðað við þetta námsstig
- hafi tók á aukafingrasetningum fyrir b', b'' (hliðar b og bis¹), fis', fis'' (venjulegt og hliðar) og c'', c''' (venjulegt og hliðar)

Nemandi

- hafi öðlast allgott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta grunnnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast reglulega í að leika eftir eyra
- hafi fengist við skapandi starf frá upphafi námsins
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á grunnprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir um það bil þriggja ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í grunnnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í grunnnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars

1 Visifingur vinstri handar á tveimur samhliða klöppum.

kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni fyrir byrjendur til viðfangsefna sem henta við lok grunnnáms.

Listinn er tvískiptur; annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Listi yfir tónverk og safnbækur er flokkaður í tvennt, þ.e. fyrir alt- og tenórsaxófón. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Bækur sem innihalda að hluta til erfiðari viðfangsefni en hæfa nemendum í grunnnámi eru merktar með [+].

Kennslubækur og æfingar, allir saxófónar

<p>BUERK
 Technical Studies for Beginning
 Saxophone, Level 1
 <i>Mel Bay</i>
 Easy Solos for Beginning
 Saxophone, Level 1
 <i>Mel Bay</i></p> <p>DAVIES / HARRIS
 80 Graded Studies for
 Saxophone, 1. hefti
 <i>Faber</i></p> <p>ENDERSEN
 Supplementary Studies for
 Saxophone
 <i>Rubank</i></p> <p>HARRYSON
 Jag lær mej spela saxofon, tvö
 hefti
 <i>Ehrling</i></p> <p>HERFURTH
 A Tune a Day
 <i>Chappell/Boston Music Co.</i></p> <p>HOVEY
 First Book of Practical Studies for
 Saxophone
 <i>Belwin Mills</i>
 Second Book of Practical Studies
 for Saxophone
 <i>Belwin Mills</i></p> <p>LACOUR
 50 études faciles et
 progressives, tvö hefti [+]
 <i>Billaudot</i>
 24 études atonales faciles
 <i>Billaudot</i></p> | <p>PETERSON / STALSPETS
 Saxofonen och jag, fjögur hefti
 <i>Ehrling</i></p> <p>ROUSSEAU
 Practical Hints on Playing the Alto
 Saxophone
 <i>Belwin Mills</i>
 Practical Hints on Playing the
 Tenor Saxophone
 <i>Belwin Mills</i>
 The Eugene Rousseau Method,
 tvö hefti
 <i>Kjos</i></p> <p>SAMIE / MULE
 Vingt-quatre études faciles [+]
 <i>Leduc</i></p> <p>SKORNICKA
 Elementary Method for
 Saxophone
 <i>Rubank</i>
 Intermediate Method for
 Saxophone
 <i>Rubank</i></p> <p>WASTALL
 Learn as You Play Saxophone
 <i>Boosey & Hawkes</i>
 Practice Sessions
 [alt eða tenór]
 <i>Boosey & Hawkes</i></p> <p>ÝMSIR
 The Complete Saxophone Scale
 Book
 <i>Boosey & Hawkes</i></p> |
|--|---|

Tónverk og safnbækur - altsaxófónn

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir altsaxófón og hjómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

<p>BACH, J. S.
Arioso
<i>Carl Fischer</i></p> <p>BARNES
The Clifford Barnes Saxophone
Album
<i>Boosey & Hawkes</i></p> <p>BARRETT / JENKINS
Sounds for Sax, 1. hefti
<i>Chester</i></p> <p>BEDFORD
Five Easy Pieces
<i>Universal Edition</i></p> <p>BESWICK
Six for Sax
<i>Universal Edition</i></p> <p>BOTH
Klassische Saxophon-Soli
<i>Schott</i></p> <p>BULLARD
Weekend
<i>Associated Board</i></p> <p>DAVIES / HARRIS
The Really Easy Sax Book
<i>Faber</i></p> <p>EDMONDSON
Instrumental Solos - 4 Christmas
Joys
<i>Hal Leonard/Schott</i>
17 Super Christmas Hits
<i>Hal Leonard/Schott</i></p> <p>FRICK
Saxpop
<i>Warner/Chappell</i></p> | <p>GRANT
Dots and Dashes, a Jazz Suite
<i>Associated Board</i></p> <p>HARLE
Classical Album
<i>Universal Edition</i></p> <p>HARRISON
Amazing Solos
[alt eða tenór]
<i>Boosey & Hawkes</i></p> <p>HINCHLIFFE
Saxophone Carol Time
[jólalög]
<i>Faber</i></p> <p>JACQUES
Sounds Good
<i>Associated Board</i></p> <p>LAMB
Classic Festival Solos
[alt, tenór eða barítón]
<i>Belwin Mills</i></p> <p>LANNING
The Classic Experience
<i>Cramer</i></p> <p>LANNING / FRITH
Making the Grade 1, 2, 3
<i>Chester</i></p> <p>LAWTON
The Young Saxophone Player
<i>Oxford University Press</i></p> <p>LENNON / MCCARTNEY
Gold
<i>Hal Leonard/Schott</i></p> <p>LEWIN
Starters for Saxophone
<i>Associated Board</i></p> |
|---|---|

<p>LYONS
New Alto Sax Solos
<i>Useful Music</i></p> <p>MANCINI
The Pink Panther
<i>Kendor</i></p> <p>MULE
Pièces classiques célèbres, tvö
hefti
<i>Leduc</i></p> <p>NORTON
Microjazz for Alto Saxophone
<i>Boosey & Hawkes</i></p> | <p>POGSON
The Way to Rock
<i>Boosey & Hawkes</i></p> <p>ROSE
A Miscellany for Saxophone, tvö
hefti
<i>Associated Board</i></p> <p>WASTALL
First Repertoire Pieces for
Saxophone
<i>Boosey & Hawkes</i></p> <p>ÝMSIR
Elementary Alto Saxophone
Solos, Everybody's Fav. Vol. 35
<i>Amsco</i></p> |
|--|--|

Tónverk og safnbækur - tenórsaxófónn

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir tenórsaxófón og hljómborðsundirleik.

<p>BARRETT / JENKINS / PEPPER /
GRANT / BOYLE
Sounds for Sax, fjögur hefti
<i>Chester</i></p> <p>BOTH
Klassische Saxophon-Soli
<i>Schott</i></p> <p>FRICK
Sax Pop
<i>Warner/Chappell</i></p> <p>HARLE
Classical Album
<i>Universal Edition</i></p> <p>HARRISON
Amazing Solos
<i>Boosey & Hawkes</i></p> <p>HARVEY
Saxophone Solos, 1. hefti
<i>Chester</i></p> | <p>LEWIN
Starters for Saxophone
<i>Associated Board</i></p> <p>LYONS
New Tenor Sax Solos
<i>Useful Music</i></p> <p>POGSON
The Way to Rock
<i>Boosey & Hawkes</i></p> <p>ROSE
A Miscellany for Saxophone, tvö
hefti
<i>Associated Board</i></p> <p>WASTALL
First Repertoire Pieces
<i>Boosey & Hawkes</i></p> |
|--|--|

Grunnpróf

Við lok grunnnáms skulu nemendur þreyta grunnpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófpætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á grunnprófi í saxófónleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á grunnprófi velja nemendur á milli þess að (a) spinna út frá gefnu upphafi, einföldu hljómferli eða lagi, (b) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu og (c) leika stutt alþýðulag eða þjóðlag sem þeir hafa lært eftir eyra. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 37 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á grunnprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á grunnprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má velja önnur verkefni af samþærilegri þyngd.

Dæmi um tónverk - altsaxófónn

BACH, J. S.

Air úr hljómsveitarsvítu nr. 3
 Úr: Both: Klassische Saxophon-
 Soli
Schott

BIZET

Seguidilla (úr Carmen)
 Úr: Harrison: Amazing solos
Boosey & Hawkes

FAURÉ

Pavane
 Úr: Lanning: The Classic
 Experience
Cramer

MARTINI

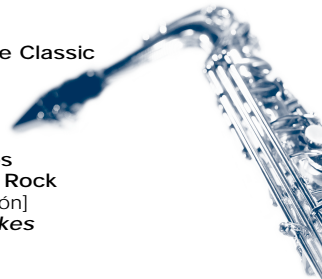
Romance célèbre
 Úr: Mule: Pièces classiques
 célèbres, 1. hefti
Leduc

MOZART, W. A.

Turkish Rondo
 Úr: Lanning: The Classic
 Experience
Cramer

POGSON

Slow Train Blues
 Úr: The Way to Rock
 [bók fyrir altsaxófón]
Boosey & Hawkes

Dæmi um tónverk - tenórsaxófónn

BACH J. S.

Air úr hljómsveitarsvítu nr. 3
Úr: Both: Klassische Saxophon-
Soli
Schott

HAYDN

Serenade
Úr: Harle: Classical Album
Universal Edition

EVANS

Sweet Corn
Úr: Wastall: First Repertoire
Pieces
[bók fyrir tenórsaxófón]
Boosey & Hawkes

POGSON

Slow Train Blues
Úr: The Way to Rock
[bók fyrir tenórsaxófón]
Boosey & Hawkes

Dæmi um æfingar, allir saxófónar

Æfing nr. 41

Úr: Davies/Harris: 80 Graded
Studies for Saxophone, 1. hefti
Faber

Æfing nr. 17

Úr: Samie/Mule: Vingt-quatre
études faciles
Leduc

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá b til f'''
- dúrtónstiga og laghæfa molltónstiga til og með tveimur formerkjum
- þríhljóma í dúr og moll til og með tveimur formerkjum

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá skráðu b til f'''
- tónstiga og brotna þríhljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 80, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómatiskan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón grunnþríhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- þríhljóma frá grunntóni beint upp á efsta hljómtón innan tónsviðsins og niður á grunntón aftur
- tónstiga og hljóma bundið og óbundið
- tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

Krómatiskur tónstigi frá b

G-dúr

d-moll, laghæfur

- hafi náð góðum tókum á inntónun
- geti stillt hljóðfærið við annað hljóðfæri
- geti gert styrkleikabreytingar vel heyranlegar og andstæður augljósar
- geti gert greinilegan mun á legato og staccato
- ráði yfir allgöðri tungutækni bæði hvað varðar hraða og fjölbreytni í túlkun
- hafi tók á aukafingrasetningum fyrir b', b'' (hliðar, bis og 1/1), fis', fis'' (venjulegt og hliðar), c'', c''' (venjulegt og hliðar), cis'' (venjulegt og langt²) og helstu trillufingrasetningum

Nemandi

- hafi öðlast gott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta miðnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika utanbókar
- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á miðprófi samkvæmt þessari námskrá

Nemanda hafi gefist kostur á að velja hvort og að hversu miklu leyti hann sinnir eftirfarandi atriðum:

- leik eftir eyra
- tónsköpun
- spuna

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist eftir sjö til átta ára nám:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- ýmis blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik

- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í miðnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í miðnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni, sem hentar við upphaf miðnáms, til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er tvískiptur; annars vegar kennslubækur og æfingar, hins vegar tónverk og safnbækur. Listi yfir tónverk og safnbækur er flokkaður í tvennt, þ.e. fyrir alt- og tenórsaxófón. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Séu viðfangsefni að hluta til léttari en hæfir nemendum í miðnámi eru viðkomandi bækur merktar með [+]. Þær bækur sem innihalda að hluta til erfiðari viðfangsefni en hæfa nemendum í miðnámi eru merktar með [+].

Kennslubækur og æfingar - allir saxófónar

BRAU Der Saxophonist im modernen Tanzorchester <i>Zimmerman</i>	HARLE Easy Classical Studies <i>Universal Edition</i>
CALLIET Calliet Method, 2. hefti <i>Belwin Mills</i>	KLOSE 25 Daily Exercises for Saxophone <i>Carl Fischer</i>
DAVIES / HARRIS 80 Graded Studies for Saxophone, 2. hefti <i>Faber</i>	LACOUR 50 études faciles et progressives, 2. hefti [+] <i>Billaudot</i> 24 études atonales faciles <i>Billaudot</i>
DEBONDUE 50 études déchiffrages <i>Leduc</i>	LEFÈVRE 20 Melodious Studies <i>Ricordi</i>
ENDERSEN Supplementary Studies <i>Rubank</i>	LONDEIX Playing the Saxophone, 3. hefti <i>Lemoine</i>
FERLING / MULE 48 Studies [+] <i>Leduc</i>	MULE Exercices journaliers [+] <i>Leduc</i>

PETERSON / STALSPETS
Saxofonen och jag, 4. hefti
Ehrling

SAMIE / MULE
24 études faciles [÷]
Leduc

RAE
20 Modern Studies
Universal Edition

TEAL
Daily Studies
Etoile

VOXMAN
Advanced Method, 2. hefti
Rubank
Selected Studies
Rubank

ÝMSIR
The Complete Saxophone Scale
Book
Boosey & Hawkes

Tónverk og safnbækur - altsaxófóinn

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir altsaxófón og hjómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

ALBENIZ
Tango op. 165, nr. 2
Cundy Bettony Co.

ARNOLD
Saxophone Solos, Everybody's
Favorite No. 30
Amsco

BACH J.S. / MULE
Sónata nr. 4
Leduc

BEZOZZI
Sónata nr. 2
IMC

BIZET
Intermezzo
[Úr L'Arlésienne svítu nr. 2]
Carl Fischer

BONNEAU
Suite
Leduc

BOTH
Klassische Saxophon-Soli
Schott

BOZZA
Aria
Leduc

CHOPIN / ROUSSEAU
Largo, op. 65
Etoile

DUBOIS
Dix figures à danser
Leduc
Pièces caractéristiques en forme
de suite
1: À l'Espagnole, 2: À la Russe, 3:
À la Française, 4: À l'Hongroise,
5: À la Parisienne
[Þessir kaflar eru aðeins fánlegir hver
í sínu lagi.]
Leduc

ECCLES / RASCHER
Sónata
Elkan Vogel

ELGAR
Salut d'amour
Schott

FESCH
Sónata í F-dúr
Etoile

GLASER / RASCHER
Variations on a Gavotte by Corelli
Chappell

HARLE
Classical Album
[sópran, alt eða tenór]
Universal Edition
John Harle's Sax Album
Boosey & Hawkes

HARVEY
Saxophone Solos, tvö hefti
Chester

- IBERT**
Histoires
Leduc
- JOLIVET**
Fantaisie impromptu
Leduc
- LANTIER**
Sicilienne
Leduc
- LEWIN**
22 Unaccompanied Pieces for
Saxophone
[einleiksverk]
Associated Board
- MAURICE**
Tableaux de Provence
Lemoine
- MULE**
Pièces classiques célèbres, tvö
hefti
Leduc
- NIEHAUS**
Harlequinade
Kendor
- RASCHER**
The Rascher Collection
Chappell
- SEIBER**
Dance Suite
Schott
- TEAL**
Solos for the Alto Saxophone
Player
Schirmer
Master Solos, Intermediate Level
Hal Leonard
- VON KOCH**
Monolog
[einleiksverk]
Gehrmans
- WASTALL**
First Repertoire Pieces for Alto
Saxophone
Boosey & Hawkes

Tónverk og safnbækur - tenórsaxófónn

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir tenórsaxófón og hljómborðsundirleik.

- BLAVET / MERRIMAN**
Adagio og Presto
Southern Music Co.
- BORODIN / WALTER**
Polovetsian Dance
Rubank
- HÄNDEL / LONDEIX**
Sónata nr. 1
Leduc
- HARTLEY**
Poem
Tenuto
- HARVEY**
Saxophone Solos, tvö hefti
Chester
- LAMB**
Classic-Festival Solos
Belwin Mills
- OSTRANSKY / LEROY**
Contest Caprice
Rubank
- PIERNÉ / GEE**
Canzonetta
Southern Music Co.
- TEAL**
Solos for the Tenor Saxophone
Player
Schott
- TELEMANN**
Sónata í c-moll
Rubank

Miðpróf

Við lok miðnáms skulu nemendur þreyta miðpróf, annars vegar í hljóðfærleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á miðprófi í saxófónleik skal nemendi leika þrjú verk og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á miðprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) leika frumsamið verk eða eigin útsetningu og (c) spinna út frá gefnu upphafi, lagi eða hljómferli með eða án undirleiks. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 43. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 38–39 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á miðprófi, valin úr þekktum tónbókmenntum hljóðfærisins. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á miðprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um verk - altsaxófónn

BACH

Sicilienne og Allegro
Úr: Teal: Solos for the Alto
Saxophone Player
Schott

BONNEAU

Suite
Leduc

IBERT

Histoires, 1. og 2. kafli
Leduc

MAURICE

Tableaux de Provence, 3. og
4. kafli
Lemoine

SCHUMANN
Fantasy Piece
Úr: Teal: Solos for the Alto
Saxophone Player
Schott

VON KOCH
Monolog
[einleiksverk]
Gehrmans

Ef miðpróf er leikið á tenórsaxófón skulu verkin vera af sambærilegri þyngd og miðprófsverkefni fyrir altsaxófón.

Dæmi um æfingar, allir saxófónar

DAVIES / HARRIS
Æfing nr. 79
Úr: 80 Graded Studies for
Saxophone, 2. hefti
Faber

FERLING / MULE
Æfing nr. 36
Úr: 48 Studies
Leduc

Tónstigar og brotnir hljómar, allir saxófónar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá b til f'''/fis'''
- dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga til og með fimm formerkjum
- gangandi þriundir í dúr til og með fimm formerkjum
- dúr- og mollþríhljóma til og með fimm formerkjum
- minnkaða sjöundarhljóma frá b, h og c'

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- tónstiga og hljóma á tónsviðinu frá skrifuðu b til f'''/fis'''
- tónstiga og hljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 116, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

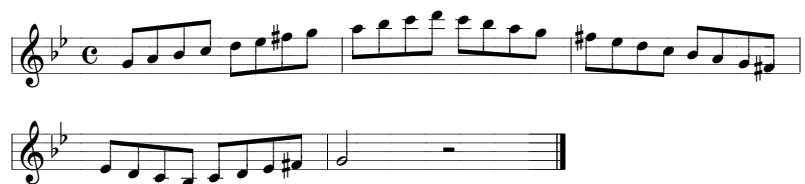
- krómatískan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón
- gangandi þríundir í dúr frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón
- þríhljóma frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón, bæði beint og brotið
- minnkaða sjöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómtón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- tónstiga og hljóma legato og staccato
- tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

Es-dúr

g-moll, hljómhæfur

A-dúr - gangandi þríundir

Three staves of musical notation in treble clef, key signature of two sharps (F# and C#), and common time (C). The first staff contains a sequence of eighth notes: A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4. The second staff contains a sequence of eighth notes: B4, C5, D5, E5, F#5, G5, A5, G5, F#5, E5, D5, C5. The third staff contains a sequence of eighth notes: A4, G4, F#4, E4, D4, C4, followed by a whole rest.

As-dúr príhljómur - beint

One staff of musical notation in treble clef, key signature of two flats (Bb and Eb), and common time (C). The melody consists of eighth notes: A3, Bb3, C4, D4, Eb4, F4, G4, A4, Bb4, C5, D5, Eb5, F5, G5, A5, Bb5, C6.

As-dúr príhljómur - brotið

Two staves of musical notation in treble clef, key signature of two flats (Bb and Eb), and common time (C). The first staff contains a sequence of eighth notes: A3, Bb3, C4, D4, Eb4, F4, G4, A4, Bb4, C5, D5, Eb5, F5, G5, A5, Bb5, C6. The second staff contains a sequence of eighth notes: A3, Bb3, C4, D4, Eb4, F4, G4, A4, Bb4, C5, D5, Eb5, F5, G5, A5, Bb5, C6, followed by a whole rest.

Minnkaður sjöundarhljómur frá h

One staff of musical notation in treble clef, key signature of one flat (Bb), and common time (C). The melody consists of eighth notes: A3, Bb3, C4, D4, Eb4, F4, G4, A4, Bb4, C5, D5, Eb5, F5, G5, A5, Bb5, C6.

Framhaldsnám

Framhaldsnám tekur við að loknu miðnámi. Hér er um umfangsmikinn námsáfanga að ræða og miðast lok framhaldsnáms við að nemendur séu undir það búnir að takast á við tónlistarnám á háskólastigi.

Gera verður ráð fyrir að námstími í framhaldsnámi sé einstaklingsbundinn og ræður þar miklu ástundun, aldur, þroski og hæfileikar nemenda. Miðað er við að unnt sé að ljúka þessum áfanga á um það bil fjórum árum. Afburðanemendur ættu að geta lokið náminu á skemmri tíma en einnig getur lengri námstími verið eðlilegur.

Markmið í framhaldsnámi

Uppbygging kennslu í framhaldsnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok framhaldsnáms eiga saxófónnemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi tileinkað sér eðlilega og vel þjálfaða munnsetningu
- beiti lipurri og jafnri fingratækni og ráði yfir talsverðum hraða
- hafi náð tókum á öruggri og vel þroskaðri tónmyndun á tónsviðinu frá b til f'''/ f'is'''
- hafi hlotið nokkra þjálfun í altissimo-tónsviðinu
- hafi náð mjög góðum tókum á þindaröndun
- hafi náð góðum tókum á vibrato og noti það smekklega
- hafi náð mjög góðum tókum á inntónun
- geti stillt hljóðfærið við annað hljóðfæri

- leiki hreint, kunni grip til lækkunar og hækkunar tóna og geti aðlag-
að inntónun í samleik
- ráði yfir víðu styrkleikasviði hvar sem er á tónsviði hljóðfærisins
- geti gert skýran mun á legato og staccato
- ráði yfir góðri tungutækni bæði hvað varðar hraða og fjölbreytni
- geti beitt öllum helstu auka- og trillufingrasetningum
- hafi kynnst nútímatækni svo sem fluttertungu, klappasmellum og einföldum hljóðum (multiphonics)

Nemandi

- hafi öðlast mjög gott hrynskyn
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við á miðprófi
- geti tónflutt létt verkefni um stóra sexund / litla þriund, þ.e. úr C í Es, án undirbúnings
- hafi fengið reglulega þjálfun í að leika utanbókar
- hafi hlotið þjálfun í ymiss konar samleik
- hafi kynnst a.m.k. einum meðlim saxófónfjölskyldunnar öðrum en altsaxófóninum
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi þjálfast reglulega í leik tónstiga og hljóma samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á framhaldsprófi samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið efnisskrá til flutnings á tónleikum samkvæmt almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 41-42

Nemandi sýni með ótvíræðum hætti

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- margvísleg blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Verkefnalisti í framhaldsnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í framhaldsnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig verkefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni, sem hentar við upphaf framhaldsnáms, til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listinn er þrískiptur; æfingar, tónverk og útdrættir úr hljómsveitarverkum. Raðað er eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Þær bækur sem innihalda að hluta til auðveldari viðfangsefni en hæfa nemendum í framhaldsnámi eru merktar með [+].

Æfingar

BERBIGUIER / MULE Dix-huit exercices ou études <i>Leduc</i>	KARG-ELERT 25 Capricen und eine Sonate, tvö hefti <i>Zimmerman</i>
BOZZA Douze études-caprices <i>Leduc</i>	LACOUR Huit études brilliantes <i>Leduc</i> 28 études <i>Billaudot</i>
DEBONDUE 48 études-déchiffrages <i>Leduc</i>	MULE (ÚTG.) Études variées <i>Leduc</i> 53 études d'après Boehm, Terschack et Fürstenau, þrjú hefti <i>Leduc</i>
FERLING / MULE 48 études [÷] <i>Leduc</i>	
GIAMPIERI 16 Daily Studies <i>Ricordi</i>	

Tónverk

Eftirfarandi tónverk og safnbækur eru fyrir saxófón og hljómborðsundirleik nema annað sé tekið fram.

BACH / HARLE Sónata í g-moll BWV 1020 <i>Universal Edition</i>	BACH / MULE Sónata nr. 4 <i>Leduc</i> Sónata nr. 6 <i>Leduc</i>
BACH / LONDEIX Suite No. 3 [einleiksverk] <i>Lemoine</i>	BONNEAU Caprice en forme de valse [einleiksverk] <i>Leduc</i>

- BOURREL**
Sónata
Billaudot
- BOZZA**
Aria
Leduc
Concertino
Leduc
Improvisation et caprice
[einleiksverk]
Leduc
- CRESTON**
Sónata
Shawnee Press Inc.
Svíta
Shawnee Press Inc.
- DEBUSSY**
Rhapsodie
Durand
- DEBUSSY / ROUSSEAU**
Rhapsodie
Etoile
- DECENCLOS**
Prélude, cadence et finale
Leduc
- DUBOIS**
Concertstück
Leduc
Divertissement
Leduc
Suite française
[einleiksverk]
Leduc
- EYCHENNE**
Sónata
Billaudot
- FRANÇAIX**
Cinq dances exotiques
Schott
- GLAZOUNOV**
Konsert
Leduc
- HÄNDEL / MULE**
Sónata nr. 1
Leduc
- HEIDEN**
Sónata
Schott
- HINDEMITH**
Sónata
Schott
- HUSA**
Élégie et rondeau
Leduc
- IBERT**
Concertino da camera
Leduc
- KOECHLIN**
Tvær sónatinur
[sópran]
Esching
- LARSSON**
Konsert
Elkan Vogel
- MARKOVITCH**
Complainte et danse
Leduc
- MAURICE**
Tableaux de Provence
Lemoine
- MILHAUD**
Scaramouche
Salabert
Danse
IMC
- NODA**
Improvisation 1
[einleiksverk]
Leduc
Mai
[einleiksverk]
Leduc
- PASCAL**
Sónatína
Durand
- PLATTI**
Sónata í G-dúr
[sópran]
Etoile
- RUEFF**
Concertino
Leduc
- TCHEREPNINE**
Sonatine sportive
Leduc
- TOMASI**
Introduction et danse
Leduc

VAN DELDEN
Sónatína
Donemus

VILLA-LOBOS
Fantasia
[sópran]
Southern Music Co.

Bækur með útdráttum úr hljómsveitarverkum

RONKIN / FRASCOTTI
The Orchestral Saxophonist,
1. og 2. hefti
Roncorp

Framhaldspróf

Framhaldspróf er lokapróf á námsferli í tónlistarskóla. Prófið er þríþætt; hljóðfærapróf, tónleikar og tónfræðapróf. Í kafla um áfangapróf í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 33–44, er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Umfjöllun um tónleika við lok framhaldsnáms er að finna á bls. 41–42 í sama riti. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á framhaldsprófi í saxófónleik skal nemandi leika þrjú verk, útdrætti úr hljómsveitarverkum og eina æfingu. Aðrir prófþættir eru tónstigar og brotnir hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á framhaldsprófi velja nemendur á milli þess að (a) leika tónverk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni, (b) leika samleiksverk þar sem próftaki gegnir veigamiklu hlutverki og (c) leika tónverk á annað hljódfæri úr sömu fjölskyldu og aðalhljódfæri. Frekari umfjöllun um valþátt prófsins er að finna í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 44. Nánar er gerð grein fyrir vægi einstakra prófþátta á bls. 40 í sama riti.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á framhaldsprófi og útdrætti úr hljómsveitarverkum. Síðan eru birt fyrimæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Tónverk, útdrættir úr hljómsveitarverkum og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á framhaldsprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má þó velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd. Öll dæmi, sem talin eru upp hér á eftir, eru fyrir alt-saxófón nema annað sé tekið fram.

Dæmi um tónverk

BACH / MULE
Sónata nr. 6
Leduc

IBERT
Concertino da camera, 1. þáttur
Leduc

CRESTON
Sónata, 1. þáttur
Shawnee Press Inc.

MILHAUD
Scaramouche, 1. þáttur
Salabert

GLAZOUNOV
Konsert
Leduc

NODA
Improvisation 1
[einleiksverk]
Leduc

Dæmi um útdrætti úr hljómsveitarverkum

BIZET
L'Arlésienne, svítur 1 og 2

MUSSORGSKY / RAVEL
Myndir á sýningu

KHACHATURIAN
Sabre Dance

PROKOFIEFF
Rómeó og Júlía, svítur 1 og 2
[tenór]

KODÁLY
Háry Janos Suite

RAVEL
Bolero
[sópran og tenór]

Dæmi um æfingar

LACOUR
Æfing nr. 1
Úr: Huit études brillantes
Leduc

BOZZA
Æfing nr. 7
Úr: Douze études-caprices
Leduc

Tónstigar og brotnir hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni

Nemandi geti leikið

- krómátiskan tónstiga frá b til f'''/fis'''
- heiltónatónstiga frá b og h
- alla dúrtónstiga, hljómhæfa og laghæfa molltónstiga
- gangandi þriundir í öllum dúrtóntegundum og laghæfum molltóntegundum
- alla dúr- og mollþríhljóma
- forsjuNDARhljóma frá hvaða tóni sem er
- minnkaða sjöNDARhljóma frá b, h og c'
- stækkaða þríhljóma frá b, h, c' og cis'

Hraði og tónsvið

Nemandi leiki

- alla tónstiga og hljóma á venjulegu tónsviði, frá skráðu b til f'''/fis'''
- tónstiga og brotna hljóma eigi hægar en M.M. $\text{♩} = 138$, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Leikmáti

Nemandi geti leikið

- krómátiskan tónstiga frá neðsta tóni upp á efsta tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- heiltónatónstiga frá neðsta tóni upp á efsta mögulegan tón innan tónsviðsins og niður á neðsta tón aftur
- dúr- og molltónstiga frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómton grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón
- gangandi þriundir frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómton grunnhljóms viðkomandi tóntegundar innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón

- þríhljóma frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta þríhljómstón og aftur upp á grunntón, bæði beint og brotið
- forsjuðarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómstón innan tónsviðsins, niður á dýpsta hljómstón og aftur upp á grunntón
- minnkaða sjöundarhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan hljómstón innan tónsviðsins og aftur niður á grunntón
- stækkaða þríhljóma beint frá grunntóni upp á efsta mögulegan þríhljómstón innan tónsviðsins aftur niður á grunntón
- alla tónstiga og hljóma legato og staccato
- tónstiga og hljóma jafnt, hiklaust og utanbókar

Dæmi

Heiltónatónstigi frá b

cís-moll, laghæfur - gangandi þríundir

Forsjóundarhljómur frá h

Stækkaður þríhljómur frá c'

Óundirbúinn nótnalestur og tónflutningur

Auk hefðbundins óundirbúins nótnalestrar skal nemandinn tónflytja úr C í Es, sbr. þegar altsaxófónleikari þarf að lesa nótur skrifaðar fyrir C-hljóðfæri. Dæmið skal vera af sambærilegri þyngd og lestrardæmi á miðprófi. Sjá enn fremur prófreglur og skýringar í almennum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla, bls. 36 og 44.

Samleikur

Hér á eftir fara nokkrar ábendingar um samleiksverk sem gætu reynst notadrjúg í kennslu. Verkin eru flokkuð í þrennt; verk fyrir grunnnám, miðnám og framhaldsnám, allt eftir því á hvaða námsáfangu þau henta best. Innan hvers hluta er verkunum raðað eftir stafrófsröð höfunda og útgefenda getið með skammstöfunum á sama hátt og annars staðar í námskránni.

Grunnnám

S = sópransaxófónn, A = altsaxófónn, T = tenórsaxófónn og B = baritónsaxófónn

ARMITAGE

Christmas Joy, tvö hefti
[tveir eins saxófónar]
Reift (Emerson)

BACH / GORDON

Fugue No. 7
[A A T B]
Kendor

CACAVAS

Trios for Saxophones
[þrjú eins saxófónar]
Alfred Music

COWLES

25 Saxophone Trios
[A A A eða T T T]
Stu (Emerson)

DVORÁK

Largo from New World Symphony
[A A T B]
Rubank

ELÍAS DAVÍÐSSON

Dúettar og tríó fyrir saxófón
[ýmsar samsetningar af saxófónum]
Tónar og steinar
Dúettar og tríó fyrir altsaxófón og
klarínnett
Tónar og steinar

HARRISON

The Most Amazing Duet Book
Ever
[tveir eins]
Boosey & Hawkes

HARVEY

Equal Partners
[A T]
Casc (Emerson)
Saxophone Quartets Vol. 1
[S A T B]
Chester

PETERSSON / STALSPETS

Ensemble 1
[fylgirit með Saxofonen och jag, 1. hefti
- A A A/T B]
Ehrling
Ensemble 2
[fylgirit með Saxofonen och jag, 2.
hefti - A A A/T B]
Ehrling

RIDDERSTRÖM

Musicera mera
[A A T]
Gehrmans

SNELL

Belvin Master Duets
[tveir eins]
Belwin Mills

STOUFFER

Easy Classics for Two
[tveir eins]
Kendor
Contrapuntal Six for Three
[þrjú eins]
Kendor

VOXMAN

Selected Duets for Saxophone,
1. hefti
[tveir eins]
Rubank
Chamber Music for Three
Saxophones
[A A T]
Rubank
Quartet Repertoire
Rubank

WHISTLER

Ensemble Time
[fjórir eins saxófónar]
Rubank

ÝMSIR

Magic 50 Solos and Duets
[tveir eins]
Warner Bros.

Miðnám

S = sópransaxófónn, A = altsaxófónn, T = tenórsaxófónn og B = baritónsaxófónn

BENNETT

Saxophone Symphonette
[A A T B]
Carl Fischer

BOCCERINI / CALLIET

Menuet for Saxophone Quartet
[S A T B]
Southern Music Co.

ELÍAS DAVÍÐSSON

Dúettar og tríó fyrir saxófón
[ýmsar samsetningar af saxófónum]
Tónar og steinar
Þegar amma var ung
[S A T B]
Tónar og steinar

HARRISON

The Most Amazing Duet Book
Ever
[tveir eins]
Boosey & Hawkes

HARVEY

Saxophone Quartets, 2. hefti
[S A T B]
Chester
Concert Duets
[A T]
Chester

HÄNDEL / VOXMAN

Triósónata nr. 1
[A A + pianó]
Southern Music Co.

MANCINI / FRANCKENPOL

The Pink Panther
[A A T B]
Kendor

NIEHAUS

Six Jazz Duets
[A A eða A T]
Kendor
Saxophones
[S/A A T B]
Kendor
Ballade and Caprice for Claire
[A A T T B]
Kendor

PETERSSON / STALSPETS

Ensemble 4
[fylgirit með Saxofonen och jag,
4. hefti, ýmsar samsetningar af
saxófónum]
Ehrling

PROKOFIEFF / JOHNSON

Romance and Troika
[A A T B]
Rubank

ROSE

A Miscellany for Saxophone
[A T + pianó]
Associated Board

SCHMIDT

Play Ensemble Book 5
[afmælislagið með 6 tilbrigðum og
klarinettpólki - tríó, ýmsar samsetn-
ingar mögulegar]
Bosworth Edition
Play Ensemble Book 6
[In the Mood og La Cucaracha - tríó,
ýmsar samsetningar mögulegar]
Bosworth Edition

SINGELEEE

Premier Quatuor Op. 53
[S A T B]
Mol (Emerson)

VOXMAN

Selected Duets for Saxophone,
2. hefti
[tveir eins]
Rubank
Chamber Music for Three
Saxophones
[A A T]
Rubank

ÝMSIR

Magic 50 Solos and Duets
[tveir eins]
Warner Bros.

Framhaldsnám

S = sópransaxófónn, A = altsaxófónn, T = tenórsaxófónn og B = baritónsaxófónn

ALBENIZ

Trois pièces
[S A T B]
Leduc

ARMA

Petite suite
[S A T B]
Lemoine

BOZZA

Andante et scherzo
[S A T B]
Leduc

DECENCLOS

Quatuor
[S A T B]
Leduc

DUBOIS

Circus Polka
[saxófónn + slagverk]
Leduc
Sinfonia da Camera
[A + blásarakvintett]
Leduc
Quatuor
[S A T B]
Leduc

FRANÇAIS

Petit quatuor
[S A T B]
Schott

GLAZUNOV

Quatuor op. 109
[S A T B]
Boosey & Hawkes

HEIDEN

Intrada
[A + blásarakvintett]
Southern Music Co.

HINDEMITH

Concert Piece
[tveir eins]
Schott

IBERT / CLERISSE

Histoires
[S A T B]
Leduc

JACOB

Duo
[A + klarinetta]
Emerson

KOECHLIN

Epitaphe de Jean Harlow
[A + flauta + pianó]
Esching

LANTIER

Andante et scherzo
[S A T B]
Billaudot

NESTICO

A Study in Contrasts
[S A T B]
Kendor

PIERNÉ

Chanson d'autrefois
[S A T B]
Leduc
Chanson de gran'maman
[S A T B]
Leduc

VELLONES

Prélude et rondo français
[S A T B]
Lemoine

VOXMAN

Selected Duets for Saxophone,
2. hefti
[tveir eins]
Rubank

Bækur varðandi hljóðfærið

Eftirfarandi skrá er ætlað að veita ábendingar um áhugaverðar og gagnlegar bækur varðandi sögu, smíði og þróun hljóðfærisins, tónbókmenntir, tónskáld, leikmáta, flytjendur og kennslu.

Paul Harvey: The Saxophonist's Beaside Book, Fentone, London 1981

Wally Horwood: Adolphe Sax - His Life and Legacy, EGON, Baldock, Herts 1983

Leon Kochnitzky: Sax and his Saxophone, North American Saxophone Alliance 1985

J. M. Londeix: 125 ans de musique pour saxophone, Alphonse Leduc & Cie., Paris 1971

J. M. Londeix: Musique pour saxophone, Volume II, Ronc

Eugene Rousseau: Marcel Mule: His Life and the Saxophone, Etoile, Schell Lake, Wi 1982

Larry Teal: The Art of Saxophone Playing, Summy-Birchard Co., Princeton N.J. 1963

Tímarit

Saxophone Journal, Inc. PoBox 206, Medfield, Massachusetts 02052, U.S.A.

